

**T.C.
YALOVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**İNSAN TİCARETİYLE MÜCADELE POLİTİKALARI:
TÜRKİYE VE AB ÜLKELERİ İNCELEMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tuğba DEMİR

Enstitü Anabilim Dalı: Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri

Enstitü Bilim Dalı :Sosyal Politika

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Elif YÜKSEL OKTAY

ŞUBAT-2018

T.C.
YALOVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İNSAN TİCARETİYLE MÜCADELE POLİTİKALARI: TÜRKİYE VE AB ÜLKELERİ İNCELEMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tuğba DEMİR

157205015

Enstitü Anabilim Dalı: Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri
Enstitü Bilim Dalı: Sosyal Politika

Bu tez.....tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği/oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı

☐Kabul
☐Red
☐Düzeltilme

Jüri Üyesi

☐Kabul
☐Red
☐Düzeltilme

Jüri Üyesi

☐Kabul
☐Red
☐Düzeltilme

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS / DOKTORA İNTİHAL YAZILIM RAPORU

BEYAN BELGESİ

Tez Başlığı.....
.....

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmamın toplam ..... sayfalık kısmına ilişkin aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan ve .../.../..... tarihinde aşağıda ismi yazılı araştırma görevlisi tarafından şahsıma iletilen ..... intihal tespit programı raporuna göre tezimin benzerlik oranı % .....'tır.

Uygulanan filtreler:

1. Kaynakça hariç
2. Alıntılar dahil,
3. 5 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç.

Bu bilgiler doğrultunda tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespiti halinde her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Adı SOYADI :
Öğrenci numarası :
Ana Bilim Dalı :
Programı :
Türü : ( ) Proje ( ) Yüksek Lisans Tezi ( ) Doktora Tezi

Taramayı yapan Arş. Gör.
(Adı Soyadı, İmzası, Tarih)

Danışman
(Adı Soyadı, İmzası, Tarih)

ÖNSÖZ

Günümüzde modern kölelik haline getirilen insan ticaretini gün yüzüne çıkarmak ve insan ticareti mağdurlarının bu tuzaklara düşmemeleri için onlara bir nebze de olsa ışık tutmak amacıyla yazmış olduğum bu tezimin hazırlanmasında emeği geçen; lisans ve yüksek lisans eğitimimde emeğini bizden esirgemeyen ve yapmış olduğu çalışmalarla bizlere ışık tutan çok değerli hocam Prof. Dr. Elif YÜKSEL OKTAY ve tezimin hazırlanmasında gerek maddi gerekse manevi yönden desteğini benden esirgemeyen, kendisini eğitime adayan canım aileme teşekkürlerimi borç bilirim.

Tuğba DEMİR

02.02.2018

İÇİNDEKİLER

BEYAN	i
ÖNSÖZ	ii
İÇİNDEKİLER	iii
GRAFİKLER	vii
TABLolar	ix
KISALTMALAR	x
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	4
1.1. İNSAN TİCARETİ KAVRAMI	4
1.2. İNSAN TİCARETİ İÇERİSİNDEKİ AKTÖRLER	6
1.2.1. Mağdur	6
1.2.2. İnsan Tacirleri	8
1.2.3. Devlet Görevlileri	8
1.3. İNSAN TİCARETİNİN ÇEŞİTLERİ	9
1.3.1. Kadın Ticareti	9
1.3.2.Çocuk Ticareti	10
1.3.3. Organ-Doku Ticareti	13
1.3.4.Kölelik ya da Zorla Çalıştırma	15
1.4.İNSAN TİCARETİNİN NEDENLERİ	17
1.4.1.Fakirlik	18
1.4.2.Cinsel Ayrımcılık ve Kadına Yönelik Şiddet	19
1.4.3. Göç	20
1.4.4.Yüksek Kar Düşük Risk	21
1.5.İNSAN TİCARETİNİN SONUÇLARI	21

1.5.1. Kişisel Sonuçlar	21
1.5.2. Sosyal, Siyasi ve Ekonomik Sonuçlar	22
BÖLÜM 2. İNSAN TİCARETİNİN AB ÜLKELERİ VE TÜRKİYE BOYUTU ...	24
2.1. AB’ DE İNSAN TİCARETİNİN MEVCUT DURUMU.....	24
2.2. ALMANYA’ DA İNSAN TİCARETİNİN MEVCUT DURUMU	30
2.3. BELÇİKA’DA İNSAN TİCARETİNİN MEVCUT DURUMU	32
2.4. YUNANİSTAN’DA İNSAN TİCARETİNİN MEVCUT DURUMU	34
2.5. İTALYA’DA İNSAN TİCARETİNİN MEVCUT DURUMU	38
2.6. BULGARİSTAN’DA İNSAN TİCARETİNİN MEVCUT DURUMU	42
2.7. TÜRKİYE’DE İNSAN TİCARETİNİN MEVCUT DURUMU.....	44
BÖLÜM 3. AB ÜLKELERİNDE VE TÜRKİYE’DE İNSAN TİCARETİNE YÖNELİK MÜCADELE POLİTİKALARI	52
3.1. AB ÜLKELERİNDE İNSAN TİCARETİ İLE MÜCADELE.....	52
3.1.1. Avrupa Parlamentosu Politikaları	54
3.1.2. Avrupa Komisyonu Politikaları	55
3.1.3. AB Konseyi Politikaları	55
3.1.4. Avrupa Konseyi Politikaları.....	56
3.2. YUNANİSTAN’DA İNSAN TİCARETİ İLE MÜCADELE	57
3.2.1 Yasal Çerçeve	57
3.2.2. İnsan Ticareti İle Mücadele Politikaları.....	59
3.2.2.1. ARSIS	61
3.2.2.2. ACT UP.....	61
3.2.2.3. NEA ZOI.....	61

3.2.2.4.ARIADNE.....	61
3.2.2.5. Yunan Sosyal Karşılama Programı	62
3.2.2.6.Sağlık ve Sosyal Dayanışma Ağı	62
3.2.2.7.İstihdam ve Sosyal Koruma Ağı	63
3.3.İTALYA’DA İNSAN TİCARETİ İLE MÜCADELE	63
3.3.1.Yasal Çerçeve	63
3.3.2.İnsan Ticareti İle Mücadele Politikaları.....	64
3.3.2.1.Sophia Operasyonu	64
3.3.2.2.Kaçakçılıkla Mücadele İçin Ücretsiz Yardım Hattı	65
3.3.2.3.Gönüllü Geri Dönüş	65
3.3.2.4.Sığınmacılar ve Mülteciler İçin Koruma Sistemi (SPRAR)	66
3.3.2.5.Göçle İlgili Hukuki Araştırmalar Derneği (ASGI)	66
3.3.2.6.İnsan Ticaretini Önleme Kampanyası.....	66
3.4. BELÇİKA’DA İNSAN TİCARETİ İLE MÜCADELE.....	67
3.4.1. Ceza Davalarında Avukat Tutma Hakkı.....	67
3.4.2.Yardım Tedbirleri	67
3.4.3. Psiko sosyal ve Tıbbi Yardım.....	68
3.4.5. Sığınmacı Fedaral Ajansı (FEDASİL).....	68
3.5. BULGARİSTAN’DA İNSAN TİCARETİ İLE MÜCADELE.....	69
3.5.1. Yasal Çerçeve	69
3.5.2. İnsan Ticareti Mücadele Politikaları.....	70
3.5.2.1. Devlet Çocuk Koruma Teşkilatı (SACP).....	70
3.5.2.2. La Strada	70

3.6.TÜRKİYE’DE İNSAN TİCARETİ İLE MÜCADELE	71
3.6.1.Yasal Çerçeve	71
3.6.2. İnsan Ticareti İle Mücadele Politikaları.....	74
3.6.2.1. İnsan Ticareti Mağdurlarının Korunması Projesi.....	75
3.6.2.2. Türkiye’de İnsan Ticaretinin Önlenmesi, Tespiti ve Mücadelesi (PICTOR Türkiye) Projesi.....	76
3.6.2.3. İnsan Ticareti ile Mücadele Ulusal Görev Gücü (UGG)	77
3.6.2.4. Çocuklara Yönelik Ticari Cinsel Sömürü ile Mücadele Ağı	78
3.6.2.5.Yabancılar İletişim Merkezi (YİMER)	78
3.6.2.6. Uluslararası Düzeyde İşbirliği Stratejileri.....	79
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	81
KAYNAKÇA	85
ÖZGEÇMİŞ.....	92

GRAFİKLER

Grafik 1: 2014 Yılında AB’de İnsan Ticaretinin Ülkelere Göre Dağılımı	25
Grafik 2: 2010- 2012 Yılları Arasında AB Ülkelerinde Şüphelilerin Cinsiyete Göre Dağılımı	26
Grafik 3: 2010- 2012 Yılları Arasında Tacirlere Yönelik Mahkeme Kararları	26
Grafik 4: 2010-2012 Yılları Arasında AB Ülkelerinde İnsan Ticareti Mağdurlarının Cinsiyete Göre Dağılımı	27
Grafik 5: 2010-2012 Yılları Arasında AB Ülkelerinde İnsan Ticaretinin Sömürü Biçimleri	28
Grafik 6: 2010-2012 Yılları Arasında AB Ülkelerinde Yardım ve Koruma Alan Mağdurlar.....	29
Grafik 7: 2010-2012 Yılları Arasında Almanya’da ki İnsan Ticareti Mağdur Verileri ..	32
Grafik 8: 2006-2016 Yılları Arasında Belçika’da İnsan Ticaretinin Sayısal Verileri	33
Grafik 9: 2006-2016 Yılları Arasında Belçika’da İnsan Ticaretinin Cinsel İstismara Yönelik Verileri	34
Grafik 10: 2010-2012 Yılları Arasında Yardım ve Koruma Alan Mağdur Sayısı.....	36
Grafik 11: 2010-2012 Yılları Arasında Mahkeme Kararlarının Sayısı.....	37
Grafik 12: 2010-2012 Yılları Arasında Bulgaristan’da Şüpheli Tacirlerin Cinsiyete Göre Dağılımı	43
Grafik 13:2010-2012 Yılları Arasında Bulgaristan’da İnsan Ticareti Mağdurlarının Cinsiyete Göre Dağılımı	44
Grafik 14: 2005-2016 Yılları İnsan Ticareti Mağduru Olarak Tespit Edilenler	48
Grafik 16: 2005-2016 Yılları Arasında İnsan Taciri Olarak Tespit Edilenler	50

Grafik 17 : 2005-2017 Yıllarına Göre Barınma Evlerinde Kalan İnsan Ticareti Mağdur Sayısı	51

TABLÖLAR

Tablo 15: 2005-2016 Yılları İnsan Ticareti Mağduru Olarak Tespit Edilenler (İlk 10 İl)	
.....	49

KISALMALAR

BM	: Birleşmiş Milletler
AB	: Avrupa Birliği
TCK	: Türk Ceza Kanunu
UNICEF	: Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu
STK	:Sivil Toplum Kuruluşu
WHO	:Dünya Sağlık Örgütü
İOM	:Uluslararası Göç Örgütü
İLO	:Uluslararası Çalışma Örgütü
TDK	:Türk Dil Kurumu
ABD	:Amerika Birleşik Devletleri
FBI	:Federal Soruşturma Bürosu
COM	:EUROPEAN COMMISSION
CPC	:Ceza Usûl Kanunu

Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tez Özeti

Tezin Başlığı: İnsan Ticaretiyle Mücadele Politikaları: Türkiye ve AB Ülkeleri İncelemesi	
Tezin Yazarı: Tuğba DEMİR	Danışman: Prof. Dr. Elif YÜKSEL OKTAY
Kabul Tarihi: 02.02.2018	Sayfa Sayısı: xii + 75
Anabilim Dalı: Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	Bilimdalı: Sosyal Politika
İnsan ticareti, göç sürecinde karşılaşılabilecek en ağır insan hakları ihlallerinden biridir. İnsan ticareti suçunun mağdurları kadınlar, erkekler ve çocuklar olabilmektedir. Farklı emek biçimlerinin sömürsünü kapsayan bir olgu olmasına karşın insan ticaretinin en tipik görülme şekli zorla fuhuş yaptırmadır. Devletler, uluslararası örgütler ve sivil toplum örgütleri insan ticareti olgusuna türlü türlü şekillerle yaklaşmaktadır. İnsan ticareti kişinin bir nesne haline getirildiği, farklı şekillerde sömürüldüğü insanlık dışı bir eylemdir. Kişinin insan olmasından kaynaklanan ve doğuştan kazandığı en temel haklarından bile yararlandırılmadığı, bu haklardan mahrum bırakıldığı bir eylem olarak insan ticareti kölelik ile benzer özellikler göstermektedir. Geçtiğimiz yüzyıllarda sıklıkla görülen köleliğin kalkması insanların bir eşya gibi ticarete konu olmasını ne yazık ki ortadan kaldırmamıştır. Günümüzde insan ticareti ile dünyada insanların çeşitli amaçlarla alınıp satılmasına devam edilmektedir. Araştırmada literatür tarama tekniği kullanılmıştır. Konu itibarıyla daha objektif sonuçlar elde etmek amacıyla bu veriler rakamsal olarak desteklenmiştir. Araştırmanın teorik kısmında insan ticareti sebepleri ve sonuçlarıyla ayrıntılı bir şekilde aktarılmıştır. Araştırmada uluslararası boyutta İLO, UNICEF, küresel insan ticareti raporları gibi kaynaklardan yararlanılmıştır. İnsan ticaretinin çarpıcı sonuçları açısından son yıllarda meydana gelen insan ticareti vakaları örneklerle anlatılmıştır. İnsan ticareti suçu, bu pazarda oluşan talepler sebebiyle, dünyada varlığını devam ettirebilmektedir. İnsan ticareti ile mücadele eden gerek resmi ve gerekse sivil toplum örgütleri, kişilerin, insan tacirlerin sundukları hizmetlere olan taleplerini yok etmek için, politikalar üretseler de insan ticareti suçu ve bu suçtan dolayı mağdur olan kişiler gün be gün artmaktadır.	
Anahtar kelimeler: İnsan Ticareti, İnsan Ticareti Mağduru, Göç, Göçmen, Mücadele Politikaları	

Yalova University Insitute of Social Sciences Master Thesis Summary

Thesis Title: Combating Trafficking in Human Beings Policies: Turkey and EU Countries Study	
Thesis Author: Tuğba DEMİR	Advisor: Prof.Dr. ElifYüksel OKTAY
Date of Acceptance: 02.02.2018	Total Number of Pages: xii+ 75
Department : Labor economics and industry relations	Field of Study: Social policy
Human trafficking is one of the heaviest human rights violations that can be encountered in the migration process. Victims of human trafficking can be women, men and children. Despite the fact that different forms of labor are a phenomenon involving exploitation, the most typical way of seeing human trafficking is forced prostitution. States, international organizations and non-governmental organizations are approaching various forms of human trafficking. Human trafficking is an inhuman action in which one is exploited in different forms, one being an object. Trafficking in human trafficking is similar to slavery as an act that has been deprived of these rights because the person is not even benefited from the innate right earned by birth and is born. Unfortunately, the fact that the slavery that is often seen in the past centuries has been a subject of commercialization like a commodity has not been removed. Today, human trafficking continues to buy and sell people around the world for various purposes. Literature scanning technique was used in the research. This data has been numerically supported in order to obtain more objective results. In the theoretical part of the study, human trafficking was conveyed in detail with reasons and results. The research has benefited from international sources such as ILO, UNICEF, global human trafficking reports. The human trafficking cases that have taken place in recent years in terms of the striking results of human trafficking are explained with examples. The crime of human trafficking can continue its existence in the world because of the demands that arise in this market. The number of people who are victims of trafficking in human beings and victims of this crime is increasing day by day in order to destroy the demands of the official and nongovernmental organizations fighting human trafficking, the demands of the people, the services the human traffickers offer.	
Keywords: Human Trafficking, Human Trafficking, Migration, Immigrant, Struggle Policies	

GİRİŞ

İnsanlık tarihinin en başından beri var olduğu söylenebilecek birkaç olgudan biri hiç kuşkusuz göçtür. İnsanoğlu, tarih boyunca daima, yalnız ya da gruplar halinde bir yerden bir yere göç etmiştir. Göç sebebi kuraklık ya da savaş olabildiği gibi yalnızca refah artışı arayışı da olabilmektedir. Bu durumun sonucunda da bir takım beklenen veya beklenmedik olaylarla karşılaşmışlardır.

Sanayileşme sonrası dönemde göç, insanlar için zorunlu denilecek hale gelmiş ve yaygınlaşarak sınırlarını genişletmiştir. Ekonomik, sosyal ve güvenlik sebepleriyle bulundukları köyü, kasabayı, kenti ya da göçe sebep olan durumun aciliyeti ve ciddiyetine göre ülkeyi terk eden kişiler birçok sorunla karşılaşmaktadır. Bu sorunların başında ise can güvenliği gelmektedir. Özellikle zorunlu ve düzensiz göç sonucu illegal yollara başvurmak mecburiyetinde kalan insanlar, hiç istenmeyen olaylarla yüz yüze gelmektedir.

İnsanların göç özellikle de düzensiz yani yasadışı göç sırasında yüzleştiği problemlerden biri de insan tacirlerinin ellerine düşme tehlikesidir. Her yıl yüz binlerce insan kötü niyetli kişilerce birçok farklı amaçla zapt edilmekte ve istemedikleri durumlara çekilmektedir. Birçok mağdur ev köleliği, cinsel kölelik ya da zor işlerde ve insanlık dışı çalışma ortamlarında çalıştırılmak üzere kaçırılıp esir tutulmaktadır.

Yasadışı yollarla bireylerin bir ülkeden başka bir ülkeye giriş yapmaları olarak tanımlanan insan ticareti ‘modern kölelik’ anlayışının yansımalarıdır. Geçmiş dönemlerde Afrikalı kölelere yapıldığı gibi günümüzde de dünya genelinde birçok insan esir tutulmakta ve çalışmaya zorlanmaktadır. Bazıları ise çalıştırılmak için şiddete maruz kalmakta, bazıları da alınıp satılan bir ‘meta’ olarak kullanılarak köle yapılmaktadır. İnsan ticareti insanı değersizleştiren uluslararası bir problemdir (Yüksel,2014:176).

Modern çağın en önemli kavramlarının demokrasi ve insan hakları olduğu iddia edilebilir. Günümüzde, özellikle bireysel hak ve özgürlüklerin başka bir ifade ile insan haklarının tartışılmazlığı ortadadır. Ayrıca bu hakları ihlal eden her türlü uygulama ve yaklaşımlara karşı, uluslararası kamuoyunda mücadele iradesi ve mekanizmaları geliştirilmeye çalışıldığı da bilinmektedir. İnsanlık ile birlikte var olan kölelik uygulamalarının modern tezahürü olarak kabul edilen insan ticareti de, insan hakları ihlallerine yol açan uygulamalardandır. Bu suç çeşidi içerisinde mağdur edilen insanların,

insanlık dışı tutum ve davranışlara uğramaları nedeniyle, insan hakları ihlallerinin oluştuğu genel kabul gören bir yaklaşımdır (Bolat,2013:2).

Suç örgütlerinin, yasal yollardan yapılamadığı için ve bu göçü gerçekleştirmek istedikleri için yaptıkları birtakım organizasyonlar vardır. Mağdurlar, bu organizasyonlar aracılığıyla, sınır ya da sınırlar geçirilerek, varmak istedikleri ülkeye ulaştırılırlar. Yasadışı göçün diğer bir türü olan insan ticareti ise, ekonomik sebeplerle hayatını idame ettirdiği yerde yeterince mutlu olamayan bireylerin göç etmek istemelerini ve bu isteklerini gerçekleştirme sürecinde, kandırılıp veya kaçırılıp, rızasına bakılmaksızın ekonomik gelir elde etmek amacıyla tüm maddi manevi sahip olduklarının sömürülmesini ifade etmektedir.

ÇALIŞMANIN KONUSU

Çalışmanın konusu, dünyanın en yaygın ve en acımasız suçlarından biri olarak kabul edilen insan ticaretini ele alarak analiz etmeyi, suçla mücadele yöntemlerini Türkiye ve AB ülkelerindeki mevcut durumu ortaya koymaktır.

ÇALIŞMANIN ÖNEMİ

İnsan ticareti, kişilerin kendileri üzerinde inançlarını kaybetmeleri, benliğini yitirmeleri gibi sebepleri doğurduğu için, göç problemi olmaktan çok, insan hakları sorunu olarak kabul edilmektedir. Dahası insan ticareti, dünyada birçok ülkeyi zora sokan, üzerinde çalışılması gereken büyük bir problem olarak değerlendirilmektedir. Yapılan bu çalışma, Türkiye ve AB'nin suçla mücadele kapsamında yaptıklarını ortaya koymak açısından önemlidir. Dünya'da insan ticareti ve insan ticareti rakamları yüksek olmasına karşın bu konu hakkında Türkçe kaynak sıkıntısı mevcuttur. Bu tezin, gelecekte bu konuya ilgi duyanlar ve insan ticareti ile ilgili yapılabilecek yeni çalışmalar için başvuru kaynağı olabileceği düşünülmektedir.

ÇALIŞMANIN AMACI

Çalışmanın amacı, insan ticaretine hedef ülkelerden olan Türkiye ve AB'nin insan ticaretini önlemeye yönelik mücadelelerin başarılı olup olmadıklarını ortaya koymaktır

ÇALIŞMANIN YÖNTEMİ

İnsan ticaretini, bütün yönleriyle ele alarak analiz etmeyi, suçla mücadele yöntemlerini amaçlayan bu çalışmada, sosyal bilimlerde çok sık başvurulan araştırma yöntemlerinden biri olan literatür taraması ve dokümantasyon analizi kullanılmıştır. Bu kapsamda, Türkiye ve dünyada yayımlanmış kaynakların taraması yapılmaya çalışılmıştır. Ulaşılan İngilizce kaynakların çevirisi yapılmıştır. Ayrıca, araştırmaya yardımcı olması için, insan ticareti suçu ile mücadele eden resmi devlet kuruluşlarının ve uluslararası sivil toplum örgütlerinin sahip oldukları istatistiki bilgiler de incelenmiştir.

Çalışmanın ilk bölümünde kavramsal çerçeveye yer verilmiştir. İnsan ticaretine ilişkin tanımlar, insan ticaretinin sebepleri ve sonuçları, insan ticareti içerisinde rol alan aktörler anlatılmıştır.

İkinci bölümde Türkiye ve AB'nin insan ticareti vakalarındaki mevcut durum rakamlarla ve istatistiki bilgilerle aktarılmıştır.

Üçüncü bölümde Türkiye ve AB'nin insan ticaretiyle mücadele politikaları aktarılmıştır.

ÇALIŞMANIN SINIRLILIKLARI

Konu ile ilgili istatistiki verilere ve insan ticareti suçu ile ilgili bilgi sahibi olan kişilere ulaşmanın, en azından bugünkü şartlarda ve bu çalışma için pek de mümkün olamayacağı düşünülmektedir.

BÖLÜM 1.KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. İNSAN TİCARETİ KAVRAMI

Neredeyse insanlığın tarihi kadar eskiye dayanan, hak ve hukuka aykırı bir eylem olan, kişileri tamamen hak ve hürriyetlerinden mahrum bırakan insan ticareti kavramı günümüz modern köleliği ya da köleliğin çağdaş biçimi şeklinde de adlandırılmaktadır (Aydın, 2013: 4).

İnsan ticareti kavramı Birleşmiş Milletler ve uluslararası örgütler tarafından da tanımlanmıştır. İnsan ticaretinde bireyin veya bireylerin nakledilmesi, sürgün edilmesi, barınma durumlarının değiştirilmesi, asker toplama, insan satışı gibi eylemler gerçekleştirilmektedir. Kullanılan yol ise çoğunlukla, tehdit veya zor kullanmak, kaçakçılık, kandırma, korunmasızlığı suiistimal etme, kurbanı kontrol altında tutan kişiye para ödemek veya kar sağlamak biçiminde karşımıza çıkmaktadır. İnsan ticareti genellikle zorla çalıştırmak, istismar, fuhuş/seks işçiliği, cinsel istismar, esaret veya kölelik gibi uygulamalar, organ nakli ve birçok istismar çeşitlerinden oluşmaktadır (Polat ve Şahin, 2014: 55).

İnsan ticareti, insan haklarının yoğunlukla ihlal edildiği bir alan olarak yaygın ve büyük oranda kontrol dışıdır. İnsan ticareti yasalara aykırı bir fiil olmakla kalmayıp uluslararası sözleşme ve insan hakları protokollerinin de ihlali anlamına gelmektedir. İnsan ticareti, yaşama ve hürriyet hakkı, çocukların güvenli bir çevrede yetişme ve sömürüye maruz kalmama gibi en temel insan haklarının ihlali. Genellikle çok iyi örgütlenmiş suç ağlarına mensup suçlular tarafından yürütülür. İnsan tacirleri, mağdurları kendi ülkeleri içinde bir yerden diğerine aktarırlar, çoğu zaman da uluslararası sınırlardan geçirirler. Daha sonra mağdurların en temel özgürlükleri ellerinden alınır, eşya gibi satılırlar ve hem seks köleleri olarak hem de diğer işlerde zorla çalışmaya maruz bırakılırlar (Aydın, 2010:4).

Modern çağda mevcut kölelik mevzuunun ortaya çıkmasındaki en büyük faktörlerden biri insan ticaretidir. Kökeni çok eskiye dayanan bu ticaret türünün geçmişteki en önemli örneği ise, 1444 yılında başlayan ve yaklaşık 350 yıl devam eden Afrikalıların köle olarak alınıp satıldığı Trans- Atlantik Köle Ticaretidir. İnsanlığa karşı işlenebilecek en büyük ve ağır suçlardan birisi olan, insanın rızası dışında alım-satımına konu insan ticareti mevzusu, günümüz dünyasının da en büyük sorunlarından birini teşkil etmektedir. İnsan

ticaretinin sınırları ve hukuka saygısı yoktur. Bu ticaret biçimi resmî ya da gayri resmî iş gücü piyasalarının yasal veya yasa dışı endüstrilerinde ortaya çıkmaktadır (Bakır,2016 : 9).

Günümüzde “modern anlamda kölelik” olarak tanımlanan; kadınların, çocukların ve erkeklerin sömürülmesi maksadıyla kaçırılması, zorla alıkonulması ve zorla çalıştırılması olarak ifade edilebilen “insan ticareti” temel insan haklarının ihlali olarak görülmektedir. İnsan ticareti, yoksulluk ve daha iyi yaşam isteği, toplumsal değerlerin yok edilmesi, politik ve ekonomik alanda kaynak ülkelerde baş gösteren problemler, ucuz işgücü ve eğlence sektöründe mevcut talep, suçtan elde edilen menfaatin yüksek olması, cezaların halen bazı ülkelerde caydırıcılıktan uzak olması gibi nedenlerle tüm dünyada yaygın olarak yaşanmaktadır (<http://www.mfa.gov.tr>, 25.09.2017).

İnsan ticareti çağımızda köleliğin tekrar gündeme gelmiş biçimidir ve ağır bir insan hakları ihhalidir. İnsan ticareti, uyuşturucu ve silah kaçakçılığından sonra en karlı üçüncü organize yasadışı faaliyet olarak bilinmektedir. İnsan ticaretinin en çok kabul gören tanımı , “Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İnsan Ticaretinin, Özellikle Kadın ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına İlişkin Protokolde yer almaktadır (Şahin,Polat,2014:56).

“İnsan ticareti”, kuvvet kullanarak veya kuvvet kullanma tehdidi ile veya diğer bir biçimde zorlama, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma kişinin çaresizliğinden yararlanma veya başkası üzerinde denetim yetkisi olan kişilerin rızasını kazanmak için o kişiye veya başkalarına kazanç veya çıkar sağlama yoluyla kişilerin istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması anlamına gelir.

5237 sayılı TCK’nın 80. Maddesinde insan ticareti ;

"Zorla çalıştırmak veya hizmet ettirmek, esarete veya benzeri uygulamalara tabi kılmak, vücut organlarının verilmesini sağlamamakmaksadıyla, tehdit, baskı, cebir veya şiddet uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak, kandırmak veya kişiler üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızalarına elde etmek suretiyle tedarik edilmesi, kaçırılması, bir yerden başka bir yere götürülmesi veya sevk edilmesi, barındırılması... "

biçiminde tanımlanmıştır (Noyan,2006:299).

Ekim 2000’de Amerikan Kongresi tarafından kabul edilen İnsan Ticareti Mağdurları’nın Korunması Kanunu (Trafficking Victims Protection Act of 2000) insan ticaretini genel olarak

“şiddet, baskı, sahtekârlık ve hile ile kişileri, esaret veya benzeri koşullara tabi kılmak, fuhuşa veya cinsel hizmetlere zorlamak, iç hizmetlerde kullanmak şeklinde zorla çalıştırmak veya hizmet ettirmek, kötü çalışma koşullarına veya köleliğe varan iş mükellefiyetine tabi kılmak amacıyla kişilerin tedarik edilmesi, kaçırılması, bir yerden bir yere taşınması, barındırılması, sevk edilmesi, satılması veya alınmasını içeren her türlü eylem”

şeklinde tarif etmiştir (Değirmenci,2006:61).

1.2. İNSAN TİCARETİ İÇERİSİNDEKİ AKTÖRLER

İnsan ticareti döngüsünde rol oynayan birden fazla aktörden bahsedilebilir. Bunlardan birincisi ve aslında en zarar göreni olarak tanımlanan mağdurlardır. İkinci aktör ve insan ticaretinden faydalanan ve kar elde eden insan tacirleri diğeri ise suçla mücadele eden devlet görevlileridir.

1.2.1. Mağdur

Kurbanlar, kaçırılarak, kandırılarak ya da satın alınarak bu işin içerisine çekilmiş kişilerdir. Bu döngünün içerisine girdikleri zaman, olayın ne olduğundan hiçbir zaman haberdar değildirler (Kuloğlu,2010:34) .Ticaret içerisinde mağdur edilen, insan hakları ihlaline uğrayan ve neticesinde suçlulardan bile daha fazla cezalandırılan kişilerdir. Kurbanlar genelde genç kişilerdir. Gerek fuhuş ve gerekse zorla çalıştırma işi kişilerin genç olmalarını gerektirdiğinden, kurbanlar özellikle genç insanlar arasından seçilmektedir. Hollanda kayıtlarına göre 1995–1996 yılları arasında, insan ticareti kurbanlarının yaşlarının 21’in altında olduğu gözükmektedir. Polonyalı ve Çek polislerin tahminine göre, ülkelerinde insan tacirlerinin elindeki kadınların % 17’si, çocuk sayılabilecek yaştadır (Bolat,2005:31). Hâkim söylemde tipik “mağdur”, organize şebekelerce kaçırılan, kandırılan ve sömürülen pasif, zavallı kadın imgesidir. “Tacir”, belâlı bir erkektir, “mağduru” kaçıtır ya da kandırır ve zorla çalıştırır. Mağduriyet süreci,

“tacirin” oluşturduğu ve sınırlarını belirlediği sömürü bağlamında gerçekleşir (Özer,2010:16).

Mağdur durumundakiler insan ticareti suçunun en çok zarar görenleridir. Mağduriyet yaşayan kişiler zorla çalıştırılarak, organlarının alınarak, fuhuş yaptırılarak, zora sürüklenmektedirler. Bu tip insan ticareti vakalarında sayıları 10 bini bulan kadın, erkek, çocuk, kadın mağduriyet yaşamaktadır. Günümüz dünyasında teknolojik eğitimler, modern uluslar, ve geçmiş yüzyılların değer yargılarını taşıyan modern görünümlü pek çok insan yaşam biçimlerini başkalarının hukukunu çiğneyerek, ezerek ve sömürerek elde etmektedir. Çağımızın utancı olan bu sorunla mücadele etmek ve faaliyetlerini önlemek kadar, mağduriyet yaşayan insanları korumak ve desteklemek devletlerin öncelikleri arasında yerini alması gereken bir sorumluluktur (Sever vd., 2012:7)

İnsan ticareti mağdurları korkunç bir bedel ödemektedirler. Hastalık ve bodur büyüme de dahil olmak üzere fiziksel ve psikolojik zarar, çoğu zaman kalıcı etkilere sahiptir ve insan ticareti mağdurlarını ailelerinden ve topluluklarından uzaklaştırmaktadır. İnsan ticareti mağdurları sosyal, ahlaki ve ruhsal bakımdan toplumdan ve diğer insanlardan geri plandadır. Birçok durumda insan ticareti mağdurlarının sömürülmesi aşamalı olarak gerçekleştirilmektedir. Emek trafiğine maruz kalan bir çocuk, bir başka insan taciri tarafından daha fazla istismara uğrayabilir. Örneğin Nepal'de kızlar önce halı fabrikalarında, otellerde ve lokantalarda çalışmaya başlamışlar ve daha sonra Hindistan'daki seks endüstrisine zorlanmışlardır (U.S Department of State, 2004:11).

Suç mağduru olan kişilerle ilgili uluslararası belgelerde farklı tanımlar yapıldığı görülmektedir. BM'nin 29 Kasım 1985 tarihinde kabul ettiği Suçtan ve Yetki İstismarından Mağdur Olanlara Adalet Sağlanmasına Dair Temel Prensipler Bildirisinde “Suçtan ve Yetki İstismarından” mağdur olma yönüyle iki farklı mağdur tanımı yapılmıştır. Bunlardan suçun mağduru ile ilgili olanı, Bildirinin 1. Maddesinde (Sever vd., 2012: 22)

“üye devletlerin yetki istismarını suç olarak yasaklayan kanunları gibi yürürlükte bulunan ceza kanunlarının eylem veya ihmal yoluyla ihlal edilmesi nedeniyle, bireysel veya toplu olarak, fiziksel veya psikik biçimde, yaralanma dâhil olmak üzere manevi acılar çeken, ekonomik kayba uğrayan veya temel hakları esaslı bir biçimde zayıflayan ve bu suretle zarar gören kimseye mağdur denir”

şeklindedir.

1.2.2. İnsan Tacirleri

İnsan ticaretinin, yeni kurban bulma, kurbanları bir yerden başka bir yere nakletme veya onları suiistimal etme safhalarının herhangi birinde rol alan ve görev yapan ya da bu işi yapanlara yardım eden suçlulara, insan taciri denilir. İnsan ticareti, kadın ve erkekler tarafından işlenilebilen bir suç çeşididir (Kuloğlu, 2010:34).

Ana motivasyon unsuru, gelir elde etmek olan bu suç çeşidini, yasa dışı yoldan kolay para kazanmak isteyen herkes isleyebilmektedir. Kişisel bir görünüş ortaya konmak istenirse bu kişilerin 20–50 yaş arası erkek ve kadınlardan oluştuğu söylenebilir Suçun kurban bulma safhası giderek kadınların kontrolüne geçerken, erkeklerin ise organizasyon içerisinde kurbanların kontrolünü sağlamak ve isin güvenliğini temin etmek için çalıştığını söylenebilir (Bolat, 2005:31). İnsan tacirleri yerel, bölgesel ve uluslararası politikaları değerlendirerek, ekonomik, siyasî ve sosyal olarak imkânları bulunmayan ve hayatları altüst edilmiş kadınları hedef almaktadırlar (Aydın, 2013:5). Bir insan taciri, insan ticareti işlemin bir veya daha fazla aşamasına katılır. Daha önce tarif edildiği gibi, insan ticareti sınırları aşan çeşitli aşamalardan oluşan süreçtir. Ulaşım, transfer, barındırılması veya kişilerin alınması da dâhil olmak üzere insan kaçakçılığı sürecinin herhangi bir basamağında yer alan kişi insan kaçakçısı olarak kabul edilebilir. Bu süreçlerin herhangi bir basamağında olmak kişiyi insan taciri olarak nitelese de cezai yaptırımları farklı olmaktadır. Örneğin, insan taciri devlet içindeki bir mağduru taşıması yerine, fuhuşa zorlaması için büyük bir ceza alabilir (Yuko, 2006: 6).

1.2.3. Devlet Görevlileri

Devlet yüzyıllardan beri var olan sosyal bir olgudur (İkizler,1998:5). “Devlet”, cinsiyet, dil, din, vatandaşlık, etnik gibi ayrımlar gözetmeksizin mağduru bu sömürü zincirinden kurtarması ve korunmasını düzenlemesi gereken üst yapısal kurumdur (Özer,2010). Uluslararası yapılageliş hukukunda devlet görevlisine ilişkin kesin bir tanım bulunmamakla beraber bir tanıma göre yabancı bir devletin görevlisi olan kişi kabul eden devlette ya, kendi hukukuna göre, yasal otorite tarafından kendi resmi temsilcisi olarak hareket etme yetkisi verilen (bir devlet başkanı, bir hükümet başkanı veya bir dışişleri

bakanı) ve gönderen devlet tarafından kendi temsilcisi sıfatıyla hareket etmek üzere görevlendirilen ya da kendisi adına resmi olarak hareket eden kimsedir (Tezcan,2013:65). Resmi görevliler, insan ticareti sarmalı içerisinde suçla mücadele eden, suçu önlemeye çalışan kişiler olarak yer alırlar. Fakat bazı durumlarda devlet görevlileri suçun yaygınlaşmasına da olanak sağlamış olabilmektedirler. Suçun tam anlamı ile tehlikesini görmeyerek, insan ticareti tehlikesine karşı gereken mücadeleyi göstermeyerek ya da suçun oluşumuna göz yumarak, insan ticareti suçuna gizli bir destek verebilirler ve bazı durumlarda bizzat kendileri insan ticareti suçunun döngüsü içinde yer alarak suça destek olurlar (Shelley,2001:30).

1.3. İNSAN TİCARETİNİN ÇEŞİTLERİ

1.3.1. Kadın Ticareti

Kadın ticareti yeni bir olgu değildir. Kadın ticareti kavramının en erken tanımı "yalan, aldatma veya zorlama yollarıyla kendini seks endüstrisinde bulan 'masum kadını' fahişeden ayırmak için kullanılmıştır. 'Kadın ticareti' veya diğer bir tabirle 'Beyaz kölelik' on dokuzuncu yüzyıl sonlarında hakkında sıkça konuşulan önemli bir konu olmuştur. Beyaz köleliğin uluslararası alanda sesini duyurması 1895'de Paris'te gerçekleştirilen bir konferans ile başlar ve 1899'da Londra ve Budapeşte'deki konferanslarla devam eder. Kadın ticareti alanındaki bu hareketlilik Avrupalı kadınların iş veya evlilik teklifi ile kandırıldığı ve evlerinden uzaklarda genelevlerde çalıştırıldıklarının rapor edilmesi ile kendini göstermiştir (Bakar,2011:11).

Kadınların insan ticaretine daha yoğun bir şekilde maruz kalmalarının temelinde küreselleşme olgusu yatmaktadır. Küreselleşme her ne kadar dünya ekonomisinde bir gelişme ve genişleme yarattıysa da beraberinde getirdiği yenilikler eşitsizliği gidermemiş ve gelişmekte olan ülkelerde kendisini yeni iş imkânları olarak göstermemiştir (Vural ve Yılmaz, 2007:81). Kadınlarda cinsel emek için yapılan ticaret, küreselleşmenin her zaman var olan bir özelliğidir; Yüzlerce yıl önce ilk dalgasıyla başlayıp bugün devam etmektedir. Ticaretin kapsamı ve coğrafi ulaşımı ve rotaları değişirken, yapısal nedenleri ve organizasyonu son derece tutarlı kalmaktadır (Kligman ve Limoncelli,2004:1).

Ev içi hizmet ve eğlence sektörü enformel ekonomik yapılarda kadın emeğine ihtiyaç duyulan en büyük iki sektörü oluşturmaktadır. Ev içi hizmet sektörünün aranan bir çalışma piyasası haline gelmesi kadınların iş gücüne katılımının artmasıyla beraber değişen aile yapısı ve yaşlı nüfusun artması sonucunda oluşmuştur. Diğer taraftan 'mal sektörü' olarak seks piyasasının gelişimi kadın işgücüne ilişkin talebi arttırmıştır (Bakar:2010: 26).

İnsan ticareti mağduru olan bireyler verdikleri emeklere rağmen çok az para kazanmakta veya hiç kazanamamaktadır. Tacirler ise yakalandıklarında kolayca serbest kalabilmektedirler. Bütün bunlardan öte aslında gerçek insan ticareti mağduru olmayan fakat kendini bu şekilde gösteren kadınlar da vardır. Bunlardan bazıları seks işçisi olarak işe başlayıp, daha sonra diğer kadınlara aracı olup, fuhuş sektörüne sokup onlar üzerinden para kazanmaya başlamıştır. Kendilerini bu şekilde mağdur olarak tanıtmalarının sebebi, devletin verdiği imkânlardan dolayıdır. Böylece sınır dışı edilmekten kurtulmuş olurlar ve devlet tarafından her türlü maddi destek imkânı bulabilmektedirler. Fuhuş sektöründe çalışmaya devam etmek isteyen kadınların, kendilerini bu şekilde mağdur olarak göstermeleri işlerine gelmektedir. Emniyet ise gerçek mağdur ve tacirleri saptamak amacıyla sosyal hizmet uzmanlarından yardım almaktadır (Toksöz vd., 2012:70).

1.3.2.Çocuk Ticareti

‘Çocuk’, küçük yaştaki oğlan veya kız, soy bakımından oğul veya kız, bebeklik ile erginlik arasındaki gelişme döneminde bulunan oğlan veya kız, uşak, genç erkek olarak tanımlanmaktadır. (TDK,2017). 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun (TCK) 6. maddesinin (b) bendinde de çocuk tanımı ‘18 yaş altı olan kişileri ifade etmektedir. Türk Medeni Kanunu’nun 11. maddesi, erginliğin 18 yaşını doldurmayla başladığını ve devamında evlenmenin kişiyi ergin kılacağını belirtmektedir.

Çocuk ticareti tanımı, Birleşmiş Milletler tarafından 2000 yılında Palermo’da imzalanan Kadın ve Çocuklara karşı İnsan Ticaretinin Önlenmesine ve Cezalandırılmasına ilişkin Protokol’de yapılmıştır. Bu tanıma göre (<https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k4804.html>, 12.03.2017),

“Çocukların istismar edilmek amacıyla bir yerden bir yere nakledilmesi, taşınması, istihdam edilmesi bu maddenin (a) alt paragrafında yer alan araçlar ter alması da insan ticareti olarak kabul edilecektir.”

Çocuk ticareti farklı biçimlerde yapılmaktadır. Gabon ve Senegal'den İtalya'ya yapılan ergenlik çağı erkek çocuklarında Mafya tipi kuruluşların karıştığı görülüyor. Bu kuruluşlar, menşe ülkelerindeki çocukları tehdit veya aldatmacayla işe alıp, onları yasadışı tekneyle ya da sahte seyahat belgeleri ile İtalya'ya uçakla kaçırmaktadır. İtalya'ya gelen çocuk mağdurlar İtalya'daki genç çocuklara sokaklarda yasa dışı uyuşturucu, kokain ve eroin gibi uyuşturucu madde satmak zorunda kalmaktadırlar. Bu çocuklar, tacirleri tarafından sürekli denetlenmekte ve şiddet tehditlerine maruz bırakılmaktadırlar. Tacirler ve kurbanlar, polis ve göç soruşturmalarından kaçmak için aşındırıcı maddeler içeren ve parmak izi tanımayan aşındırıcı maddeler kullanılmaktadırlar (Aronowitz,2009:39). Çocuk tacirleri, arz ve talep dengesini kurabilmek ve arttırabilmek için gayret göstermektedirler. Mağdurları yalan sözlerle kandırarak, talep tarafının mağdurlara kolay ulaşımını sağlayarak, bu sistem içerisinde kendi kazanç ve karlarını arttırmaktadırlar. Talep tarafı çocuk ticaretinin nasıl yapıldığı ve ne şartlarda yapıldığı ile ilgilenmemekte, mağdurları devraldıktan sonraki zaman diliminde görev üstlenmektedirler (UNICEF,2005:27).

Çocuklar, insan tacirlerinin ağlarına düşmeden önce genellikle eğitim hayatlarına devam etmekte, ancak bu çocukların birçoğu esas olarak alması gereken eğitim süreleri bitmeden işgücü veya cinsel olarak sömürü amaçlı ticaretin içine düşmektedirler. İnsan ticareti mağduru olan çocuklarla yapılan bir mülakatta, birçoğunun ailesinin olduğu, bir kısmının sadece annesiyle yaşadığı diğer kısmının ise üvey annesi ya da babasıyla yaşadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Çocukların yeterli sevgi görmemeleri ve evden kaçmalarının temelinde babaların genelde otoriter bir yapıda olmasının ve şiddete meyilli olmasının etkili olduğu anlaşılmıştır. İnsan ticaretine maruz kalan çocuklar, genellikle ev ortamında kendilerine yönelik gerekli düzeyde ilgi ve sevginin olmadığını belirtmişlerdir. Aile geçim düzeylerinin sadece temel ihtiyaçlarını karşılamaya yetecek kadardır. Ayrıca çocukların ve ailelerin çocuk ticareti hakkında gereken düzeyde ve doğru bilgiye sahip olmadıkları anlaşılmıştır (ILO, 2004b).

Tüm dünyada milyonlarca erkek ve kız çocukları insan ticaretine maruz kalmaktadırlar. Anne baba bakımından yoksun olan bu çocukların birçoğu okula gitmek ve gerekli sağlık hizmetlerinden faydalanabilmek için yeterli kayıt belgelerine sahip değildir. Daha milyonlarca çocuk son derece uygunsuz ortamlarda çalışma için zorlanırken, diğerleriyle evlerinde, çevrelerinde, okullarında, yerleştirildikleri kurumlarda veya tutukluluk durumunda şiddete ve suiistimale maruz kalmaktadır. Çocukların emanet edildikleri kişiler ise çoğu zaman bu tür olumsuzlukların suçluları olabilmektedir (<http://www.unicef.org.tr/basinmerkezidetay.aspx?id=2096>, Erişim Tarihi: 15.10.2016).

Çok farklı nedenlerle, suistimal edilmek amacıyla kaçırılan veya bilhassa aileleri aracılığıyla satılan çocuklar, insan ticareti suçunun en gaddar türünün özneleri olmaktadır. Özellikle yoksul ülkelerde, çocuklarının ileride yaşayacağı hayat şartlarından endişelendikleri için aileler veya dul anneler, çocuklarını maddiyat açısından iyi konumdaki kişilere evlatlık verilmesi umuduyla kandırılmakta ve çocuklarını suç şebekelerine satmaktadırlar. Bu tip ticaretten 1000 \$ kazanan aileler, ülkesine göre değişmekle birlikte suç şebekelerine yaklaşık 50.000-100000 \$ civarında para kazandırmaktadırlar. Yoksulluk sebebiyle çocuklarını satan ailelerin yanı sıra bazı aileler, çocuklarının daha iyi bir yaşam şartlarına ve maddiyata sahip olacaklarını düşündükleri için, uzaklara gidip çalışmalarına göz yummaktadır (Kuloğlu, 2010:23).

Dünya Sağlık Örgütü'ne (WHO) göre 'çocuk suistimali'; kötü davranma ile beraber, cinsel sömürü, psikolojik ve fiziksel sömürü, gibi sömürü türlerini de kapsayacak biçimde suçların, güç, yükümlülük veya itimat ilişkisine bağlı olarak işlenmesidir. Çocuk sömürüsünde aile fertleri, arkadaşlar, eş-dost, yabancılar, çocuk üzerinde belli bir yetkiye sahip olabilecek meslek grupları, sağlık personelleri, işverenler ve diğer çocuklar suçlu pozisyonunda olabilmektedir (WHO,2006).

Çocukların insan ticaretine maruz kalması söz konusu olduğunda; ucuz işgücü sektörlerinde veya farklı hizmet sektörlerinde çalıştırılmakta, bebekler satılmakta, çatışmalarda kullanılmakta, caddelerde dilendirilmekte, küçük yaşlarda evlendirilmekte, organ ticareti yapılmakta, cinsel olarak sömürüye uğratılmakta ve bu gibi nedenlerle ticareti yapılmaktadır (UNICEF,2005a). Cinsel amaçlı sömürüde kız ve erkek çocukları mağdur konumunda olabilmektedir. Batı Afrika'da 35.000, Dominik Cumhuriyeti'nde 25.000 çocuk cinsel sömürü maksadıyla kullanılmaktadır. Litvanya'da fuhuş yapanların

yaklaşık %20 %50 oranı çocuklardan oluşmakta ve bu çocukların yaşları 11'e kadar düşmektedir. Meksika'da ise yaklaşık 16.000 dolaylarında çocuğun fuhuş sektöründe ya da farklı türlerde sömürüldüğü tahmin edilmektedir. Sri Lanka'da 20.000-30.000 dolaylarında erkek çocuklarının fuhuş mağduru olabildiği düşünülmektedir. FBI'a göre ABD'de çocuk pornografisinin %50'sinde erkek çocuklar kullanılmaktadır. Prag'da da 14-20 yaş civarında erkek çocuklar, daha fazla ve fazla kolay bir şekilde para kazanma tutkusuyla bu sektöre girmektedirler (UNICEF,2001).

Çocuk kurbanların oranı en yoğun Afrika ve Orta Doğu ülkelerinde %68 oranında görülmekle beraber, Güney-Doğu Asya ve Pasifik ülkelerinde%39 Amerika ülkelerinde %27 ve %16 ile Avrupa ve Merkez Asya ülkelerindedir. UNICEF'in raporlarına göre, 300.000 çocuk Hindistan'da fahişelik yapmak için zorlanmaktadır. Filipinlerde, bu sayı 600.000'lerin üzerinde iken Güney Afrika'da ise 38.000 ticari cinsel sömürü mağduru çocuk bulunduğu tahmin edilmektedir (Şahin vd., 2014:16).

İnsan ticareti, normal ve mutlu bir çocukluğun ardından çocuklar için uygun, verimli ve karşılık veren yaşama hakkının ciddi bir ihlalini oluşturmaktadır. Sağlık üzerinde ciddi etkileri olan insan ticareti, çocukların gelişiminde önemli etkiler bırakabilmektedir. Şiddetli istismar ve devamlı olarak süren stres çocuklarda fiziksel olarak etki bırakmakta, bilişsel işlevlerinin gelişimine zarar vermekte, gelişimini ve buna bağlı olarak gelişim sürecini yavaşlatmakta, ruh sağlığını etkilemektedir. Ruhsal sıkıntı içerisinde olan çocuk sıkıntısını ya da tahrip belirtilerini hemen göstermemektedir. Ancak çocuk mağdur istismar şekillerinin bazılarında kolaylıkla incinmekte ve istismarın neticelerini gelecekte yaşamaya devam edebilmektedir. (<http://www.southeastsafenet.eu/sites/default/files/turkish%20handbook%20SESN.pdf>, 13.06.2017).

1.3.3. Organ-Doku Ticareti

Organ ticareti, Birleşmiş Milletler insan ticareti protokolü çerçevesinde “bir kişinin organlarını almak maksadıyla, tehdit ederek, zorlayarak, kaçırarak, kandırarak otoritenin kötüye kullanılması veya kişinin güçsüzlüğünden yararlanarak elde edilmesi, o kişinin taşınması, organının alınması, barındırılması, faaliyetlerinin tamamı” olarak tanımlanabilir (Pearson, 2004:9).

Organ ticareti mağdurları dünyanın fakir bölgelerinde yaşayan, yaşamlarını idame ettirebilmek için organlarını satmaktan başka çare bulamayan kişilerden oluşmaktadır. Ortaya çıkan bu arz-talep ilişkisi, insan ticareti örgütlerinin işbirliği ile tamamlanmakta ve böylece organ ticareti suçu ortaya çıkmaktadır. Ayrıca insanların isteyerek organlarını satmak istemedikleri hallerde yani arz bakımından eksiklik olması durumunda, bu suç örgütleri, kaçırdıkları kişilerin organlarını organ sahibinin isteğine bakmaksızın alarak ve bu organı piyasada satarak ciddi miktarlarda gelir elde etmektedirler (İBSM,2004:4). Çin’de insan tacirleri hapisanede öldürttükleri mahkûmların organlarını alarak, “mal” ihtiyaçlarını tamamlamakta ve ticaretlerine devam etmektedirler. (Bereket, 2003).

Dünya üzerinde, organ bekleyen çok fazla sayıda hasta olmasına rağmen, organ bekleyen kişilerin, organ ticaretinden kolaylıkla faydalanabileceğini söylemek çok güçtür. Çünkü organ ve doku ticareti piyasasında, alışveriş için yüksek miktarlarda para ödemek gerekmektedir (Abakan, 2003). Organ ticaretinin maddi yönü, organ ve doku ticaretini arttırıcı bir sebep olarak da kabul edilebilir. Çünkü suç şebekeleri, organ ticaretinden yüksek miktarlarda gelirler elde etmektedirler ve kazançlarını artırmak için organ ticaretini sürdüreceklerdir. Organlarını satan kişiler, organlarına karşılık yalnızca 3.000 \$ civarında bir para alırken, hastalar duruma göre 200.000 \$ a kadar fiyatlarla bu organları satın almaktadırlar (Bereket, 2003). Ayrıca organ ve doku ticareti, insan ticareti türleri arasında en az araştırma yapılan suç çeşitlerindendir. Bununla birlikte, diğer insan ticareti suçlarının tersine, profesyonel bir yardım almadan, eğitilmiş insanları bu suça karıştırmadan ve organize olarak çalışmadan bu suçun meydana gelmesi olası gözükmemektedir (Aronowitz, 2009:117).

Kandırılıp kaçırılarak organları zorla alınan mağdurların yanı sıra, kendi organlarını isteyerek satan kişiler için mağduriyet söz konusu olabilmektedir. Para karşılığında kendi organlarını satan bireylerin, kendilerine tavsiye edilen paraları tavsiye edilen miktarda alamadıkları veya alsalar bile kısa bir zaman diliminde eski durumlarına dönüp maddi sıkıntı içine düştükleri bilinmektedir. Kendi organlarını satan bireyler üstünde yapılan bir araştırma, organlarını satan %79 oranında kişinin, kısa zaman içinde, tıbbi yönden takip denetimini bile yaptıramayacak düzeyde yoksulluk içine düştüklerini belirtmiştir.% 81 oranında aynı araştırmaya katılan kişi, ikinci bir şansları olsa dahi organlarını kesinlikle vermeyeceklerini söylemişlerdir. Hindistan’da yapılan bir araştırmada ortaya konan sonuçlar, karşılığında para alarak organını satan kişilerin büyük bir kısmının kadın

olduğunu, borçlarını ödemek amacıyla organlarını sattıklarını, bu kişilerin, organlarına karşılık aldıkları parayı, 6 ay içinde tükettiklerini ve % 79'unun ise organını sattığından dolayı için pişman olduğunu ortaya koymuştur (Bolat, 2005: 28).

Organın satılmasından elde edilen kazanç, pek çok işçinin senelerce elde edeceği miktardan kat kat fazladır. Bu nedenle organ ticaretinin mağdurları, bilhassa ihtiyaç duydukları için organlarından feragat edip tacirlerin tuzaklarına düşmektedirler. Bu mağdurlar içinde organlarından dolayı kaçırılıp öldürülen bireylerin varlığına ulaşmak mümkündür. Organ ticareti işini sektöre dönüştüren insan tacirleri, caddelerden küçük çocukları ya da yetişkin insanları toplayıp organ ticaretiyle uğraşan suç örgütlerine satmaktadırlar. Latin Amerika, Doğu Avrupa ve Afrika'dan organları için kaçırılan, dolandırılan ve öldürülen organ ticareti mağdurları ile ilgili olaylar fazlasıyla mevcuttur (Pearson,2004: 9).

Her zaman gönüllülerden organ bulamayan suç örgütleri, hedeflerini gerçekleştirmek için farklı yöntemler kullanmaktadırlar. Bunlardan birisi, özellikle kimsesi bulunmayan veya muhtaç durumdaki kişilerin organlarının, kişilerin rızasına aldırımsızın alınması yöntemidir (İBSM, 2004:4). Ukrayna'da trafik kazalarında ölenlerin veya yaralanan kişilerin organlarının çalındığı bilinen bir gerçektir. Ayrıca Romanya'da evlatlık bahanesiyle ailelerinden alınan çocukların, İsrail'de organlarının kullanıldığı veya organları için akrabaları aracılığıyla suç örgütlerine satılan çocukların varlığı bilinmektedir (Vaknin, 2005). Kan vermek maksadıyla veya başka bir hastalık yüzünden hastaneye giden ve organları çalınanların varlığı da ayrıca ifade edilmektedir (Aronowitz, 2009:117).

1.3.4.Kölelik ya da Zorla Çalıştırma

Kölelik ani bir durum olmamakla birlikte, bireyin içinde bulunduğu haldir. Bir kişinin köle olup olmadığı içerisinde bulunduğu şartlardan anlaşılmaktadır. Bu şartlar, bireyin bir yere gitme gelmehürlüğüne getirilen kısıtlamanın oranı, kişinin eşyalarını kontrol derecesi, tarafların bu ilişkinin amacını tamamıyla anlamaları ve buna razı göstermeleridir. Köleliği açıklayan noktalar arasında kontrol etme ve sahiplenmenin yanı sıra, şiddete meyletme ve şiddet tehdidi bulunur (Nalbant ve Doğru, 2012: 318). Kişilerin, genelde zor kullanılarak yapmak istemedikleri işleri yapmaya zorlanmaları,

suçun bu türünü oluşturmaktadır. Kişinin, ceza baskısı altında kabul etmeyeceği işleri isteksiz olarak yapmak durumunda kalması suçun asıl özelliğidir (Belser,2005:3).

Zorla çalıştırma kavramı, ruhsal ve fiziksel açıdan bunaltmayı çağrıştırmaktadır. Zorunlu çalışma kavramı ise, yalnızca yasal yükümlülüğün türlü şekillerine göndermede bulunmamaktadır. Örneğin, serbestçe tartışılmış bir anlaşma gereğince yapılması gereken bir iş, yalnızca taraflardan biri diğer tarafa bu işi yapmayı taahhüt edip de ve sözünü tutmadığı takdirde yaptırımla karşılaşması, zorunlu çalışma değildir. Burada bulunması gereken, ‘bir kimseden ceza tehdidi altında yapması istenen’ ve kişinin yapmak istememesine rağmen, ‘isteyerek yapmadığı’ bir çalışmadır (Nalbant ve Doğru, 2012: 318).

Zorla çalıştırma iki farklı şekilde ortaya çıkmakta ve mağduriyetlere sebep olmaktadır. İlk olarak mağdurların ücret almadan çalıştırılması ve kendileri üzerinden kazanç ve kar elde edilmesidir. Kadın veya erkek olsun, her hangi bir karşılık görmeksizin, kişinin çalıştırılması ve emeğinin sonucu elde edilen kazancın sömüründe kalmasıdır. İkincisi ise çok düşük meblağlarda ücret karşılığı mağdur kişinin çaresizliği ve kimsesizliğinden faydalanarak çalıştırılması sonucunda meydana gelen mağduriyetlerdir. Ekmek fırınında karın tokluğuna çalıştırılan, yük taşıtılan, ayak işleri yaptırılan bir yasadışı göçmenin durumu zorla çalıştırılmadan kaynaklanan mağduriyete örnek gösterilebilir. Bu kişi bu işi yapmaya mecbur bırakıldığı için işverenin her türlü işini zorunluluğu hissedecektir. Çünkü işverenin tutumuna karşı ayak direme gibi bir şansı dahi olmayan göçmen, aksi bir durumda kendini sokakta bulabilecektir. Bu mağdur göçmenin yakalanma riskini arttıran bir durumdur. Yerli veya yabancı olsun herkes benzer istismar şekilleriyle karşılaşabilir (Sever ve Arslan,2008: 106).

Zorla çalıştırılma, genel olarak siyasi karışıklıkların, iç savaşların, işsizlik ve fakirliğin yoğun olarak yaşandığı ülke insanların göç ederek yerleşmeye çalıştıkları ülkelerde yaşandığı görülmektedir. Göç, insanları savunmasız ve çaresiz bırakmaktadır. Yeni bir hayata başlayabilmek ve hayatlarını devam ettirebilmek için kişiler genellikle zorla çalıştırılmaya karşı koyamamakta ve bu çaresizlikten yararlanmaya çalışanlar bu durumu fırsata çevirerek onların emek gücünden faydalanmaya çalışmaktadırlar (United States ,2012).

Kölelik ve zorla çalıştırma maksadıyla sömürülecek mağdurların tacirlerin eline düşmeleriyle alakalı bazı ortak noktalar ortaya vardır. Savaş ortamları ya da doğal felaket

yaşayan veya aileden yoksun kişilerin, yoksul insanların ya da sığınmacıların kurban olma potansiyelinin daha yüksek olduğu belirtilmektedir. Hastalıkları sebebiyle ya da müptelası oldukları maddeler yüzünden paraya ihtiyaç duyan kişiler ya da bakmak zorunda oldukları kişi sayısını azaltmak ve daha fazla para kazanmak isteyen ebeveynlerin, çocuklarını veya yakınlarını sattıkları bilinmektedir (Shelley, 2010:96).

1.4.İNSAN TİCARETİNİN NEDENLERİ

İnsan ticareti günümüzde, ülkeler arasındaki gittikçe artan rekabetler ve gelişmişlik farklılıkları, işsizlik, kadın-erkek arasındaki cinsiyet eşitsizliği gibi faktörlere bağlı olarak hızlı bir şekilde artmaktadır. Kaynak ülkelerdeki, işsizlik, fakirlik, eğitimsizlik, farkındalık durumundan yoksun olunması, fırsat eşitsizliği, asgari yaşam düzeyleri, savaşlar gibi nedenler insan ticaretinin sebebini oluşturmaktadır. Ayrıca kadınlara ve kız çocuklarına yapılan baskı, genç kızların ailelerinin baskısıyla zorla evlendirilmeleri, yoksul çocukların gelir durumu daha iyi olan zengin akrabalara veya arkadaşlara emanet edilmesi gibi sosyal faktörler de insan ticaretinin önemli sebeplerini oluşturmaktadır. Kaynak ülkelerin yanı sıra, hedef ülkelerde kısıtlayıcı göç politikalarının sınırlı ve alelade olması, ucuz işgücüne olan istek gibi faktörler insan ticaretine neden olmuştur kalmaktadırlar (U.S Department of State, 2016: 32).

Silahlı çatışmalar, ekonomik çaresizliğin artması, ve insanları emniyetten kaçmaya zorlamasıyla savunmasız nüfus için insan ticareti riski artmaktadır. Silahlı çatışmalar, savaşlar genellikle savaşlardan kaçan insanların insan ticaretine maruz kalma oranını yükseltir.. Yüksek işsizlik oranları, evsizlik, sınırlı sosyal hizmetler ve zayıf yasa uygulayıcıları gibi birçok faktörler çatışma bölgelerinde güç kazanmakta ve tacirler tarafından sömürülmektedir. Hayatlarını devam ettirebilmek için resmi seçenekler ve hizmetler olmaksızın, insanların kaçakçılık faaliyetlerine veya kaçakçıların geliştiği sektörlerde hayatta kalmak için riskli, gayri resmi araçlara başvurma olasılıkları yükselmekte ve mağdurlar insan ticaretine maruz kalmaktadırlar (U.S Department of State, 2016: 32).

1.4.1.Fakirlik

Fakirlik, “Yoksul olma durumu, yoksuzluk, sefillik ve sefalet” olarak tanımlanmaktadır. (TDK, 2017). Yoksulluk konusu neredeyse tüm dünya ülkelerini ve tüm insanlığı ilgilendiren, insanlık tarihinin bütün devrelerinde görülen ve bu probleme çözüm aranmakta olan, devam eden bir olgudur. Günümüzde ortalama 7 milyar dolaylarında olan dünya nüfusunun 1,2 milyardan fazlası, günde 1 dolardan daha azıyla yaşamaya mecbur kalmaktadır. Nüfusun 800 milyondan fazlası ise, ailesinin gereksinimi olan gıdayı tedarik edecek maddi bir imkâna sahip olmadığı için aç kalmaktadır (Panahi ve Malekmohammadi, 2011:251). Yoksul durumda olan kişi, yaşamını idame ettirebilmek için birçok zorluk yaşamakta, gereksinimlerini istediği düzeyde karşılayamamakta, kendisinin ve ailesinin ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarına cevap verememekte ve sosyal yönden de kendisini ve ailesini toplumda istediği şekilde konumlandırılamamaktadır (Odabaşı, 2010:12-14).

Dünyada büyük bir kitle, yoksulluk içinde, asgari hayat şartlarından uzak bir şekilde yaşamak mecburiyetindedir. İlerleyen iletişim materyalleri yoluyla ve ayrıca daha önceden göçmen konumunda olan bireylerin tabirleriyle, zenginlikten ve lüks yaşamın bilincinde olan yoksul insanlar, daha iyi şartlarını, daha güzel hayatı zengin ülkelerde arayıp ve çoğunlukla da mağduriyetliğin içerisine düşmektedirler. Yoksul bireylerin gelişmiş ülkelerde zengin olma düşünceleri, sonucunda kurban olmaları ve insan tacirlerinin bu mağduriyetten faydalanıp zenginliklerine zenginlik katmalarıyla sonuçlanmaktadır (Kuloğlu, 2010:14).

Ülkelerin içerisinde bulunduğu ekonomik şartlara bağlı olarak bireylerine sunduğu refah politikaları ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir. İçinde bulundukları hayli zor ekonomik şartlar insanları, daha zengin ülkelere göç etmeye zorlamaktadır. Kendi ülkeleri içinde köyden kentlere, iş bulma imkânının fazla olduğu bölgelere doğru yönlendirmektedir. Bu durumdan yararlanmak isteyen tacirler, kandırılmaya uygun olan çocukları ve emek gücü ucuz olduğu için kadınları farklı şekillerde sömürmektedirler. Ekonomik bakımdan düşük olan ve kolay şartlarda para kazanmayı düşleyen genç kişiler, kurdukları hayallere ulaşmak pahasına kendilerine gösterilen yalan sözlere inanıp ve daha önceden göz aşınası bile olmadığı insanların tuzağına düşmektedirler (UNİCEF,2004).

1.4.2.Cinsel Ayrımcılık ve Kadına Yönelik Şiddet

Cinsiyet ayrımcılığı, hizmet olanaklarından faydalanmada yetersizlik, çalışma hayatı ve politikada kadının kısıtlı olarak bulunması ve kadınlar ve erkekler arasındaki bireysel ilişkilerdeki denge eşitsizliği konularıyla yakından ilgilidir. Genel manada cinsiyet ayrımcılığı, kişilere ait oldukları cinsiyetlerinden sebep toplumda eşit bir şekilde davranılmamasıdır. Bu yüzden, cinsiyet ayrımcılığı toplumda kadınların temel hizmet faaliyetlerinden mahrum olması, fırsatlara ve kaynaklara ulaşmada erkeklere göre eşit olmayan durumlar yaşaması, şiddete maruz kalması, politikada ve iş hayatında düşük oranlarda temsil edilmesi şeklinde ifade edilmektedir (Demirbilek,2007:14). Şiddet, sadece fiziksel bir fiile işaret etmez; psikolojik açıdan, cinsel açıdan, ekonomik açıdan şiddet de aynı şekilde fiziksel olan gibi, kişilerin denetlenmesini sağlamaktadır. Aynı şekilde şiddet tehdidi de şiddetin kendisi gibi işlev görebilir. ‘Yanlış’ zamanda ‘yanlış’ alanlarda bulunuyor olmanın, ‘yanlış’ giysiler giymenin, ‘yanlış’ bir şeyler dile getirmenin şiddete yol açabileceği düşüncesi, kadınların belli davranışlardan kaçınmalarına, hayat alanlarının kısıtlanmasına yol açar (Bora,2012 :185).

İnsan tacirlerinin rahat bir şekilde kurban edinebildikleri ülkelerde, kadınlar, politik, ekonomik ve sosyal ayrımcılığa maruz kalmaktadırlar. İş kaybından etkilenen kadınların sayısı erkeklere oranla daha yüksektir. 1990’lar boyunca, Doğu Avrupa ülkelerinde, iş yoksunluğundan etkilenen 26 milyon civarı bireyin, 14 milyon kadardır. Kadınlar iş bulmakta zorluk çekmekte ve iş başı eğitimlerinden daha az faydalanabilmektedirler. Doğu Bloku Ülkelerinin yıkılmasının ardından, kadın ve erkekler arasındaki ücret eşitsizliği artmıştır. Kadınların iş bulabiliyorlardı ancak erkeklere oranla daha az maaş almaktaydılar. Bunun başlıca sebebi ise, kadınların tekstil gibi daha az ücret veren sahalarda iş bulabilmeleridir. Aynı sektörde çalışmalarına rağmen, kadınlar erkeklerin aldığı ücretin % 15–40 eksikliğini almaktadırlar. Ayrıca Doğu Avrupa’da çalışan kadınlar Batı Avrupa’daki hemcinslerine oranla en az iki kat daha fazla çalışmaktadırlar (Kartusch, 2001: 23-27).

İnsan ticareti suçunun yoğunlukla yaşandığı alanlarda, kadına ilişkin cinsiyet ayrımcılığının yanında, cinsiyet ayrımcılığını daha da kötüleştiren ve ağırlaştıran bir diğer sebep ise kadına yönelik şiddettir. Moldova ve Ukrayna’da kadınların göç etmek istemelerini aslında en temel sebebi kendilerine uygulanan şiddet olduğu araştırmalarla desteklenmiştir. Şiddet olsun kadına yönelik şiddet olsun, bu gibi ülkeler de normal bir

olay gibi görüldüğü için, devlet görevlileri bu konu hakkında aslında yapmaları gereken mücadeleyi yapmamakta ve bu konu hakkında isteksiz davranmakta ve böylece durum daha da kötüleşmektedir. İnsanların bu suça toleranslı yaklaşımları, şiddete uğrayan insanların bu durumu başkaları ile paylaşmamasına, yetkililere başvuruda bulunmamalarına neden olmaktadır. Bahsedilen araştırma sonuçlarına ilişkin, şiddete maruz kalan insanların % 30'u, şiddete uğradıklarını kimseye söylememektedirler(Bolat, 2005:20).

Aile içinde yaşanan şiddetin yanında, boşanmış kadınlar, evlerini belli sebeplerle terk etmiş durumda olan kadınlar bir şekilde toplumda veya bireylerce dışlanma yaşamaktadır. Kadınların bu denli dışlanma yaşamasının nedeni aslında bir bakıma eğitimsiz olmaları ve sosyal olarak bir destekten mahrum olmalarıdır. Sosyal ağların olmayışı kadınları bu derece riskli bir grup haline getirmekte ve sömürülmelerine neden olmaktadır (Vural, 2007:53).

1.4.3. Göç

Göçler insanlık tarihinde yeni bir kavram veya olgu olmayıp, insanların binlerce yıldır açlık, savaş, kıtlık, sürgün gibi sebeplerle yurtlarını terk ettikleri bilinmektedir. Fakat kapitalizmin gelişmesi ve sanayi devrimi ile beraber, hem köyden kente hem de çevre ülkelerden kapitalizmin merkezlerine yönelik kitlesel işçi göçlerinin başladığı görülmektedir (Aydoğanoglu, 2006). Ekonomik krizlerin ve işsizliklerin artmakta olduğu, çatışmaların yada doğasal faciaların bulunduğu alanlardaki bireyler, hayatlarını idame ettirebilmek için göç etme gerekliliği hissetmişlerdir. Fakat gidilen ülkelerin, siyasi ve sosyal bazı tasalarla, göçmenlere yönelik politikaları ve çalışma kanunlarını değiştirmeleri ve göçmenlerin kabul edilmelerini zora sokmaları, iş olanaklarını kısıtlamaları, bireylerin devayı başka yerlerde bulmalarına ve nihayetinde tacirlerin eline düşmelerine sebep olmaktadır (Bolat, 2005:21).

2. Dünya Savaşından sonra, etnik kökenli sürtüşmeler artmıştır. Bu sürtüşmelerde asıl unsur, bir grubun başka bir grubu yok etmek isteğidir. Bu amacı gerçekleştirmek için, buldukları insanları öldürerek yada düşman grupların yaşam alanlarını, zenginliklerini, mal varlıklarını yok ederek yapmaya çalışmaktadırlar. Bu durumda, insanların bu alanlarda yaşamaları imkânsız hale gelmekte ve kişilerin yaşamak amacıyla başka yerlere

gitmeleri neticesini doğurmaktadır. Savaşlar sonucunda meydana gelen aktif gruplar, insan tacirleri için daha kolay av haline gelmektedirler. Savaş ve çatışma sebebiyle, göç etmek durumunda kalan göçmenlerin oluşturdukları mülteci kampları, insan tacirlerinin sıklıkla kullandıkları ve kendilerine kurban buldukları uygun sahalar haline gelmektedir (Göksu, 2003a:268).

1.4.4.Yüksek Kar Düşük Risk

Yıllık 8-20 milyar dolarlık piyasası olan insan ticareti suçu, dünyada silah ve uyuşturucudan sonra en fazla gelir getiren suç çeşididir (U.S Department of State, 2016: 110). Fuhuş yaptırmak için, kaçırılıp kandırılarak insan tacirlerine çalışan kadınlar, hesabına çalıştıkları tacirlere, çalıştıkları süreler boyunca oldukça yüksek meblağlarda para kazandırmaktadır. Bu karlılığın yanında, birçok ülkede yasal eksikliklerden dolayı ve insan ticareti konusunun tehlikeli boyutunun gerektirdiği ölçüde kavranmaması sebebiyle, insan tacirlerinin alması gereken cezaları almamaları ve serbest davranmaları yüzünden bu suç çeşidi giderek artmaktadır. Çok büyük ve karlı bir iş olan insan ticareti ve bu cezanın hükümlüleri, birçok ülkede adi suçlara verilen cezalardan bile düşük cezalar almaktadırlar(Bolat,2005:23).

1.5.İNSAN TİCARETİNİN SONUÇLARI

1.5.1.Kişisel Sonuçlar

İnsan ticaretinin kişisel sonuçları oldukça yıkıcıdır. Mağdurların fiziksel olarak istismar edilmesi ve mağdurlara işkence edilmesi, psikolojik ve duygusal travmalar yaşamaları kaçınılmazdır ve kabul edilemez biçimdedir. İnsan ticareti, mağdurları hayatlarının her alanında etkilemektedir. İnsan ticareti sürecinin her aşamasında fiziksel, cinsel ve psikolojik istismar ve şiddet, yoksun bırakma ve işkence, maddelerin zorla kullanımı, manipülasyon, ekonomik sömürü ve kötü muamele yer almaktadır. Çoğu diğer şiddetin aksine insan ticaretinin etkileri genellikle uzun süreli ve tekrarlanan travmaları içerir. Araştırmalar, erkeklerin, kadınların ve çocukların belirli sömürü koşullarında kısa süreli ve uzun süreli fiziksel yaralanmalara, engellere ve ölümlere neden olabilecek şekilde

istismar edildiğini açıklamaktadır. Belli nedenlerle, insan ticaretine maruz kalmış kişiler HIV bulaşması açısından büyük risk altındadır. Mağdurlar yaşadığı travma sonrası stres bozukluğu, kaygı, depresyon, yabancılaşma, yönelim bozukluğu, saldırganlık ve konsantrasyon güçlüğüyle baş etmek zorundadır. Araştırmalar, travma sürecinde travmanın yavaş yavaş kötüleşme eğilimi gösterdiğini vurgulamaktadır. Çocuk mağdurlar, yetişkinler gibi aynı kötü muameleye maruz kalırken, yaşları, gelişme çağına oluşları ve deneyim eksikliği nedeniyle insan ticaretinden oldukça kötü etkilenmektedirler. İnsan ticareti mağdurlarının davranışlarını üçüncü şahısların anlaması zor olabilir; mağdurlar ise onlara neler olduğunu anlatma, bu konu hakkında başkaları ile tartışma veya başkalarına açıklamayı zor bulabilir. Bazı durumlarda, çevrelerindeki kişilere sinir bozucu, asabi görünebildikleri için dışlanma problemi yaşamaktadırlar. İnsan ticaretinin kişisel sonuçlarının, mağdurun aile veya topluluk tarafından reddedilme olasılığı da dahil olmak üzere hayatları üzerinde önemli ve sürekli bir etkisi vardır. Birey için insan ticaretinin uzun vadeli sonuçları karmaşıktır ve iyileşmenin garantisi verilememektedir (United Nations,2008:14).

İnsan ticareti suçluları için suçun en temel sonucu, elde edilen menfaattir. İnsan tüccarları, suçtan elde ettikleri zenginliklerini, yeni kurbanlar kazanmak için ya da işledikleri suçları çeşitlendirmek için kullanabilmektedirler. Suçun talep kısmında bulunanlar için ise insan ticareti, bazen zorla çalıştırma suçunda olduğu gibi ucuz iş gücü nedeniyle para anlamına gelmekte, bazen de çocuk fuhşunda olduğu gibi normal şartlarda tadamayacağı zevklerin gerçekleşmesi, karşılayamayacağı taleplerin tatmini olarak kendini göstermektedir. Organ ticareti kapsamında organ satın alan bazı kişiler için, insan ticaretinin sonucu, sağlıklarının yeniden yerine gelmesini ifade etmektedir. Para karşılığında zorla kurulan evlilikler, bazı insanların mutsuzluğu sonucunu doğururken, diğer taraf için, zorla ev hizmetlerinde kullanacakları, seksüel anlamda yararlanacakları birine sahip olmak ve birinin üzerinde tatmin edilen iktidar duygusu anlamına gelmektedir (Bolat,2013:77).

1.5.2.Sosyal, Siyasi ve Ekonomik Sonuçlar

İnsan ticareti olgusu toplumların sosyal ve ekonomik düzeni bakımından da olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Mağdurlar yasal şartları sağlamadan, kaçak olarak bulundukları ülkelerde çalışmakta ve bu durum kayıt dışı istihdamın artmasına zemin hazırlamaktadır.

Ucuz iş gücünün bu yöntemle sağlanması ücretlerin gerekenden düşük seviyede kalmasına, bireylerin iş güvenliği ve sağlığından yoksun şekilde çalışmalarına sebep olmaktadır. Özellikle çocukların ucuz iş gücü sağlamak amacıyla çalıştırılmaları, çocukların eğitim almasını engellediği gibi, yaş ve gelişimlerine uygun olmayan işlerde çalıştırılmaları toplum ve çocuk sağlığı bakımından telafi edilemeyecek zararlar doğurmaktadır (Aydın, 2013:32).

Ulus aşırı göç, yasadışı yapılan göç, insan kaçakçılığı, insan ticareti, kaynak, transit veya hedef ülke farkı yapılmaksızın ülkelerin güvenilirlik durumunu, ekonomisini ve toplumsal dengesini ciddi manada tehdit edebilmektedir. Uyuşturucu ve silah kaçakçılığı, kara para gibi organize uluslararası suçlarla el ele gitmekte, bunun yanında yolsuzluk ve devlet sisteminin sarsıntısı gibi bir çok güvenlik problemiyle gündeme gelebilmektedir. Dahası, turizmin ekonomik gelişmenin öncü sektörü olarak desteklendiği kimi ülkelerde bu sektörün özellikle kadın ticareti ve kadın bedeni üzerinden oluşan pazarlara dönüştüğü hallerde aile kurumu üstünde ahlaksal çökme ve değer sarsıntısı uzun süreçte toplum yapı problemlerine neden olma durumuna sahiptir (Vural, 2007:4).

İnsan ticaretinde, yasa dışı işçi çalıştırılması nedeniyle ve bu yasadışılığın yanı sıra daha ucuza çalıştırmış olmalarından dolayı yetişmiş elamanların işsiz kalmasına neden olarak yurt içi işsizlik oranı yükselmekte, devletin vergi kaybı meydana gelmekte ve kalitesiz üretim artış göstermektedir. Yasa dışı işçi çalıştırma çalıştıran için büyük bir kar gibi görünse de topluma ve ekonomiye zararlı oldukça fazladır. İster kaçak olarak çalıştırılsınlar isterse de zorla çalıştırılsınlar; hiçbir şekilde normal bir işçi statüsünde olmayıp, ayrıca işçi haklarından da yararlanamamaktadırlar. İş kazalarına uğradıklarında hak talep etme gibi bir yetkileri de yoktur (Koç,1999:4).

BÖLÜM 2. İNSAN TİCARETİNİN AB ÜLKELERİ VE TÜRKİYE BOYUTU

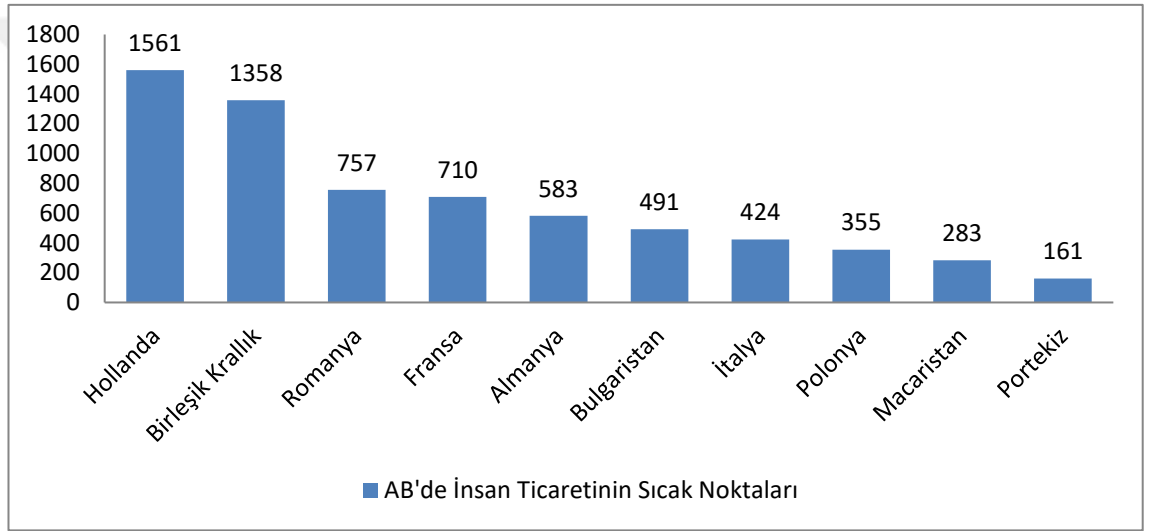
2.1.AB' DE İNSAN TİCARETİNİN MEVCUT DURUMU

AB'de insan ticaretinin ölçeğinin ve niteliğinin tanımlanması kolay değildir. İnsan ticaretine ilişkin temel veriler tam anlamıyla toplanamamaktadır. AB düzeyinde veri toplama için standartlaştırılmış kılavuz yokluğundan dolayı, AB Üye Devletleri tarafından alınan mevcut geçici ve parçalı yaklaşımın önemli istihbarat boşluklarına izin vermesi şaşırtıcı değildir. Sonuç ise, AB genelinde ticaret düzeyinin değerlendirilmesinin tamamlanmamış verilere dayandığı ve en iyi ihtimalle kısmen bilgilendirilmiş tahminler olduğu yönündedir. Küresel ve bölgesel zorla çalıştırma verileri 2005'te yayınlanan "Zorunlu Çalışmaya Karşı Küresel Bir İttifak" raporunda Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından sağlanmaktadır. Dünya çapında 12,3 milyon zorunlu çalışma vakası için mutlak minimum tahmin sunmaktadır. Aynı raporda, yıllık 31.6 milyon dolar olarak tahmin edilen, kaçakçılıkla ilgili zorla çalıştırma işleminin yarattığı kârların bir göstergesi de bulunmaktadır. Kaçakçılık gittikçe büyüyen bir suç olmakla beraber kar düzeyi ise oldukça yüksektir. İnsan ticaretinin kazanç maksimizasyonun en fazla olduğu alan cinsel istismardır. Cinsel istismar ve kadın ticaretleri genelde şehir dışında kırsal bölgelerde özel konaklama yerlerinden gerçekleşmektedir. Bu durum ise kolluk kuvvetlerinin ticaretle bağlantılı suçları tespit etmesini daha da zorlaştıran bir başka eğilimdir (Europol,2009).

AB'de insan ticareti ağırlıklı olarak bir Avrupa meselesidir. AB'de tespit edilen mağdurların ve şüphelilerin %70'i AB uyrukludur. Mağdurlar ve şüpheliler genellikle milliyeti, etnik bağları ve bazen akraba bağlantılarını paylaşmaktadır. Bu suç piyasasında, mağdurların hareketliliği ve dönüşü temel özelliklerdendir. Avusturya, özellikle Orta Doğu Avrupa'dan gelen mağdurlar için önemli bir transit ülkedir. Çoğu insan taciri erkek iken, kadın şüpheliler de düşük rütbeli görevleri bulunmaktadır. Bildirilen kurbanların çoğu Orta ve Doğu Avrupa'daki kadın AB vatandaşlarıdır. AB dışındaki kurbanlar esas olarak Arnavutluk, Brezilya, Çin, Nijerya ve Vietnam'dan gelmektedir. AB mağdurları genellikle orijinal belgeleri kullanırken, AB dışı mağdurlar sahte veya benzeri belgeler kullanmaktadır. Aldatma, potansiyel mağdurları cezbetmek için yaygın olarak kullanılmaktadır. Bildirilen kurbanların çoğu, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti Estonya, Polonya, Romanya ve Slovakya menşeli AB uyruklu kişilerdir. AB dışı mağdurların

çoğunluğu AB'ye komşu olan ülkelerden gelmektedir (diğer bir deyişle Arnavutluk, Moldova, Fas, Rusya, Türkiye ve Ukrayna). İstismar genellikle tarım sektörü, inşaat endüstrisi ve otel / restoran işletmeleri gibi emek yoğun ve / veya az regülasyonlu sanayilerde gerçekleşme eğilimindedir. 2013 ve 2014 yılları arasında Europol, insan ticaretinin 8037 şüphelisini ve 7500 kurbanını tespit etmiştir. Mağdurların %71'i ve şüphelilerin %70'i AB uyruklydu. 2013- ve 2014 verilerine bakıldığında ise AB içi insan ticareti artış göstermektedir (Europol,2016).

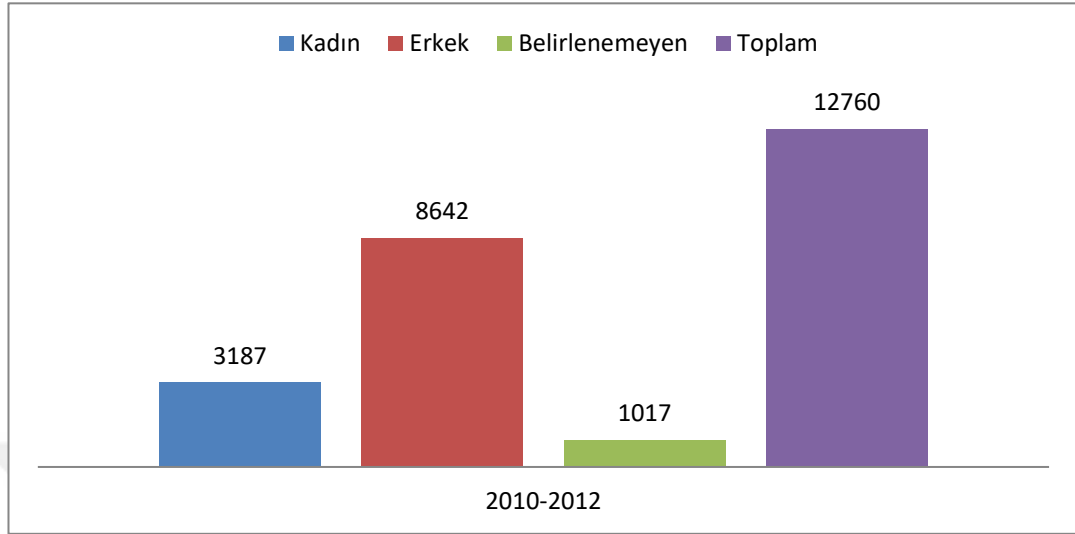
Grafik 1: 2014 Yılında AB’de İnsan Ticaretinin Ülkelere Göre Dağılımı

Kaynak: Statistia (2016)

Avrupa Komisyonu tarafından yayınlanan veriler, 2013-2014 yılları arasında Avrupa Birliği'nde insan ticareti mağdurlarının kayıtlı olduğu 15.846 kişinin en az% 15'inin çocuk olduğunu göstermiştir. Komisyonun raporunda ayrıca "kaçak ticaret mağdurlarının gerçek sayısının önemli derecede yüksek olduğuna inanmak için katı gerekçeler var" demektedir. 2013-2014 yılları arasında AB’de en çok Hollanda’nın 1,561 kayıtlı kurbanı vardır. İngiltere 1,358, Romanya ise 757 ile üçüncü olmuştur (Grafik 1).

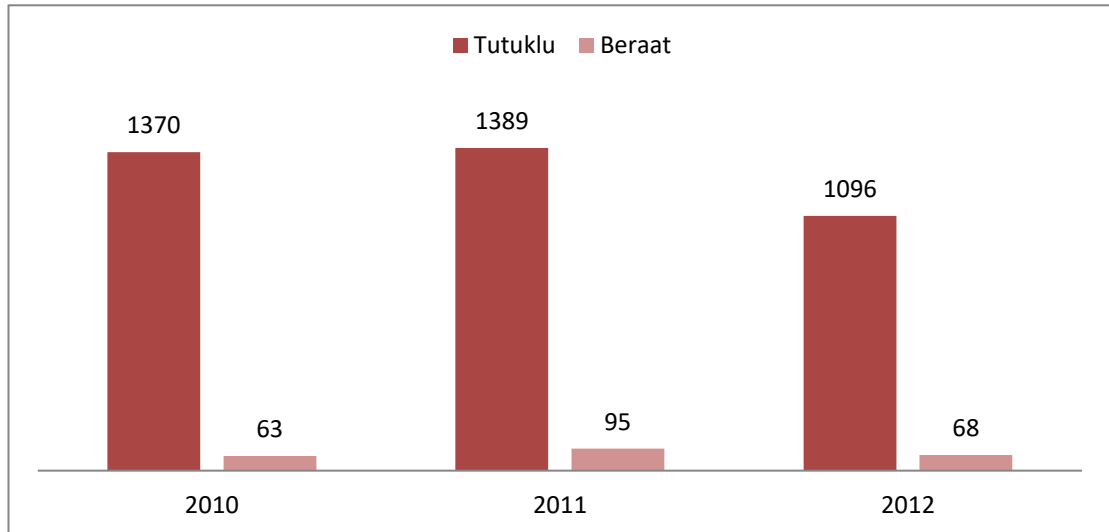
Grafik 2: 2010- 2012 Yılları Arasında AB Ülkelerinde Şüphelilerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Kaynak: Eurostat (2015:48)

2010-2012 yılları arasında insan ticareti yapan şüphelilerin büyük bir çoğunluğunun erkek olduğu görülmektedir. 2010,2011,2012 yıllarında toplamda 12760 şüpheli tacir saptanmıştır (Grafik 2).

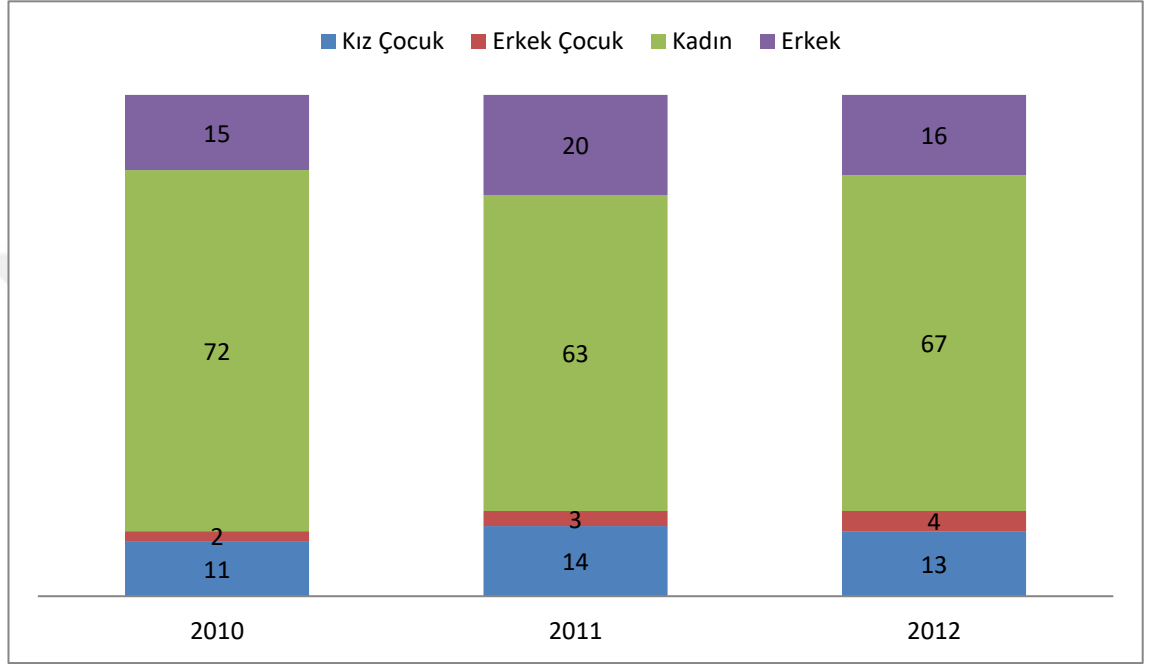
Grafik 3: 2010- 2012 Yılları Arasında Tacirlere Yönelik Mahkeme Kararları

Kaynak:Eurostat (2015:125)

2010-2012 yılları arasında AB ülkelerinde yakalanan tacirlere yönelik mahkeme kararlarının sayısı belirtilmiştir (Grafik :3).

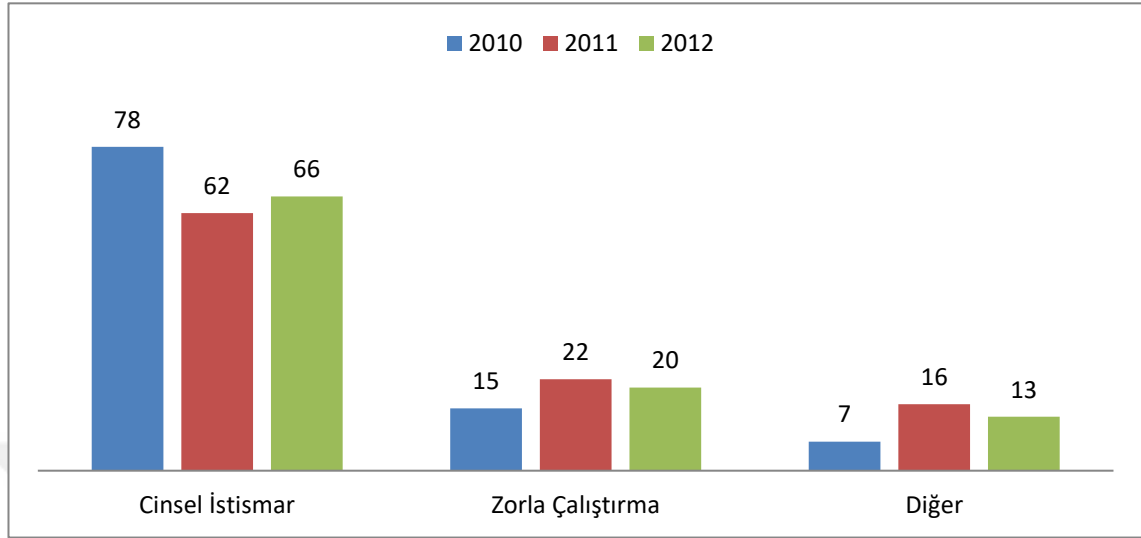
Grafik 4: 2010-2012 Yılları Arasında AB Ülkelerinde İnsan Ticareti Mağdurlarının Cinsiyete Göre Dağılımı

Kaynak: Eurostat (2015:89)

Her üç referans yıl için toplanan aynı verileri sunmaktadır. Veriler yüzde olarak kaydedilmiştir. Kayıtlı kurbanların cinsiyet ve yaş profili bir önceki yıllara göre değişiklik göstermemektedir. Kadınların üçte ikisinden fazlası %67, erkekler %17, kızlar %13 ve erkekler %3'ü, cinsiyet/yaş verilerine sahip insan ticaretinde kayıtlı kurbanların sayısıdır. Kadınlar ve kızlar birlikte üç referans yıl boyunca kayıtlı kurbanların toplam %80'ini temsil etmektedir. İnsan taciri şüphelilerinin aksine kurbanların arasında kadın/kız ciddi derecede farklılık göstermektedir (Grafik 4).

Grafik 5: 2010-2012 Yılları Arasında AB Ülkelerinde İnsan Ticaretinin Sömürü Biçimleri

Kaynak: Eurostat (2015:92)

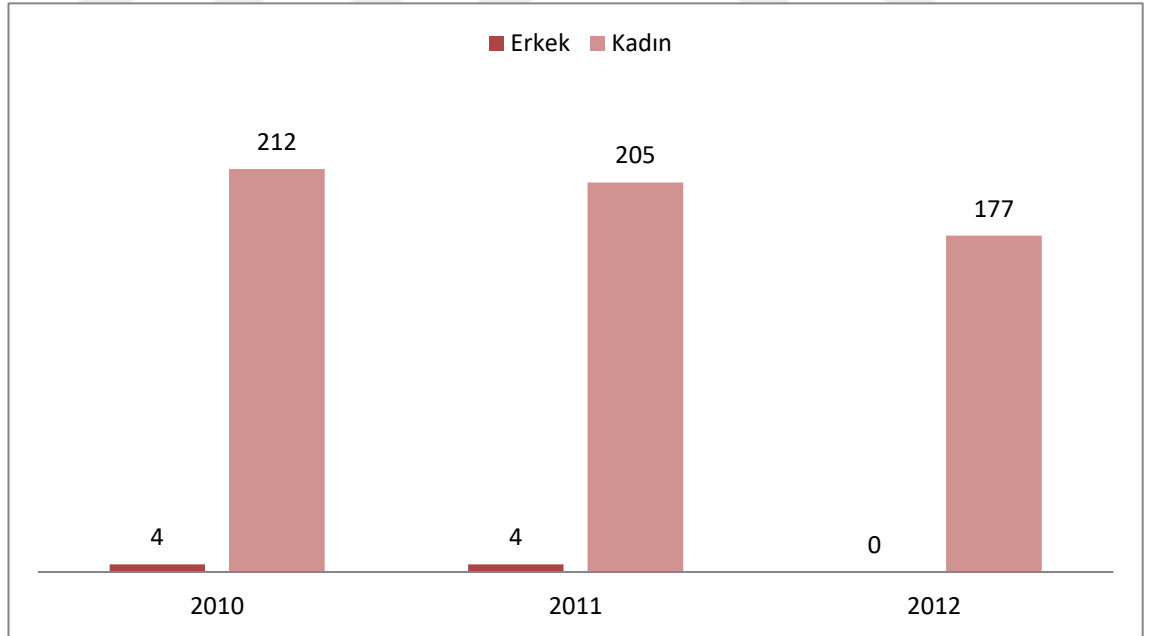
Toplam 22 AB üyesi tarafından kayıtlı kurbanlar hakkında bilgi verilmiş ve her üç referans yılı için farklı sömürü biçimlerini sunulmuştur. Verilen sömürü biçimlerine göre grafik, kurbanların çoğunluğunun cinsel istismara uğradıklarını göstermektedir. Grafığe göre cinsel istismar %69, zorla çalıştırma %19 ve diğer suç türlerinin oranı %12'dir. Diğer suç türleri organ nakli, çocukların satılması gibi suçları kapsamaktadır. Grafığe bakıldığında ise yıllara göre suç türlerinde fark edilebilir bir şekilde artış ya da azalış görünmemektedir (Grafik 5).

AB düzeyinde insan ticareti suçunun tam ölçekli değerlendirilmesi, diğer suç faaliyetleri ile bağlantıları ve ulusal mevzuat farklılıkları nedeniyle gerçek rakamlara ulaşmak çok zordur. Son yıllarda AB komisyonu Eurostat aracılığıyla ilgili istatistikleri toplamaktadır. 2015 yılında yayınlanan en son Eurostat raporu 2010-2012 dönemini kapsamaktadır. Toplam olarak 15846 'kayıtlı kurban' rastlanmaktadır. Genel olarak istatistiklere bakıldığında ise cinsel sömürü amacıyla insan ticareti hala en yaygın biçimdir. Cinsel sömürü şeklinde yapılan insan ticaretinin oranı ise yaklaşık olarak %67 civarlarındadır. Cinsel sömürü haricindeki diğer suç türlerinde ise oran %12 dolaylarındadır. İstatistiklerde verilen rakamlara ilişkin ise kurbanların %76'sı kadındır. Bu da demek oluyor ki insan ticareti mağdurlarının dörtte üçü kadındır. Kayıtlı kurbanların en az %15'i

çocuk ve ortalama yaş ise 16'dır. Kayıtlı kurbanların %65'i AB vatandaşıdır. 2013-2014 yılında AB ülkeleri içerisinde kayıtlı kurbanların vatandaşı olduğu ilk beş ülke Romanya, Bulgaristan, Hollanda, Macaristan ve Polonya olmuştur. Bu ülkeler 2010-2012 yılları arasında da yine aynı dereceye sahipti. Avrupa Birliği üyesi olmayan ilk beş ülke ise Nijerya, Çin, Arnavutluk, Vietnam ve Fas'tır (Eurostat, 2015).

Çocuklar ise kaçakçıların hedef aldığı en savunmasız gruplardan biridir. Organize suç grupları, işe alınması kolay ve hızlı olduğu için çocukları kaçırmayı tercih etmektedirler. AB'de gelen çocukların sayısının katlanarak arttığı sürmekte olan göç krizinden dolayı olgunun daha da şiddetlendiğini görülmektedir. İnsan ticareti mağduru olan çocukların belirlenmesi ve gerçek kimliklerini ortaya koymak giderek artan bir sorundur. Zira bu çocukların güvenlik açığı onları insan tacirleri için tercih edilen bir hedef haline getirmektedir. Zorla çalıştırma ve cinsel sömürü için çocuk ticareti bu yüzden gittikçe artmaktadır (European Commission,2016: 8).

Grafik 6: 2010-2012 Yılları Arasında AB Ülkelerinde Yardım ve Koruma Alan Mağdurlar

Kaynak: Eurostat (2015:103)

2010-2012 yılları arasında koruma ve yardım sağlanan mağdurların sayısı verilmiştir. Erkek mağdurlara az sayıda koruma ve yardım sağlanmasının nedeni kadın mağdurlarının oranının erkek mağdurlara göre fazla olmasıdır (Grafik :6).

Aşağıda seçilmiş bazı AB üyesi ülkeleri ve insan ticaretinin mevcut durumu ele alınmıştır. Bu ülkeler arasında Almanya, Yunanistan, İtalya, Belçika, Bulgaristan bulunmaktadır.

2.2. ALMANYA’ DA İNSAN TİCARETİNİN MEVCUT DURUMU

Son beş yıllık verilere göre Almanya, kadınlar, çocuklar ve cinsel sömürü ticaretine maruz kalan erkekler için bir kaynak, transit ve varış ülkesidir. Kurbanlar, Nijerya başta olmak üzere çoğunlukla Bulgar, Rumen ve Alman olmak üzere Almanya'daki seks ticareti mağdurlarının çoğu Avrupa ülkelerindendir. Çoğu seks ticareti mağduru barlarda, genelevlerde ve apartmanlarda sömürülmektedir. Emek ticareti mağdurları ağırlıklı olarak Avrupa'dandır. Bunlara Bulgarlar, Polonyalılar ve Romenler, Afganlar, Pakistanlılar ve Vietnamlılar dâhildir. Zorla çalıştırılan mağdurlar şantiye ve tarım, otel, et işleme tesisleri, mevsimlik sanayi, restoran gibi alanlarda istismar edilmektedir. Roman ve yabancı refakatsiz küçükler, emek ticaretinde kolaylıkla çalıştırılmaktadırlar. 2015 ve 2016 mülteci akımıyla beraber, göç edenlerin sayısında ki artış insan ticaretine başvuru sayısını da arttırmıştır. Düzensiz göçmenler ve mülteciler cinsel ilişki ve işçi kaçakçılığı için savunmasız kalmaya devam etmektedirler (United Stated: 2017;180).

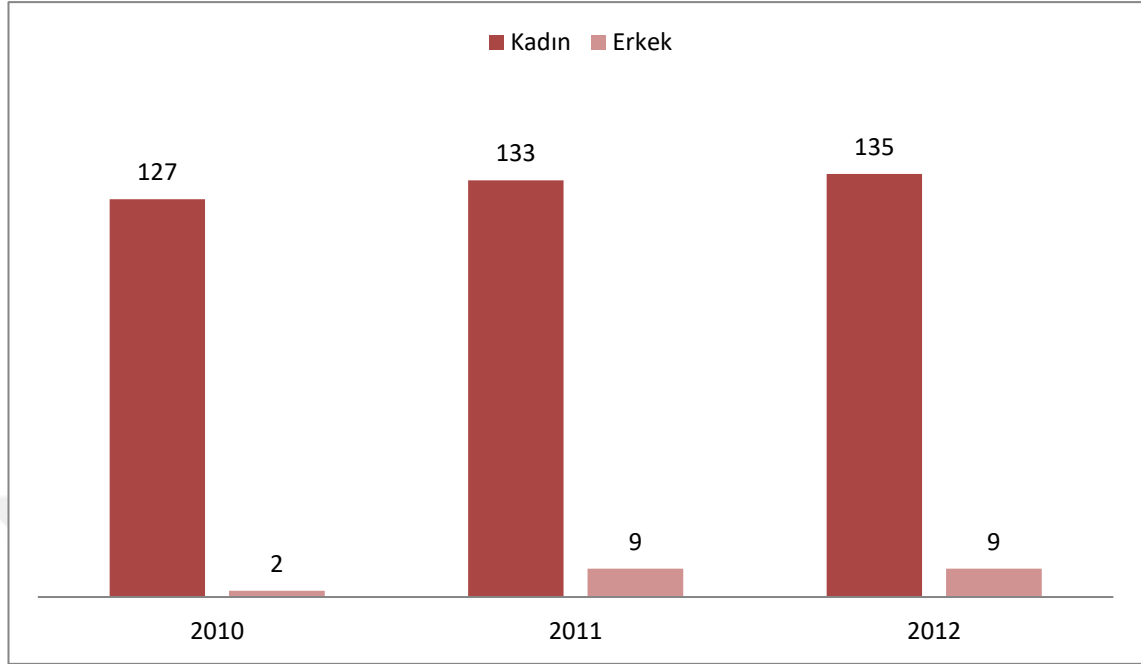
Almanya'da cinsel amaçlı kaçırılan daha çok küçük yaştaki çocuklar (12 yaş altı) hakkında yalnızca çok sınırlı bilgi mevcuttur. Küçük çocuk kaçakçılığı, organize suçta ergenlerin ticaretinden farklı bir yapıya sahiptir. Genellikle Alman Federal Eyalet polisi, bu küçük çocuk mağdurları, genellikle insan ticareti davaları olarak değil, cinsel istismar olarak araştırmaktadır. Uzmanlar, erkek kurbanların sayısının düşünüldüğünden ve verilerden daha yüksek olduğuna, ancak sorunun daha gizli olduğuna inanmaktadırlar (ECPAT, ?).

Tacirler, genellikle bir akraba veya bir arkadaş gibi çocuğun bildiği biri olabilmektedir. Tacirler genellikle çocukları "işe" alan ve sahte kimlik bulmalarını sağlayan örgütlü suç ağının bir parçasıdır. Tacirler, çocukları yeni bir yaşam için bulundukları yeri terk etmeye ikna etmek için örgütlenmişlerdir. Alman Federal Ceza Dairesi tarafından yayınlanan

verilere göre, 2007'de tespit edilen 714 şüpheli kaçakçının% 49'u Alman vatandaşıdır. Ancak bu şüphelilerin 71'i Almanya'da doğmamıştır. Şüphelilerin en büyük ikinci grubu Türk vatandaşlarıdır. Bunu Bulgar, Macar, Romen ve Polonya vatandaşları izlemektedir (ECPAT, ?).

Kadın ticareti iki alt kategoriye ayrılabilir: Fahişelik veya diğer cinsel eylemler için ticaret ve evlilik amacına yönelik ticaret. İşgücünün büyük ölçüde homojen olmasından dolayı üç aşamada gerçekleştiği söylenebilir. Birincisi, kadınların "işe alınma" safhası, ikincisi Almanya'ya getirilmesi, üçüncüsü fiili fuhşun son safhası. İşe alımda, iyi iş olanakları sunulmaya çalışılır ve kurbanlar bu şekilde kandırılır. Ya gazete ilanları ile kurbanlara ulaşılır ya da tacirler kadınları doğrudan barlar ve diskotek gibi yerlere yönlendirir. Çoğunlukla kadınlara garsonluk, aşçılık, ev temizliği yani hizmetçilik veya hemşire gibi işler sunulmaktadır. Bunun dışında, çoğunlukla yoksul olan kadınlar, kendi mali ve sosyal durumlarından kaçmak için striptiz kızı veya hostes olarak çalışmaya göz yummaktadır. En uç durum ise kendi ülkelerindeki ekonomik durumun vahim olmasından dolayı kadınlar fahişelik yapmak için açıkça teklifte bulunmayı kabul etmektedirler. Bu tür durumlarda kurbanlara ulaşmanın yolu ya akrabalar, yakın eş dostlar ya da kadınların güvendiği kişiler aracılığıyla olmaktadır. İşe alımın ardından kadınlar Almanya'ya getirilir. Bu aşamada yasadışı göçmen kaçakçılığı suçu devreye girmektedir. Suç, Almanya'ya gerçek transit geçişi ve ilgili eylemleri içermektedir. Bu tür suçlar, genellikle "yasadışı yol rehberliği" olarak adlandırılır. Kadınları yurtdışına davet eden kaçakçılar, ya kaçakçılarla işbirliği yaparlar ya da bu yasadışı hizmetleri kendileri sağlarlar. Almanya'ya girmek için vizeye ihtiyaç duyulmadığı için, Polonya, Slovakya, Çek Cumhuriyeti ve Macaristan gibi Schengen anlaşmalarının üye ülkelerinden gelen kadın göçleri sorunsuz bir şekilde gerçekleşir. Kadınlar eski Sovyetler Birliği'nden veya Schengen anlaşmasının diğer üyelerinden değilse, özel ziyaret veya iş seyahati kehaneti altında Alman elçiliklerinde ve konsolosluklarında vize alırlar. İnsan kaçakçıları veya tacirleri, güvenilir iş görüşmeleri yapmak ve ziyaretçinin vizesini almak için gereken davetiyeleri almak için şirketler veya ajanslar bile bulmuşlardır. Böylece kadın kurbanlar kendilerini hiç bilmedikleri ülkelerde buluyorlar (United Stated: 2017;181).

Grafik 7: 2010-2012 Yılları Arasında Almanya’da ki İnsan Ticareti Mağdur Verileri

Kaynak: Eurostat (2015:40)

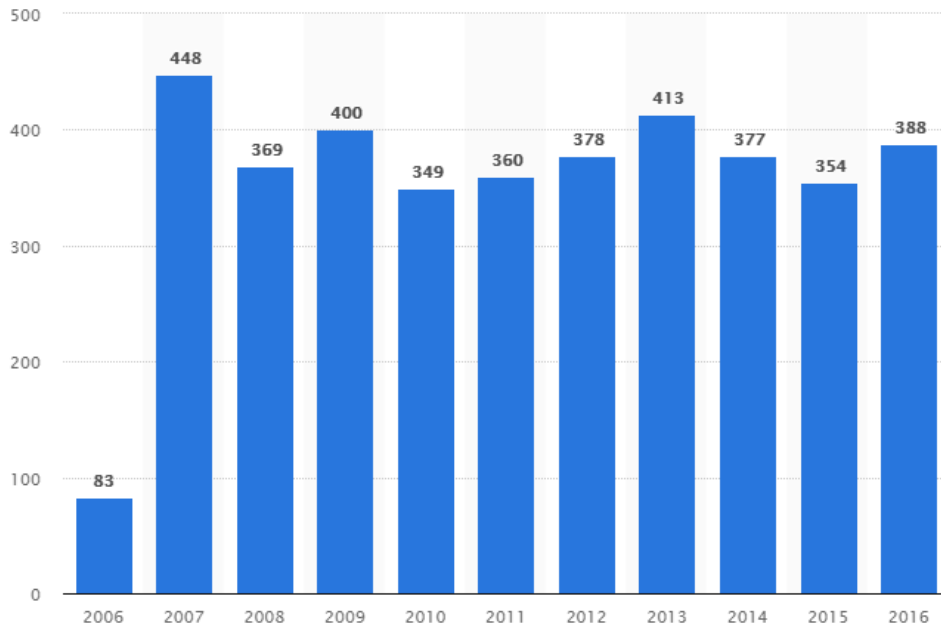
2010 ve 2012 yılları arasında diğer AB ülkelerinde olduğu gibi Almanya’da da insan ticaretine maruz kalan mağdurlar arasından kadınların oranının yüksek olduğu görülmektedir. 2010 yılında 127 olan kadın mağdurlar 2012 yılında yükselerek 135’e ulaşmıştır (Grafik 7).

2.3. BELÇİKA’DA İNSAN TİCARETİNİN MEVCUT DURUMU

İşgücü sömürüsü amacıyla zorla çalıştırma ve insan kaçakçılığı vakaları, tarım, giyim fabrikaları, inşaat, temizlik hizmetleri, araba yıkama sistemleri ve perakende dâhil olmak üzere Belçika'daki geniş bir ekonomik sektörde bulunmaktadır. İnsan Ticaretine Karşı Uzmanlar Grubu (GRETA) tarafından yayınlanan bir rapora göre, 2009-2012 yılları arasında Belçika'da tespit edilen insan ticareti mağdurlarının yarısından çoğu emek istismarı amacıyla ticarete maruz kalmıştı. Son yıllarda Belçika'da tespit edilen insan ticareti mağdurlarının büyük çoğunluğu yabancı uyruklu olup, üçte biri AB uyrukludur. Kaçakçılık mağdurlarının başlıca ülkeler arasında Bulgaristan, Romanya, Arnavutluk, Nijerya, Fas, Çin, Türkiye, Brezilya ve Hindistan bulunmaktadır. Belçika yetkilileri tarafından sağlanan bilgilere göre, 2009-2012 döneminde her yıl ortalama 130 insan

ticareti mağdurunun tespit edildiği tahmin edilmektedir. Bunların yarısından fazlası ekonomik istismar amacıyla ticarete maruz bırakılmıştır. Ağırlıklı olarak hizmet, inşaat, temizlik hizmetleri, bahçecilik, tarım ve imalat atölyeleri sektörlerinde faaliyet göstermektedir. Cinsel istismar amaçlı mağdurlar, insan ticareti mağdurlarının yaklaşık % 40'ını oluşturmaktadır. Belçika'da son yıllarda kaydedilen birkaç insan ticareti vakaları arasında, küçük çaplı suç işleyenler, zorla dilencilik yapanlar ve daha az oranda organ ticaretine maruz kalanlar bulunmaktadır. Aynı dönemde, insan ticareti mağdurlarına yönelik uzmanlaşmış resepsiyon merkezlerinden birinden yardım alan mağdurların yarısından çoğu erkektir. 2011 yılında, bu merkezlerden destek alan yeni tespit edilen 133 yeni kurbanın, 76'sı erkek, 57'si kadın ve 2012'de ise 143 yeni kurbanın 69'u erkek, 74'ü kadındır. Tanımlanan çocuk sayısı genellikle düşüktür: 2011'de yedi, 2012'de sekizdir (<http://accountabilityhub.org/country/belgium/>, 10.11.2017).

Grafik 8: 2006-2016 Yılları Arasında Belçika'da İnsan Ticaretinin Sayısal Verileri

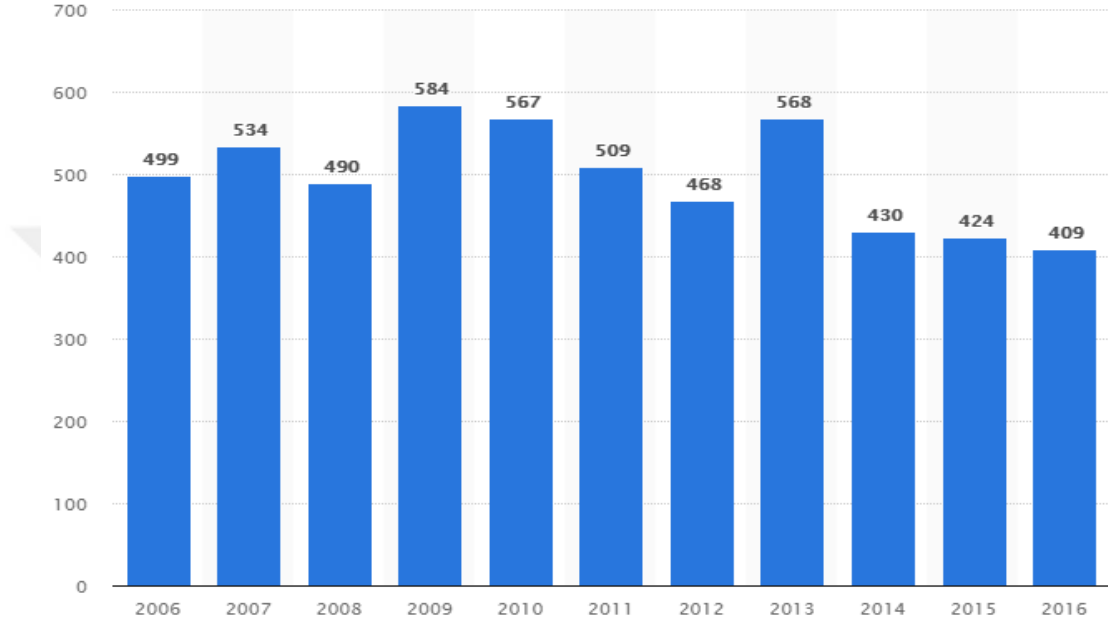

Kaynak: Statistia (2016)

Bu istatistik Belçika'daki insan ticaretinin 2006'dan 2016'ya kadar olan vakalarını göstermektedir. 2016 yılında Belçika'da yaklaşık 390 insan ticareti vakası kaydedilmiştir. 2006'dan 2007 yılına geçildiğinde insan ticareti mağdurlarının sayısının ciddi bir şekilde

arttığı görülmektedir. Ve günümüze kadar da herhangi bir azalma göstermeyip sürekli bir şekilde gerçekleşmeye devam etmektedir (Tablo 8).

Grafik 9: 2006-2016 Yılları Arasında Belçika’da İnsan Ticaretinin Cinsel İstismara Yönelik Verileri

Kaynak: Statistia (2016)

2006'dan 2016'ya kadar Belçika'da cinsel istismara yönelik kayıtlı insan ticareti vakalarını gösterilmektedir. 2016'da, Belçika'da cinsel sömürüye yönelik 409 insan ticareti vakası kaydedilmiştir (Grafik 9).

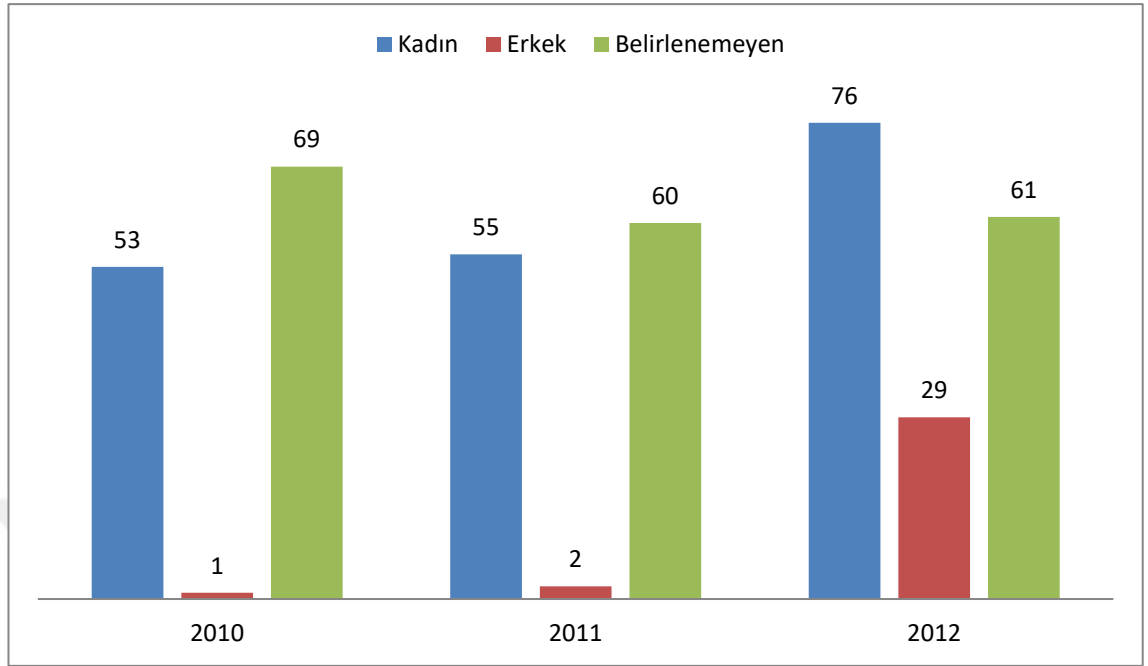
2.4. YUNANİSTAN’DA İNSAN TİCARETİNİN MEVCUT DURUMU

Yunanistan'ın konumu ve özellikleri, onu insan ticareti için transit ve varış ülkesi haline getirmektedir (Athanasopoulos,2014:18). Yunanistan Balkan Yarımadasının güneyindedir. Kuzeyinde Arnavutluk, Makedonya, Sırbistan ve Bulgaristan’la ve kuzeydoğu ve doğuda Türkiye’yle sınırları bulunmaktadır. Batısında Adriyatik denizi, güney ve güneydoğuda Akdeniz’le çevrilmiştir. Yunanistan göçmenler açısından kaynak bir ülke durumundadır. 1990’ların başında göçmenler için (yasal ve yasa dışı) bir

varış ülkesi haline geldiğinde bu rol değişmiştir. Afrika'dan ve az miktarda Asya'dan gelenlerin yanında Güneydoğu ve Doğu Avrupa ülkelerinden yönelen insan ticareti mağdurları için de bir hedef ülke olmaktadır. İnsan ticareti aslında coğrafi konumuyla, ekonomik açıdan zenginliğiyle ve Avrupa Birliği Üyeliği'nden dolayı, Berlin Duvarının yıkılmasının ardından komşu olan ülkelerde baş gösteren politik, ekonomik ve siyasi kargaşalar sebebiyle Yunanistan'da gelişim göstermektedir. Yunanistan Kamu Düzeni Bakanlığı'nın verdiği verilere göre, insan ticareti mağdurlarının büyük bir kısmının Arnavutluk, Bulgaristan, Romanya, Rusya, Moldova ve Ukrayna'dan gelmektedir (http://www.ikgv.org/pdf/insan_ticareti2007.pdf, 17.05.2017). Gelen kişilerin büyük çoğunluğu, yirmi yaşlarında genç erkeklerdir. Çoğunluğun eğitim görmediği bilinmektedir. Yunanistan'a göç genelde Nisan ve Ekim ayları arasında her yıl gerçekleşmektedir. Yunanistan için kalkış noktaları genellikle Türkiye ve Mısırdır. Mağdurlar arasında Afganistan, Iraklı Kürtler, Kürtler, Iraklılar ve İranlılar' da bulunmaktadır. Birçok kişi geri dönmekten kaçınmak için farklı bir köken veya uyruk iddia edebileceğinden, menşe ülke tanımlaması her zaman doğru olmamaktadır (Apostolopoulos,2012: 38).

Eurostat verilerine göre Yunanistan'da yetkili makamlarla iletişime geçen insan ticareti mağdur sayısında, 3 yılda rakamlar birbirine yakındır. Bu rakamlar kesin olmamakla birlikte 2010 yılında 92, 2011 yılında 97, 2012 yılında 94, 2010-2011 yılları arasında yaklaşık 283 mağdur yetkililerle iletişime geçebilmiştir. İnsan tacirlerinin cinsiyete göre dağılımı yine kesin verilere dayanmamakla birlikte 2010 yılında 163 erkek ve 83 kadın, 2011 yılında 75 erkek ve 100 kadın, 2012 yılında 122 erkek ve 43 kadın olduğu belirlenmiştir. 3 yıl toplamında ise 360 erkek ve 226 kadın olmak üzere toplam 586 insan taciri tespit edilmiştir. Yine AB'ye üye olan Yunanistan'ın ülkesinde tespit ettiği ve kendi vatandaşı olan insan tacirlerinin sayısının cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde 2010 yılında 74 erkek ve 8 kadın, 2011 yılında 24 erkek ve 21 kadın, 2012 yılında 36 erkek ve 12 kadın, toplamda 134 erkek ve 41 kadın olmak üzere 177 insan taciri tespit edilmiştir. (Eurostat,2015).

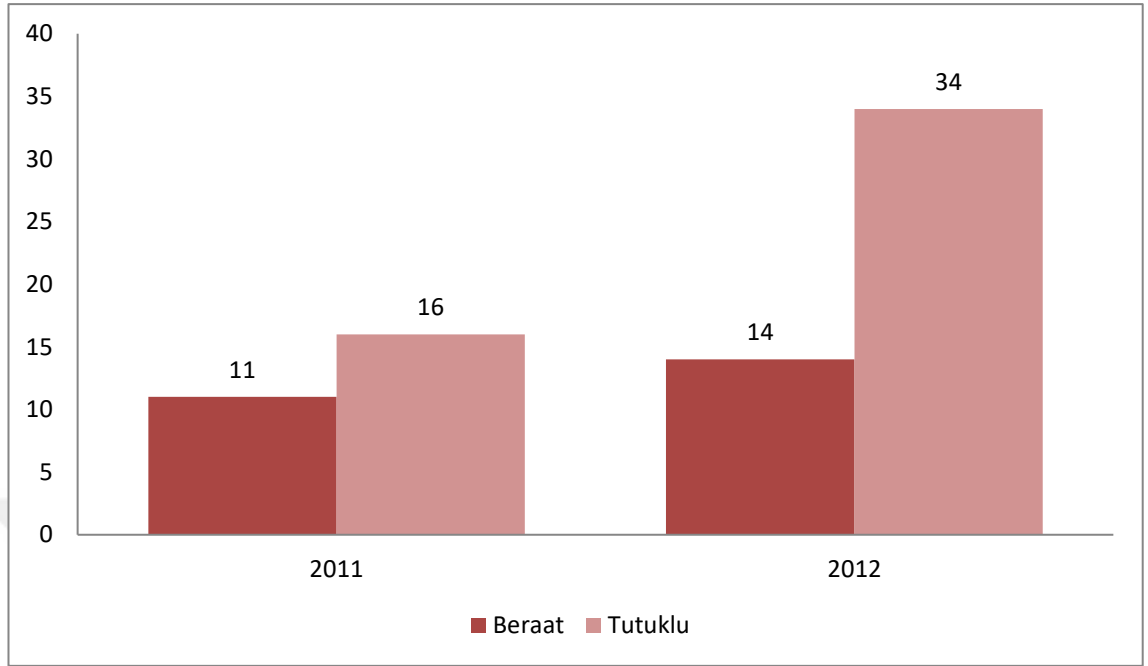
Grafik 10: 2010-2012 Yılları Arasında Yardım ve Koruma Alan Mağdur Sayısı

Kaynak: Eurostat (2015:103)

2010-2012 yılları arasında yardım ve koruma alan mağdurların sayısı 406'dır. 2010 yılında toplamda 123 mağdur, 2011 yılında 117 ve 2012 yılında 166 mağdur koruma ve yardım hizmetlerinden faydalanmıştır. Cinsiyete göre değerlendirildiğinde ise kadın mağdurların yoğunlukta olduğu görülmektedir (Grafik 10).

Grafik 11: 2010-2012 Yılları Arasında Mahkeme Kararlarının Sayısı

Kaynak: Eurostat (2015:125)

2010-2012 yılları arasında insan ticaretine dair mahkeme tarafından verilen karar sayıları mevcuttur. 2010 yılında yargılanan tacir verilerine rastlanmamaktadır. 2011 yılında yargılanan 27 insan tacirinden 11'i bir şekilde beraat etmiş, 16'sı ise hapse mahkûm edilmiştir. 2012 yılında yargılanan 48 tacirden 14'ü beraat etmiş 34'ü hapse mahkûm edilmiştir (Grafik 11).

Yunanistan, seks ticaretine maruz kalan kadınlar ve çocuklar ile zorla çalıştırılan erkekler, kadınlar ve çocuklar için bir varış noktası, transit ve çok sınırlı ölçüde kaynak ülkedir. Doğu ve Güney Avrupa, Güney Asya, Nijerya ve Çin'den gelen bazı kadınlar ve çocuklar Yunanistan'daki seks ticaretine maruz kalmaktadır. Yunanistan'da zorla çalıştırma mağdurları başta Doğu Avrupa, Güney Asya ve Afrika'dan gelen çocuklar ve erkeklerdir. Ortadoğu ve Güney Asya'dan gelen göçmenler Türkiye üzerinden Yunanistan'a girmektedir. Tacirler, çoğu kurbanını sahte iş olanakları yoluyla kandırıp cezbetmektedirler. Arnavutluk'tan, Bulgaristan'dan ve Romanya'dan ekonomik olarak marjinalize edilmiş Roman çocuklar, sokakta mal satmak, dilenmek veya Yunanistan'da küçük çaplı hırsızlık yapmak zorunda kalmaktadırlar (United Nations,2016:182).

1980'lerde yabancı kadınların fuhuş alanında çalışmalarının yasak olduğu Yunanistan'da, daha önceden gelip Yunanistan'da oturma izni alan kadınların insan ticaretine kurban gittikleri görülürken, 1990'lı yıllarda ve o yıllardan sonra, Avrupa'da başka ülkelerde olduğu gibi, olay sayısında ve kurbanların getirildikleri ülke sayısında çok fazla artış olmuştur. Hem hedef ülke, hem de transit ülke olarak bilinen Yunanistan'ın, bazı Arnavutların çok iyi Rumca bilip, sahte Yunan pasaportları elde etmeleri sebebiyle, insan ticareti ile ilgili bir kısım çalışmalarda, ayrıca kaynak ülke şeklinde tasvir edildiği de gözükmemektedir (Bolat,2005: 44). Coğrafi konumu, ekonomik istikrar ve büyümesi, yaşam standartları ve Avrupa Birliği üyesi olması Yunanistan'ın, insan ticaretiyle uğraşan suç şebekelerine hem varış hem de transit ülke olarak cazip gelmesinin nedenlerindendir (Lymouris, 2006: 18).

1990 yılında Yunanistan'da 2080 kadın insan ticareti mağduru olarak tespit edilmiştir. Takip eden yıllarda ise insan ticaretine uğrayan kadın sayılarında ciddi manada artış söz konusudur. 1991 yılında 3000, 1992 yılında 4500, 1993 yılında 8420, 1994 yılında 11.531, 2000 yılında ise 19.407 kadın insan ticareti mağduru olmuştur (Antonopoulos, Winterdyk, 2005: 141).

2.5. İTALYA'DA İNSAN TİCARETİNİN MEVCUT DURUMU

Coğrafi konumu nedeniyle, İtalya binlerce ana giriş limanlarından biridir Zengin daha iyi bir gelecek için göçmenler ağırlıklı olarak Batı Avrupa'ya göç etmektedirler. Bu göç akımları içinde, birçok ticareti kurbanı vardır. Bu nedenle İtalya kaçakçılığından en çok etkilenen Avrupa ülkelerinden biridir. İtalya, insan ticaretine maruz kadınlar, çocuklar ve erkekler için varış ve transit bir ülkedir Son yıllarda, bazı transseksüel kişilerde İtalya'da cinsel istismara uğramaktadır. Zorla fuhuş hala İtalya'da kaçırılan kişilerin istismar edilme şeklidir. İtalya'daki yüksek işsizliğe rağmen işgücü piyasasında, ev hizmet sektöründeki kadın göçmen işçiler gibi göçmen emek talepleri bulunmaktadır. Bu nedenle, kadınlar 1970'lerden itibaren İtalya'ya yeni göç akımının önemli bir bölümünü oluşturmuştur. Özellikle, evli olmayan birçok kadın İtalyan ailelere hizmetçi olmak için göç etmiştir. Bu kadınlar ağırlıklı olarak Cape Verde ve Filipinler'den göç etmiştir.

Garsonluk, hemşire ve "eğlendiriciler" gibi işleri yapmak için ülkelerindeki göçmen kadınlara yönelik talep de İtalya'da büyümüştür (İLO,1996).

İtalya, seks ticaretine ve zorunlu çalışmaya maruz kalan kadınlar, çocuklar ve erkekler için bir hedef, transit ve kaynak ülkedir. Mağdurlar Nijerya, Romanya, Fas, Çin ve diğer ülkelerden gelmektedir. Kadın mağdurlar genellikle garsonluk, dansçı, şarkıcı, model veya bakıcı olarak istihdam vaatlerini kabul ettikten sonra İtalya'da seks ticaretine maruz kalmaktadırlar. Doğu Avrupa kadınları ve kızları, Rumen ve Arnavut suç grupları tarafından fahişeliğe zorlanmaktadır. Nijeryalı kadınlar ve kızlar, borç esareti ve zorlama yoluyla cinsel emek ticaretine maruz kalmaktadırlar. Afrika, Asya ve Doğu Avrupa'daki erkekler, güney İtalya'daki tarım arazilerinde ve kuzeydeki inşaat, ev temizleme, oteller ve restoranlar yoluyla zorunlu çalıştırmaya tabi tutulmaktadır. Çinli erkekler ve kadınlar Milano, Prato, Roma ve Napoli'deki tekstil fabrikalarında çalışmak zorunda kalmaktadırlar. Cinsel ticaret, zorla dilenme ve zorla suç faaliyetlerine maruz kalan çocuklar Romanya, Nijerya, Brezilya, Fas ve İtalya'dan, özellikle İtalya'da doğmuş olan Roman ve Sinti erkek çocuklarındandır. Brezilya ve Arjantin'den gelen transseksüel bireyler İtalya'da seks ticaretine maruz kalmaktadır. Refakatsiz çocuklar kaçakçılık riski altındadırlar. Özellikle Somali, Eritre, Bangladeş, Mısır ve Afganistan'daki çocuklar, borçlarını ödemek veya ailelerine para göndermek için mağazalarda, barlarda, restoranlarda ve pastanelerde kaçak olarak çalışmaktadırlar (United Nations,2016: 215). "Mülteci krizinin" ortasında, mülteci kadınlar ve özellikle Avrupa'ya giden ve yaşayan mülteci çocuklar, insan ticaretine son derece elverişlidirler. Birçok kaynak, mülteci krizinin insan ticareti mağdurları için tehlikeli bir durum olduğunu belirtmektedir. Çünkü kaçakçılar korunmasız olan ve yerinden olmuş kişilere neredeyse sınırsız erişime sahiptirler. Daha spesifik olarak, İtalya'nın mülteci kriziyle bu denli yüz yüze kalması, insan ticareti mağdurların Akdeniz'i kullanmaları sebebiyle son yıllarda artmaktadır. Bu nedenle İtalya, seks ticareti ve zorla çalıştırmaya maruz kalan kadınlar, çocuklar ve erkekler için birinci varış, transit ve kaynak ülkesidir (United States,2016: 215).

İnsan ticareti için bir aktarma noktası olarak kullanılmak için mükemmel bir yer olduğundan ve tacirlerin burada iş yapabilmeleri için seçim yaptıkları İtalya, bu ticaret işleminde kilit unsurdur. İtalya'nın Akdeniz'deki gemilere açık olması bunun en önemli nedenidir. (Cupolo, 2010).

IOM verilerine göre 24 Haziran - 3 Ağustos 2016 tarihleri arasında İtalya’da görüşülen, Kuzey Afrika’yı Avrupa’ya bağlayan Orta Akdeniz Rotasını kullanan yaklaşık 1.400 göçmen ve mültecinin yüzde 76’sı, rota boyunca insan ticareti ve diğer suç türlerinin varlığına ilişkin yöneltilen soruların en az birine evet cevabını vererek sömürü uygulamalarının olduğuna kanıt sunmuştur (IOM, 2016).

Son birkaç yılda, İtalya, artan insan ticareti oranlarıyla baş edememiş ve bu nedenle, AB’den ve daha mütevelli ulusal kurumlardan destek almaya ihtiyaç duymuştur. Hem AB hem de İtalya, bu konuları hafifletmeye yardımcı olmak için politikalar uyguladılar ve para tahsis etmeye çalıştılar da mülteciler için zorluklar artış göstermektedir. Bu sistematik başarısızlıkla ilgili olarak, Avrupa Birliği gibi ulus aşırı örgüt bile seks işçiliğine ve insan ticaretine karşı sabit bir hukuki müdahaleye sahip değildir (IOM,2016). Bu nedenle, AB’nin ve üye ülkelerin, Avrupa’nın savunmasız mültecilerinin ticaretini engelleyici bazı politikaların başarısızlığına uğradığı söylenebilir.

6 Mart 1998’den 31 Aralık 2000’e kadar İtalya’da 7260 ile 14520 arasında fuhuş sektöründe çalışan kadın mağdur vardır. Yıllık ortalama kadın mağdur sayısı ise 2640 ile 5280 civarındadır (Zimic,2004: 31). Bir Europol araştırmasına göre İtalya’da fuhuş sektöründe çalışan 6000–7000 kadın, Avrupa Birliği üyesi olmayan ülkelere gelmektedirler. Bu kadınların ne kadarının insan ticareti mağduru oldukları ise bilinmemektedir. Tüm bu rakamlar bazı fikirler sağlasa da “buzdağının görünen kısmıdır” (Kalfa,2008:94).

İtalya’da yetkili makamlarla iletişime geçen insan ticareti mağdur sayısında yıllara göre bir artış söz konusudur. Rakamlar kesin olmamakla birlikte 2010 yılında 2381, 2011 yılında 1560, 2012 yılında 2631, 2010-2011 yılları arasında yaklaşık 6572 mağdur yetkililerle iletişime geçebilmiştir. İnsan tacirlerinin cinsiyete göre dağılımı yine kesin verilere dayanmamakla birlikte 2010 yılında 98 erkek ve 52 kadın, 2011 yılında 50 erkek ve 25 kadın 2012 yılında 101 erkek ve 51 kadın olduğu belirlenmiştir. 3 yıl toplamında ise 249 erkek ve 128 kadın olmak üzere toplam 377 insan taciri tespit edilmiştir. Yine AB’ye üye olan İtalya’nın ülkesinde tespit ettiği ve kendi vatandaşı olan insan tacirlerinin sayısının cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde 2010 yılında 22 erkek ve 3 kadın, 2011 yılında 6 erkek ve 2 kadın, 2012 yılında 15 erkek ve 8 kadın, toplamda 43 erkek ve 13 kadın olmak üzere 56 insan taciri tespit edilmiştir. Kovuşturma yapılan insan tacirlerinin 2010 ve 2012 yılları arasında toplamda 622 kişi olduğu belirlenmiştir. İnsan tacirlerinin

2010 ve 2012 yılları arasında sömürü türleri incelendiğinde 2010 yılında toplamda 187 kişi çeşitli şekillerde mağdur edilmiştir. Bu mağdurlardan 67 kişi cinsel istismara uğramıştır. 2011 yılında toplam 144 kişi farklı nedenlerle mağdur edilmiştir. Bu mağdurlarında 44'ü cinsel istismar şeklinde sömürülmüştür. 2012 yılında da 222 mağdur tespiti yapılmıştır. Bu mağdurlardan 32'si cinsel istismara uğramıştır. Aynı yıllar arasında insan ticaretine dair mahkeme tarafından verilen karar sayıları mevcuttur. 2010 yılında yargılanan 22 tacir, 2011 yılında yargılanan 17 tacir, 2012 yılında yargılanan 30 tacir hapse mahkûm edilmiştir (Eurostat,2015).

Save the Children'in İtalya Hükümeti resmi olan kayıtlarına göre, Nijerya ve Mısır gibi ülkelerden özellikle savaş, açlık ve ya şiddetten kaçmak zorunda olan tehlikeli yolculuğun ardından İtalya'ya varan çocukların rakamlarında geçen her yıl ciddi manada artış gözlemlenmektedir. 2016'nın ilk altı ayında 10 bin 500'ün üzerinde 2015 yılının ilk ayındaki sayının iki katından daha fazla refakatsiz çocuk deniz yoluyla İtalya'ya gitmiştir. Bu çocuklar insan ticareti ve sömürü şebekelerine karşı savunmasız durumdadır. Save the Children, insan tacirlerinin, Akdeniz'deki yolculuğun bedeli olarak 50 bin Euro'ya kadar yükselen para ödemeleri yüzünden çocukları ve genç kızları fuhuş yaptırmaya zorladığını ve bu konuda daha da gaddar olduklarını ve çok yönlü tekniklere başvurduğunu belirtilmektedir. Nijerya ve Romanya gibi ülkelerdeki ve bazıları yalnızca 13 yaşında olan kız çocukları, çocuk bakımı, garsonluk ya da kuaförlük işlerinde çalışacakları vaadiyle kandırılıp, genellikle öğretmenleri ya da erkek arkadaşlarınca ve fiziksel, cinsel ve duygusal şiddete maruz kalarak fuhuş sektöründe çalışmaya zorlanmaktadır. Örgüt yetkilileri, refakatsiz göçmen ve mülteci çocuklarla yaptıkları bir dizi röportaj sonucu kız çocuklarının çoğunlukla, onları İtalya'ya ulaşmalarını sağlayanların cinsel ve fiziksel şiddetine maruz kaldıklarını belirtmektedirler. 2015 yılında Adalet Bakanlığı'nın açıklamasına göre tipik mağdur profili üzerine yapılan analizlerde,% 75,2'si kadın,% 15,7'si 18 yaşın altındadır. Özellikle reşit olmayan kızlar arasında% 68'i seks işçiliğine zorlanmaktadır. Reşit olmayan erkekler arasında neredeyse yarısı (% 46) küçük suçlar işlemek zorunda kalmaktadır (Save the Children,2016).

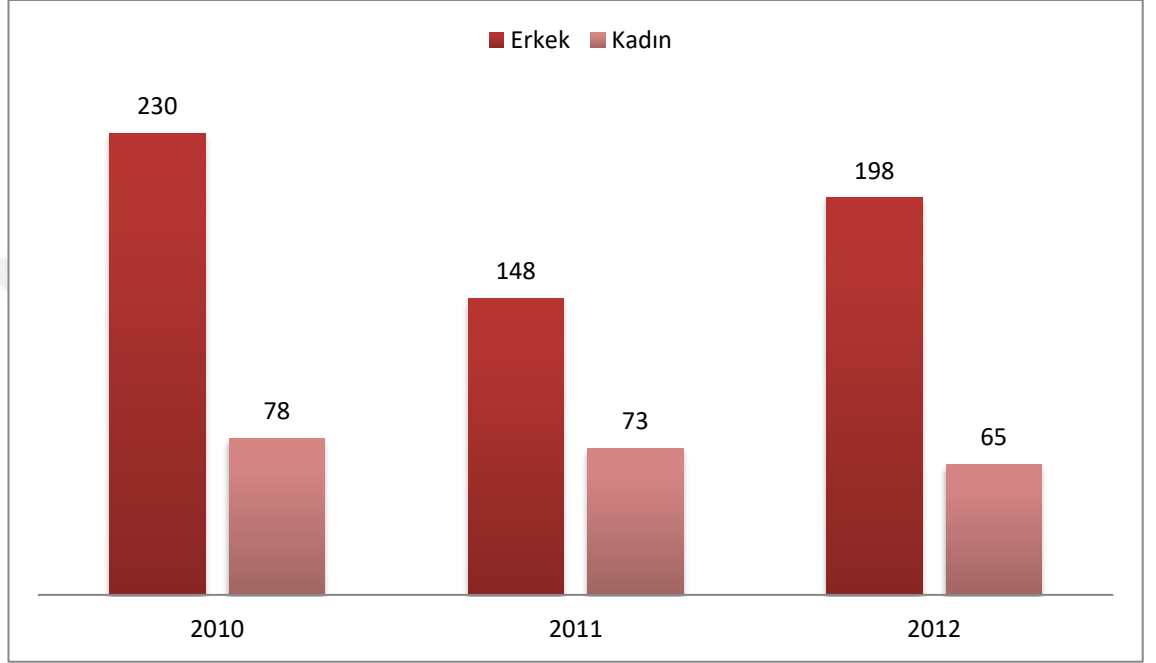
2.6. BULGARİSTAN'DA İNSAN TİCARETİNİN MEVCUT DURUMU

Bulgaristan Cumhuriyeti, Güneydoğu Avrupa'da Balkan yarımadasının doğusunda yer almaktadır. Yine doğusunda Karadeniz, kuzeyinde Romanya, batısında Sırbistan, Karadağ ve Makedonya, güneyinde Yunanistan ve güneydoğusunda Türkiye ile sınırları vardır.

Kaynak, hedef ve geçiş ülkesi olan Bulgaristan'da insan ticareti, bilhassa kadın ticareti ciddi bir problemdir yaratmaktadır. Problem Avrupa Komisyonu'nun Bulgaristan'ın Avrupa Birliği'ne girişi doğrultusunda 2014 yılı İlerleme Raporunda, Birleşik Devletler Dışişleri Bakanlığı'nın 2014 yılı İnsan Hakları Raporu'nda ve bizzat Bulgaristan Hükümeti tarafından bu şekilde tanınıp kabul edilmiştir. 2014 yılında yayınlanan A.B.D. Dışişleri Bakanlığı İnsan Ticareti Raporu Bulgaristan'ın kadınların ve kızların başlıca cinsel istismar suretiyle Romanya, Moldova, Rusya, Ukrayna, Ermenistan, Lübnan, Orta Asya'dan Bulgaristan'a ve Bulgaristan üzerinden Almanya, Fransa, İtalya, Hollanda, Belçika, Çek Cumhuriyeti, Makedonya ve Kosova bölgesine insan ticaretinde kaynak, geçiş ve hedef ülke olduğunu bildirmektedir. Hükümet ve STK kaynaklarına dayanan A.B.D. Dışişleri Bakanlığı '2014 İnsan Hakları ve İnsan Ticareti Bulgaristan Ülke Raporu'na göre mağdurların çoğu cinsel istismar amacıyla mağdur edilen kadınlar ve kızlardan oluşmaktadır. Son yıllarda işsizlik oranlarının düşmesine rağmen insan ticaretinin mağduru kadınların çoğu eğitim ve becerilerine uygun işler bulma fırsatına sahip olmayan kişilerdir. Roman çocuklar, Bulgaristan içinde ve dışında zorla dilencilik ve küçük çaplı hırsızlık amacıyla insan ticaretine maruz kalmışlardır. 2005'te Avusturya yetkilileri Bulgaristan'dan Avusturya'ya zorla dilencilik ve ticari cinsel istismar amaçlarıyla getirilmiş 700 roman çocuk tespit etmiştir. İçişleri Bakanlığı işgücü istismarı nedeniyle insan ticaretine maruz kalan erkekler ve çocuklarda artış olduğunu belirtmektedir. Yeni bir eğilim de bebek ticaretidir; hamile kadınlar çocuklarını doğurup satmak üzere sınırları geçmektedir. INTERPOL son raporunda; Yunanistan, İtalya, Fransa ve Portekiz'de soruşturulan Avrupa bebek ticareti halkasında Bulgarların elebaşı haline geldiğini söylemektedir. Bebek ticaretinde ana kanalların Yunanistan'a yönlendiği belirtilmektedir. İçişleri Bakanlığı'nın Organize Suçlarla Mücadele için Uzman Bürosu tarafından sağlanan verilere göre insan ticareti ile organize suç arasında kuvvetli bir bağ vardır. 2002'de Büro; cinsel istismar amacıyla kadın ticareti yapan 42 organize suç grubu, yasadışı göç ile uğraşan 14 organize suç grubu, yurt dışında iş öneren 5 suç grubu ve sahte

pasaport, kredi kartı işiyle uğraşan 2 organize suç grubunu ortaya çıkarmıştır (http://www.ikgv.org, Erişim Tarihi: 19.01.2018).

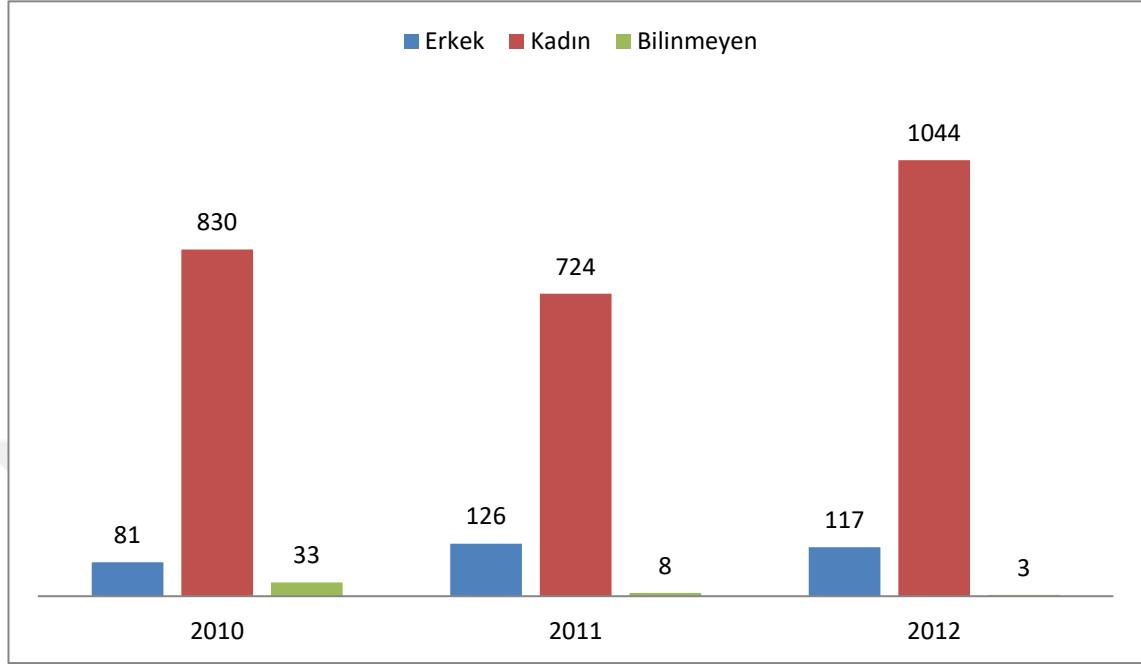
Grafik 12: 2010-2012 Yılları Arasında Bulgaristan’da Şüpheli Tacirlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Kaynak:EUROSTAT

2010-2012 yılları arasında Bulgaristan’da şüpheli tacirlerin istatistikleri verilmiştir. Eurostat verilerine göre rakamlar kesin olmamakla birlikte erkek şüpheli tacirlerin oranı kadın şüpheli tacirlere göre oranca fazladır. Yıllara göre artış ya da azalıştan bahsetmek mümkün değildir. Çünkü 2011’de azalan şüpheli sayısı 2012’de tekrar yükselişe geçmiştir (Grafik 12).

Grafik 13: 2010-2012 Yılları Arasında Bulgaristan’da İnsan Ticareti Mağdurlarının Cinsiyete Göre Dağılımı

Kaynak: Eurostat(2015:86)

2010-2012 yılları arasında Bulgaristan’da belirlenen insan ticareti mağdurlarının çoğunluğu kadındır. 2010 yılında 830 kadın mağdur 81 erkek mağdur tespit edilmiştir. 2011’de tespit edilen mağdur sayısı 2010’a göre düşüş göstermiştir. 2012’de tespit edilen mağdur sayısı tekrar yükselişe geçmiştir. Kadın mağdurların sayısı 1044 erkek mağdurların sayısı ise 117 ile 3 yılın en yüksek verileridir (Grafik 13).

2.7.TÜRKİYE’DE İNSAN TİCARETİNİN MEVCUT DURUMU

Türkiye, 1960’lardan sonra yüzünü dışarıya daha fazla dönerek turizmin canlanması amacıyla sınırlarında esnek vize politikası izlemiş ve yurt dışına işçi gönderip ekonomik kalkınmayı amaçlamıştır. Sadece ekonomik tasalarla turizmin teşvik edilmesi ise esnek vize politikalarına sebep olmuştur. Her ne kadar zengin Avrupa vatandaşlarının bu kapsamda turist olarak gelmesi beklenmişse de, özellikle 90’lı yıllardan sonra turizmin rotası Rusya, Ukrayna, Moldova, Romanya, Bulgaristan, Azerbaycan, Türkmenistan,

Ermenistan gibi özellikle eski Doğu Bloğu ülkelerinden gelen bayan turistlere ya da sözde turistlere dönmüştür. Bu durum ise, turizmden sağlanacak gelirden ziyade, ‘fuhuş ve izinsiz çalışma gibi nedenlerle gelir elde eden yabancı’ sorununa dönüşerek, Türkiye’de ekonomik tahribata ve ülkeden para çıkışına neden olmuştur. Bu bağlamda, Türkiye’nin kendi milli çıkarları için başlattığı politikalar, yukarıda sayılan ülkelerin çıkarına hizmet etmeye başlamıştır (Akgün,2014:160).

Türkiye’nin kadın ticaretine elverişli hale gelmesinin sebebi Doğu Bloğunun yıkılmasıdır. Böylece Türkiye insan ticaretinde hedef ülke haline gelmiştir (Çetin, 2004:20). Günümüzde, Ortadoğu’dan Orta Asya’dan ve Afrika’dan getirilen insan ticareti mağdurları Avrupa’ya ya da Amerika’ya transfer edilirken, Türkiye transit bir ülke olarak kullanılmaktadır (Polat ve Şahin,2014:54). Türkiye coğrafi konumundan ötürü Asya ve Avrupa arasında yapılan insan ticareti yönünden önemli bir lokasyon durumundadır. Yasal olarak hazırlanan kurallardaki eksiklik ve sınırdan geçerken kontrollerdeki en ufak bir gözden kaçırma, insan ticareti açısından fazlasıyla büyük sıkıntılara sebep olmaktadır (Şahin ve Polat,2014:65).

Türkiye giderek artan kadın göçü ve yer aldığı fuhuş sektörü, bilimsel ve akademik çalışmaların ilgi odağı olmamış, göç ile ilgili kapsayıcı araştırmalar genellikle inşaat, tarım, ev hizmetleri gibi ekonomik bir alanı kapsarken, sayıca fazla kadının içinde bulunduğu fuhuş alanı araştırmalar içinde yer almamıştır. Bununla birlikte, fuhuş sektöründe çalışan göçmen kadınlar odaklı bir analizin yapılması için farklı bir yaklaşım düşünülmelidir. İnşaat, tarım, tekstil, ev hizmetleri gibi çeşitli sektörlerde çalışmak üzere yönelen yoğun göç akımları işgücü piyasasında esnekleşme ve enformelleşme olgularıyla ve göç teorileriyle açıklansa da bu olgular tek başlarına fuhuş sektörünün faaliyetlerini açıklamaya yetmemektedir (Kalfa,2008:125).

İnsan ticareti suçunun gizli yapısı ve kendi iç dinamikleri gereği, tüm dünya genelinde, suç ile ilgili bilgilerin tam olarak ortaya konamadığı, inanılabilir ve araştırmalara ışık tutabilecek doğrulukta istatistiki çalışma yapılamadığı ifade edilmektedir. Suç gizli, kurbanlar sessiz, suç grupları acımasız olduğu için ve bu suç ile mücadele eden ve suçların istatistiklerini tutan yeterli sayıda kurum olmaması nedeniyle suçun gerçek büyüklüğü bilinmemektedir. Aynı sıkıntı Türkiye açısından da söz konusudur. Elde edilmiş

rakamlar, insan ticareti olayının gerçek boyutlarını tam anlamı ile ortaya koyacak doğruluktan uzak ve eksiktir (Bolat, 2005:63).

Savaşlar, iç çatışmalar nedeniyle yerlerinden olan Suriyeliler, Afganlar, Iraklılar ve İranlılar, korunmasız olduklarından dolayı Türkiye'de kaçakçılığa ve insan ticaretine maruz kalmaktadırlar. Raporlama boyunca 1 milyon Suriyelinin Türkiye'ye geldiği tahmin edilmektedir. Suriyeli mülteci çocukların sayıları sokaklarda giderek artmaktadır. Ayrıca Aileleri için geçim sağlama görevi üstlenen bu çocuklar restoranlarda, tekstil fabrikalarında, pazarlarda, demirci dükkânlarında ve tarımda çalışmak durumunda kalmaktadırlar. Bazıları zorunlu çalışmaya karşı savunmasız kalmaktadırlar. Suriyeli mülteci kadınlar ve kızlar Türkiye'de insan tacirler tarafından yürütülmekte olan seks ticaretine maruz kalmaktadırlar. Bu mülteci kızlardan bazıları ise Türk erkeklerle evlendirilip para karşılığında satılmaktadır (United States,2016:375).

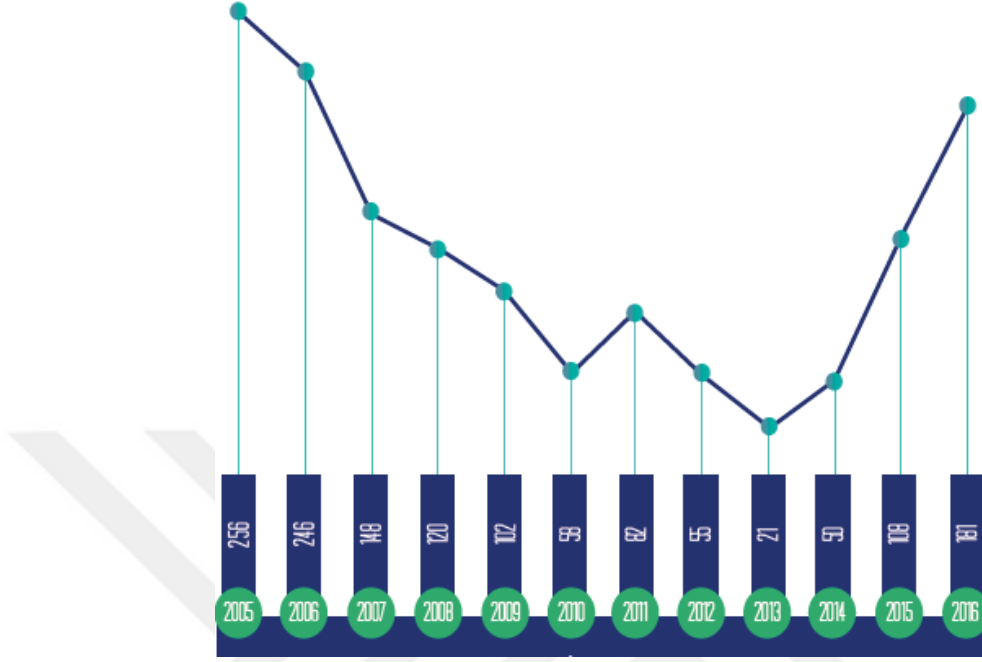
Türkiye henüz, yurtdışında çocukların cinsel sömürü maksadıyla ticaretinde sosyo-kültürel değerlerin güçlü olması, ekonomik durumlarında çok kötü olmamasından sebep 'kaynak' ülke niteliği taşımamaktadır. Ancak ülke içinde az gelişmiş kentlerden, bilhassa doğudan, İstanbul'a bu maksatla çocuk ticareti yapılmaktadır. Özellikle kız çocukları başta olmak üzere, 12–18 yaş civarındaki çocuklar cinsel açıdan en çok mağdur olan grup olmaktadır. Çocukların yaşına ve durumuna göre zaman zaman yol kenarları ve parklarda olabileceği gibi, gece kulüpleri ve barlar merkez olarak görülmekte, hatta bazı çocuklar için bu maksatla özel olarak ev ve otelde ayarlanmaktadır. Cinsel ilişki ücretinin çocuğun yaşına ve durumuna hatta özelliğine göre değişmekte, yurtdışından gelme durumuna ve bilhassa 'bakire' olmasına göre artmaktadır (Yabaş, 2008,66).

İnsan ticareti, insan haklarını ihlal edip insan yaşamını yok eden ve dünyadaki her ülkeyi etkileyen bir suçtur. İnsan ticareti mağdurlarının tahmini rakamları dünya çapında yüksek olmasına karşın, bölgedeki istikrarsız politikalar ve ekonomik durum göz önüne alındığında, milyonlarca olmak ve olarak bildirilmiştir, bunlar artıyor. Türkiye coğrafi konumu ve bölgedeki sosyo-ekonomik fırsatlardan dolayı insan kaçakçılığı kurbanları için bir geçiş ülkesi ve hedef ülkesidir. 2015 yılında, Türkiye'de tespit edilen insan ticareti mağdurlarının Çoğunluğu aslen Özbekistan veya Kırgızistan gelmiştir. Kurbanların %98'i kadın olup, fuhuş veya diğer sömürü biçimlerine maruz kalmaktadırlar.

Türkiye'nin komşu ülkelerde sürekli çatışmalar olduğu için, Türkiye'ye sığınan insanların çoğu insan ticaretini mağduru olmaktadırlar (<http://www.turkey.iom.int>, 18.06.2017).

Kadınların ve çocukların yapıları itibariyle zayıf olmaları ve kolay elde edilip, kolay kontrol edilebilmeleri nedeniyle, insan tacirlerince öncelikli olarak tercih edilmektedirler. Emniyet Genel Müdürlüğünün 2004 yılında tespit edilen kurbanların cinsiyet profiline bakıldığında %100'ünün de kadın olduğu görülmektedir. EGM kaynaklarına göre, Türkiye içerisinde meydana gelmiş ve kurbanları Türk olan, fuhuş amaçlı insan ticareti olayına rastlanılmamıştır. Ayrıca, kurbanı Türk vatandaşı olan insan ticaretinin herhangi bir çeşidinin, yurt dışında da meydana geldiği bilgisi resmi makamlarda bulunmamaktadır. 2004 senesinde ortaya çıkarılan insan ticareti suçlarının hemen hemen hepsi fuhuş maksatlı insan ticareti suçudur. 2004 yılında kurtarılan 239 kurbanın tamamı, dünyada meydana gelen fuhuş amaçlı insan ticareti suçlarının genel yapısına uygun olarak, kadınlardır (Bolat,2005:63).

Grafik 14: Türkiye’de 2005-2016 Yılları Arasında İnsan Ticareti Mağduru Olarak Tespit Edilenler

Kaynak: İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

2005-2010 yılları arasından azalan mağdur sayısı insan ticaretine ilişkin uygulanan politikalardan, mağdurları koruyucu yasalardan kaynaklanabilmektedir. Ancak 2013’ten bu yana ülkemizde insan ticareti mağduru sayısının artış göstermesinin sebebi Türkiye’nin genel coğrafi yapısının göç almaya elverişli olması ve bu durumun mağdurlar için bir avantaj olmasından kaynaklanmaktadır (Grafik 14).

Tablo 15: 2005-2016 Yılları İnsan Ticareti Mağduru Olarak Tespit Edilenler (İlk 10 İl)

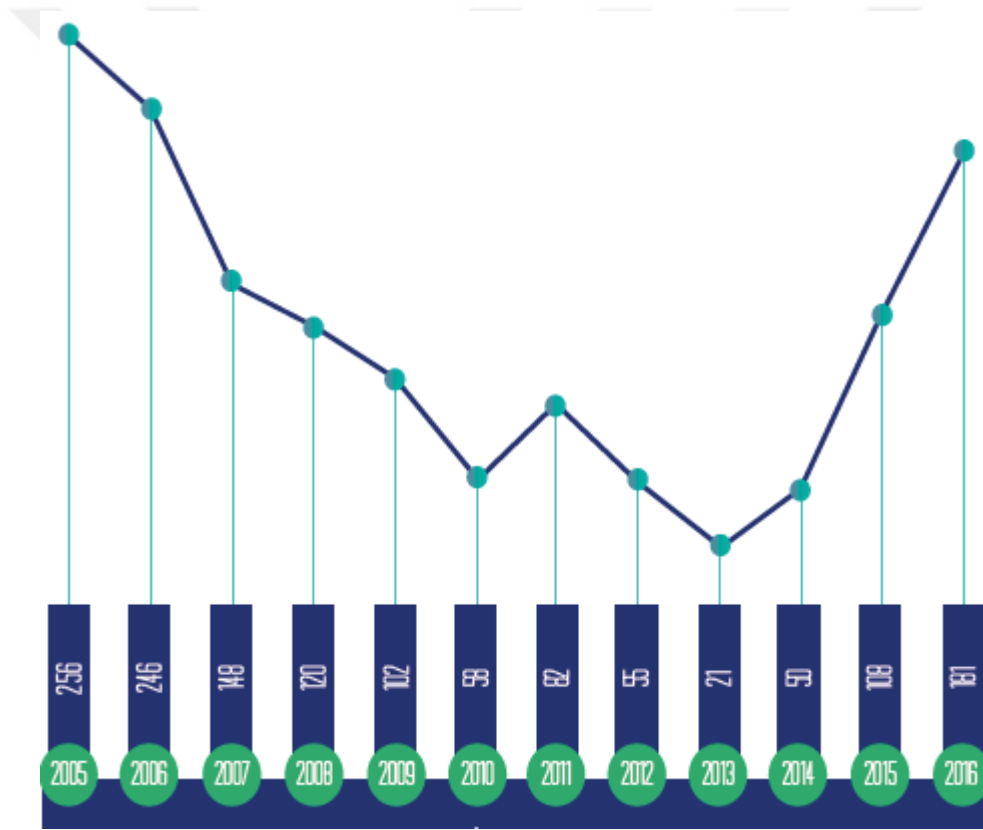
İLLER	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	TOPLAM
TOPLAM	256	246	148	120	102	58	82	55	21	50	108	181	1.427
İSTANBUL	55	28	44	42	48	13	31	14	1	12	49	21	358
ANTALYA	55	75	43	20	6	9	6	5	7	11	12	45	294
ANKARA	38	24	5	6	6	10	23	11	4	1	7	21	156
İZMİR	14	29	14	7	4	5				1	11	15	100
TRABZON	7	24	5	12	9	2	3	1			2	1	66
MUĞLA	2	11		12	1	1	3	2	3	5	5	4	49
AYDIN	13	3	4	2	12	1		1			1		37
ARTVİN	9	3	3	3	2		4	8	1				33
MERSİN	20	4	3	1		1			1			15	45
BURSA	4	2	1		1		2		2	8	1	12	33
DİĞER	39	43	26	15	13	16	10	13	2	12	20	47	256

Kaynak: İç İşleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

2005-2016 yılları arasında tespit edilen mağdurların tespit edildiklerini iller incelendiğinde; İstanbul ili 358 kişi ile ilk sırada, Antalya ili 294 kişi ile ikinci sırada ve Ankara ili 156 kişi ile üçüncü sırada yer almıştır (Tablo 15). İstanbul'un ilk il olarak karşımıza çıkmasının sebeplerinden biri de kuşkusuz iş imkânlarının fazla olmasıdır. Hedef ülkelere varmak isteyen birçok kişinin resmi bir evrak olmadan ülkemize geldiği göz önüne alınırsa, yasadışı şekilde çalışmak ve para kazanmak ve kaçak göçmenlik için gereken parayı biriktirmek zorunda kalan mülteciler için İstanbul uygun bir profil çizmektedir. Bu parayı toplayabilen ve Avrupa'ya doğru yolan çıkan mülteciler ise ya yolculuğun zor ve insanlık dışı şartları ya da hâlihazırda beraberlerinde getirdikleri hastalıkları sebebiyle hayatlarını kaybetmektedirler.

Türkiye’de IOM’un yardım ettiği mağdurların sayısı 2006 yılında 191 olmuştur. 157 yardım hattı aracılığı ile kurtarılan insan ticareti mağdurlarının sayısı ise 2005 yılında 52, 2006 yılında 56 olarak gerçekleşmiştir. Mağdurların Türkiye’ye giriş yaptıkları şehirlerin başında İstanbul gelmektedir. Antalya ise giriş yapılan ikinci şehir iken, mağdurların en fazla istismara maruz kaldığı yer olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu veriler, insan ticaretinin Türkiye’de turizmin ve eğlence sektörünün geliştiği bölgelerde daha yoğun yaşandığını göstermekte, insan ticareti vakalarının daha çok cinsel istismara yönelik olarak kadınları hedef aldığını doğrulamaktadır (Vural,2007: 80).

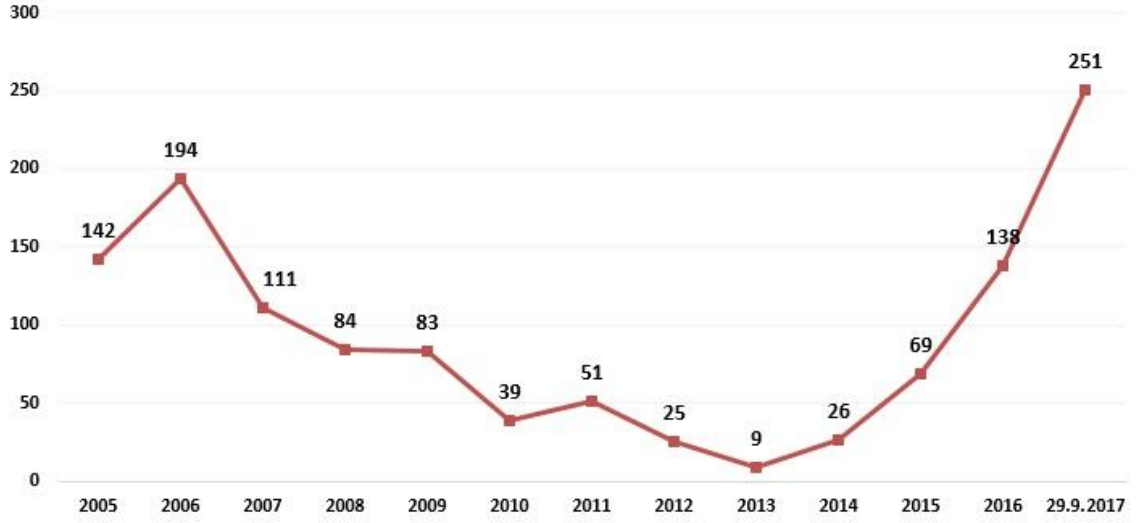
Grafik 16: 2005-2016 Yılları Arasında İnsan Taciri Olarak Tespit Edilenler

Kaynak: İç İşleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

2016 yılında insan taciri olarak tespit edilenlerin sayısı 2015 yılına göre % 36’lık bir azalışla 75 olmuştur. 2005 yılından 2016 yılı sonuna kadar tespit edilen tacir sayısı ise 2.299’dur (Grafik 16).

Grafik 17: 2005-2017 Yıllarına Göre Barınma Evlerinde Kalan İnsan Ticareti Mağdur Sayısı

Kaynak: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

Yıllara göre barınma evlerinde kalan insan ticareti mağdurlarında 2006-2013 yılları arasında bir azalma ancak 2013-2017 yılları arasında ise bir artış görülmüştür(Grafik : 17).

BÖLÜM 3. AB ÜLKELERİNDE VE TÜRKİYE’DE İNSAN TİCARETİNE YÖNELİK MÜCADELE POLİTİKALARI

3.1. AB ÜLKELERİNDE İNSAN TİCARETİ İLE MÜCADELE

2002 yılında Avrupa Birliği’nin, insan ticareti ile ilgili cezai hükümlerde minimum standartları düzenleyen Çerçeve Kararı’nın kabul edilmesinden sonra birçok üye ülke mevzuatlarını bu karara uygun olarak düzenlemiştir. Çerçeve Karar, insan ticaretinin suiistimal, nakletme ve tedarik etme gibi farklı görünüşlerini cezalandırmıştır. Bununla beraber bazı ülkeler bu kararda yer alan yöntemi takip ederek insan ticaretini tüm araç ve hedeflerini kapsayacak biçimde tek madde halinde düzenlemişlerdir. Bazı ülkeler ise kanunlaştırma faaliyetlerinde farklı metotlar izlemişlerdir (Değirmenci,2006: 57).

Avrupa Birliği ülkelerinde insan ticareti suçunu düzenleme yönünde ortaya çıkan eğilimler şunlardır. Birinci grup ülkeler, yukarıda da bahsedildiği gibi Çerçeve Karar’ın yöntemini takip etmişler ve insan ticareti suçunun tüm yönlerini tek bir maddede düzenlemişlerdir. Örnek olarak Hollanda, Slovenya, Çek Cumhuriyeti, Macaristan gösterilebilir. Fakat birinci gruba dâhil bazı ülkelerde esaret ile ilgili hükümlerin farklı maddelerde düzenlendiği görülmektedir. Örneğin Avusturya (CK m. 104), İspanya (CK m. 607bis), Portekiz (CK m. 159), Slovenya (CK m. 387) ve Hollanda (CK m. 274)’da esaret ile ilgili özel hükümler bulunmaktadır. İkinci grupta bulunan ülkeler insan ticareti suçunun değişik görünüşlerini farklı maddelerde düzenlemişlerdir. Örneğin Litvanya, CK’nın 147. maddesinde kişinin transferini düzenlerken, 292. maddesinde sınır ötesine yasa dışı naklini, 307. maddesinde cinsel amaçlı istismarını cezalandırmaktadır. Üçüncü grupta bulunan ülkeler, insan ticaretini amacına göre gruplamaktadır (Değirmenci,2006: 58).

Organ ticareti farklı bir suç olarak düzenlenmiştir. Örneğin Almanya’da iş gücünün istismarı veya cinsel amaçlı istismar iki farklı maddede düzenlenmiştir. Organ ticareti Almanya’da Organ Ticareti Kanunu’nda düzenlenmektedir (m. 17-18). İtalya ve Birleşik Krallıkta, cinsel istismar amacıyla insan ticareti, cinsel amaçlı suçlar arasında ayrı maddelerde düzenlenmiştir. Son grupta yer alan ülkelerde çocuk ticareti ayrı maddelerle düzenlenmiştir. Örneğin İrlanda, Estonya, Slovakya Kanada, 15 Aralık 2000’de Palermo Sözleşmesi’ni imzalamasının ardından ceza kanununda pek çok değişiklik yapmıştır. Bu

değişiklikler bilhassa organize suç şebekelerinin çökertilmesini hedefleyen suç kaynaklı gelirlerin aklanması, suç gelirlerinin ele geçirilmesi gibi hükümleri kapsamaktadır. İnsan ticareti suçu Kanada’da 28 Haziran 2002 tarihinde yürürlüğe giren Göçmen ve Mülteci Korunması Kanunu (Immigration and Refugee Protection Act)’da düzenlenmiştir. Amerika Birleşik Devletleri, insan ticareti suçunu ayrı bir kanunda düzenleyen ülkeler arasında yer almaktadır. İnsan Ticareti Mağdurlarının Korunması Kanunu, insan ticaretini bir suç olarak düzenlemesinin yanı sıra, insan ticareti suçunun faillerinin kovuşturulması ve cezalandırılması ile beraber bu çeşit eylemlerin önlenmesi amacıyla mağdurların korunması ve rehabilitasyonunu da düzenlemektedir. Bulgaristan 1968 tarihli Ceza Kanunu’na 2000-2002 yılları arasında yapmış olduğu eklemeler ile insan ticareti suçunu düzenlemiştir. “İnsan Ticareti” başlıklı 9. Kısım, “Kişiliğe Karşı Suçlar” başlıklı 2. Bölümde 159a maddesi ülke içinde işlenen insan ticareti suçlarını, 159b maddesi sınır aşan nitelikli insan ticareti suçlarını, 159c maddesi ise tekrar durumunda işlenen veya bir organize suç şebekesi tarafından işlenen insan ticareti suçlarını yaptırım altına almaktadır (Değirmenci,2006: 57).

Arnavutluk hukukunda insan ticareti suçunu düzenleyen üç ayrı hüküm bulunmaktadır. Bunlar genel olarak insan ticaretini düzenleyen CK m. 110,54 fuhuş amaçlı kadın ticaretini düzenleyen CK m. 114b55 ve çocuk ticaretini düzenleyen CK m. 128b’dir. Hırvat Ceza Kanunu’nda insan ticareti suçu ile bağlantılı üç suç düzenlenmiştir. Bunlar; 177. maddede düzenlenen kişilerin ülke sınırlarından yasadışı sevk, 178. maddede düzenlenen uluslararası fuhuş ve son olarak da 175. maddede düzenlenen köleliğe tabi kılma ve kölelerin nakli. Fakat bu suçlardan hiç biri Palermo Protokolü’nde bulunan insan ticareti suçunun tanımını karşılamamaktadır. İnsan ticareti ile ilgili detaylı hükümleri yeni ceza kanununa dâhil eden Moldova’da, genel olarak insan ticaretini düzenleyen bir hükmün yanında(CK m. 165), çocuk ticareti (CK m. 206), fuhuş için aracılık etmek (CK m. 220), çocuğun yurtdışına yasadışı nakli (CK m. 207), adam kaçırma (CK m. 164), zorla çalıştırma (CK m. 168) da düzenlenmiştir (Değirmenci,2006: 57).

Danimarka hukukunda insan ticareti suçunun maddi unsuru, protokole uygun olarak tedarik etme, nakletme, sevk etme, barındırma veya kabul etme şeklinde düzenlenmiştir (CK m. 262a/1). Finlandiya hukukunda, insan ticareti suçu ceza kanununun “Özgürlüğe Karşı Suçlar” başlıklı 25. başlıkta, “İnsan Ticareti” başlıklı 3. Kısımda düzenlenmiştir.

Suçun maddi unsuru ise başkasını kendi bünyesine alma, tedarik etme, başkasına devretme, nakletme, kabul etme veya bir yere yerleştirme biçiminde düzenlenmiştir. Yunan Ceza Kanunu'na eklenen ve insan ticareti suçunu düzenleyen 323a maddesi suçun maddi unsurunu; istihdam etme, sevk etme, destekleme, alıkoyma, barındırma, gönderme veya bir şahsı başka birinden alma şeklinde düzenlemiştir (Değirmenci,2006: 86).

3.1.1.Avrupa Parlamentosu Politikaları

Avrupa Parlamentosu uzun zamandır kadın ticareti konusunu düzenli olarak yürürlüğe koyan kararlarla yoğunlaştırdı. 1986'da Parlamento, özellikle Avrupa'daki sanayileşmiş cinsiyet ticaretine yönelik bir kararı kabul etti. Kadınlara Yönelik Şiddetle ilgili Karar üye ülkelere, alternatif gelir fırsatları olan kadın ticaretiyle mücadele için Topluluk önlemleri hakkında bir bildiri kabul etmeye ve kadınları ticarete kovuşturmayı da içeren bir bildiri kabul etmeye çağırdı. Ayrıca, Kararname, insan ticaretine uğrayan kadınların topluma yeniden entegre edilmesinin ve eğitilmesinin gerekliliğini vurgulamıştır. Meclis, 1989 yılında kadınların sömürülmesine ve insan trafiğine ilişkin karar ile kadınların ticaret konusundaki yaklaşımını daha da geliştirmiştir. İnsan ticareti ile mücadele amacıyla birliğin “gerçek bir ortak politika” geliştirilmesini talep eden Avrupa Parlamentosu fuhuşu“ başta mahremiyet, özgürlük ve insan kişiliğinin bütünlüğü olmak üzere bazı temel insan hak ve özgürlüklerinin ihlalini içerir.” tanımlamıştır (Conny,2003:94).

1993 yılında kadın ticaretine ilişkin kararda, Avrupa Birliği Parlamentosu, kadın ticareti ile mücadele etmek için uygun bir örgüt olarak Europol'u (Avrupa Polis Ofisi) kurdu. Ayrıca, tanık koruma fikri, yasal işlemler sırasında ve sonrasında tacize uğrayan kadınların ikamet ve korunmasını sağlamak için yasal bir hak olarak geliştirilmiştir. Avrupa Parlamentosu, 1996 yılında kabul edilen kararla “insan ticareti” teriminin açıklığa kavuşturulmasını önerdi. Ayrıca, uluslararası organize suç örgütlerinin faaliyet alanı olarak insan ticaretini tercih eden bir alan olarak gösteren karar, üye devletler arasında polis ve adli işbirliğine duyulan ihtiyacı vurgulamıştır (Conny,2003: 94).

Avrupa Parlamentosu'nun yukarıda belirtilen tüm kararları, kapsamlı bir insan ticareti tanımının yapılması, Avrupa çapında sosyo-ekonomik girişimlerin geliştirilmesi ve Avrupa hukuk çerçevesi oluşturulması sürecinde, Avrupa Birliği, üye devletler ve ulusal

ve uluslararası örgütlere rehberlik ederek, onunla mücadele konusundaki olgu ve eksikliklerle ilgili farklı gerçekleri işaret etme amacı gütmektir.

3.1.2. Avrupa Komisyonu Politikaları

Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu tarafından geliştirilen analizlerden hareketle, Avrupa Birliği üyesi Devletlerde insan ticareti konusunda kapsamlı bir tartışmanın provokasyonunu amaçlamıştır. 1996 yılında, cinsel sömürü için kadınlara yönelik Kaçakçılıkla ilgili belge ile Komisyon, üçüncü ülkelerle insan ticareti ile mücadele konusunda işbirliğini tavsiye etmiştir. Menşe ülkelerindeki yoksulluk ve yoksulluğun kadın kaçakçılığının başlıca nedeni olarak yoksulluğun femininleştirilmesi, bu ülkelerdeki kadınların konumunun güçlendirilmesi ve insan ticareti mağdurlarının toplumlarına yeniden kazandırılmasına odaklanmalıdır. Avrupa Komisyonu, özellikle kadınları insan ticaretine karşı güçlendirmeye yönelik stratejinin etkili bir şekilde uygulanması için, Avrupa'daki çeşitli projeleri mali olarak desteklemiştir. Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği tarafından doğrudan finanse edilen projelere örnek olarak “Türkiye’de kadın ticareti konusunda halkın bilinçlendirilmesi: İnsan Ticareti Karşıtı Sivil Toplum Ağı Oluşturulması” başlıklı proje verilmiştir.” Türkiye’de Medecinsdu Monde – Yunanistan ile Uluslararası mavi Hilal Yardım ve Kalkınma Vakfı işbirliği ile hayata geçirilen proje – Türkiye, Türkiye’de kadın ticareti ile ilgili araştırmaların güçlendirilmesini amaçlamaktadır. Proje kapsamında İstanbul’da ve Trabzon’da iki sempozyum düzenlenmiştir (COM,1998).

3.1.3. AB Konseyi Politikaları

AB Konseyi, insan ticaretine karşı mücadele etmek için üye devletler arasında adli makamlar ve polislerin işbirliğinin geliştirilmesini kapsayan bir dizi ortak eylem kabul etmiştir. Ortak eylemlerin hukuki etkileri açısından Avrupa Birliği Konseyi, üye devletlerin ulusal konumlarının ve ulusal eylemlerinin bağlayıcı olduğunu vurgular; ancak doğrudan uygulanabilirliklerinin olmadığını da belirtir. Bu nedenle, bireyler hak veya yükümlülük talep edemezler (COM,1998).

1996 yılında adalet ve İçişleri Konseyi tarafından kabul edilen ortak eylem, Europol uyuşturucu Birimi'nin insan ticareti konusunda görev yönergesinin uzatılması üzerinde önemli etkileri olmuştur. Madde kaçakçılığı dışında insan ticareti alanında uluslararası

örgütlü sendikaların yer aldığına işaret eden yetkili Europolu yuştırucu birimi, insan ticareti alanında bilgi alışverişı ve analiz için operasyonel olmayan bir ekip olarak işlev görmektedir. O zamandan beri, Europol insan ticareti ile mücadelede aktif olmuştur.

İnsan ticareti ve çocuk ticareti ile mücadele için 1997 ortak eyleminde ticaretinin farklı tanımları düzenlenmiştir. Kaçakçılığı ve cinsel istismarı önlemeye yönelik mevzuatın hayata geçirilmesi konseyin ilk adımıdır. Bu mevzuata göre üye devletler kendi iç hukuklarını gözden geçirip, "etkili, orantılı ve caydırıcı cezaları" ile kaçakçılığın zanlılarını konuşmuşlardır. Buna ek olarak devlet, sorunun araştırılması için kovuşturma etkili ve yeterli sistemlerinin geliştirilmesi ve diğer Üye Devletleri ve soruşturmalarda karşılıklı adli yardım, adli işlemler ve tanık koruma bilgi paylaşımı konusunda sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapmışlardır. 1997 ortak eyleminin kabulünden sonra, üye devletlerin insan ticareti ile mücadele konusundaki işbirliğini en üst düzeye çıkarmaya yönelik taahhütlerini onaylandığı için, kadınların cinsel sömürü amacıyla ticaretinin önlenmesi ve mücadele etmek için etkili önlemler hakkındaki Avrupa Yönergeleri Bakanlar Komitesi tarafından vurgulanmıştır. AB Konseyi, birçok ortak eylemin kabul edilmesine ek olarak, insan ticaretiyle mücadele için Brüksel Deklarasyonunu kabul etmiştir. Avrupa İnsan ticaretini önleme ve mücadele Konferansı'nın son sonucu ise 21.yüzyıla karşı küresel mücadele Brüksel Deklarasyonu, insan ticaretiyle mücadele konusunda kapsamlı ve koordineli bir Avrupa yaklaşımı öngörmüştür. Brüksel Deklarasyonu, araştırma, farkındalık yaratma girişimleri ve eğitimler konusunda yetkili makamların ortak çalışmaları da dahil olmak üzere iyi uygulama örnekleri içermektedir. Bu komisyon, ortak araştırma ekiplerinin kurulmasını önermektedir. Komisyon polis ve adli işbirliğinin yanı sıra, kurbanların korunmasına ve yardımlarına özellikle önem vermekte ve insan ticareti konusunda uzman bir grup kurulmasını öngörmektedir (COM,1998).

3.1.4.Avrupa Konseyi Politikaları

Avrupa Konseyi, daha önce insan ticaretiyle ilgili endişelerini dile getirmiş olsa da, 1999 yılında ilk kez Tampere ' deki başkanlık kararı ile insan ticaretinden güvenli bir alan geliştirmek için girişimde bulunmuştur. Üye devletlerin hukuk sistemlerinde insan tacirlerinin boşluk kullanmaması için tampon başkanlık kararları, insan ticaretine yasal yaklaşımın uyarlanması gerektiğinin altını çizmiştir. Buna göre, insan ticaretinin her

şekli, gerçekleri dile getirerek menşe ve transit ülkelerle daha yakın işbirliği yaparak engellenmelidir. Her Üye Devletin mevzuatında, insan ticaretini ve göçmenlerin ekonomik yönden sömürülmesini yasaklayan mevzuat çıkarmıştır. Ayrıca, üye devletler arasındaki yasal işbirliği, özellikle hukuki kararların karşılıklı tanınması ve tüm üye devletler mahkemelere erişimi ve ilgili makamlara erişimi sağlanmalıdır. Buna ek olarak, başkanlık kararları üye devletleri, Europol'un da katılabileceği suç şebekelerini ve ortak araştırma ekiplerini ortadan kaldırmak için Europol ile daha yakın işbirliği yapmaları çağrısında bulunmuştur (COM,1998).

Aşağıda seçilmiş bazı AB üyesi ülkeler ve insan ticaretine yönelik mücadele politikaları irdelenmiştir.

3.2. YUNANİSTAN'DA İNSAN TİCARETİ İLE MÜCADELE

3.2.1 Yasal Çerçeve

21 Kasım 1821 tarihli Yunanistan Danıştay'ının ilk kararında, "her insanın yaşam ve namus hakkı, din, vatan ve durum (vaziyet, statü) farkı gözetilmeksizin" garanti altına alınmaktadır. Yunanistan'ın ilk anayasası olan Epidavru Anayasasına göre, "Bütün Yunanlıların namus ve güvenliği yasaların koruması altındadır." Bu anayasa, Yunanistan'da ikamet eden herkesin, yasalar önünde eşit olduğunu ilân etmektedir (Cin,2009:46).

Yunanistan hem vatandaşlarını hem de kendi topraklarında yaşayan tüm bireyleri korumakla yükümlüdür. Bu yükümlülük öncelikle Yunanistan Anayasası'ndan kaynaklanmaktadır. Bu yasaya göre " *insan değerine saygı duymak ve korumak* " devletin temel zorunluluğunu oluşturmaktadır. Ayrıca, Yunan topraklarında yaşayan tüm insanların yaşam, şeref ve özgürlüklerinin korunması da güvence altına alınmıştır. İşkence, herhangi bir bedensel kötü muamele, sağlıksal riskler, psikolojik şiddet ve insanlık onuruna aykırı herhangi bir suçlama yasaktır ve ceza hükümleri mevcuttur. Herhangi bir zorunlu çalışma şekli de yasaktır (Riga,2003:25).

Yunanistan'da insan ticareti karşıtı yasal çerçevede yapılan reformun en önemli noktaları şunlardır (http://www.ikgv.org/pdf/insan_ticareti2007.pdf, Erişim Tarihi: 19.05.1017).

- Yunan hukuku şunda uluslararası ve Avrupa Birliği şartları ile uyum göstermektedir. İnsan ticaretinde zorla çalıştırma biçimine ve cinsel istismar için ticaret, organların alınması için ticaret ve askeri hedeflerle ticaret dahil tüm şekline dikkat çekilmiştir.
- Ağır bir suç türü olan insan ticaretinde, suçlu olanlar para cezasının yanında 10seneye kadar hapis cezasına çarptırılır. Daha ağırlaştırıcı nedenlerin olması durumunda(mağdurun yaşça küçük olması, yetkinin kötü kullanımı, bedene verilen ağır zarar ya da mağdurun ölümü, insan ticaretinin bir meslek olarak icra edilmesi) insan ticareti en az 10 yıl hapis ve 100.000 euro'ya kadar para cezasına çarptırılır. Yeni yasayla ayrıca kasten mağdur hizmetlerinden faydalanan bireyler için ceza (en az 6 ay hapis) öngörmektedir.
- Kanuna göre savcı insan ticareti mağdurlarının teşhis edilmesinde yetkilendirilmiş merciidir. İnsan ticareti mağdurları bu yolla tespit edildikten sonra Yunanistan Kanunları onlara korumanın yanında sığınak ve tıbbi, sosyal, psikolojik, hukuksal yardımlar öngörmektedir. Başbakanlık Kararnamesinin Ek 'indebu yardımların listesi bulunmaktadır.
- İnsan ticaretine maruz kalan çocuklar için Çocuk mağdurlar için özel koruyucu hukuki hükümler konmuştur.
- İnsan ticareti kapsamındaki mağdurlara, bunun ticaretini yapan tacirlerin kovuşturulmaları için görevlilerle işbirliği içerisine girip girmeyeceğine karar vermesi için görevlendirilmiş savcı tarafından otuz günlük düşünme müddeti verilir. Bu zaman zarfında ülke dışına çıkarılamazlar ve mağdur olarak tespit edilenlere sağlanan ülkede kalma izni verilmesi haricindeki tüm ayrıcalıklardan yararlandırılırlar. Bu hükmün sayesinde mağdurların tespit edilmeden ülke dışına çıkarılmalarını engellemek yönünden faydalı olduğu kararlaştırılmıştır. Sınır dışı edilmelerini önlemek açısından yararlı olduğu kanıtlanmıştır.
- Yunanistan Kanunlarına göre, tacirlerin kovuşturulmasında görevlilerle *işbirliği içerisinde olan* mağdurlara bir senelik tekrarlanabilir oturma izni parasız olarak verilir; bu zamanda mağdurlar için çalışma izni yerine de geçtiği için iş piyasası içerisine yasal olarak girmesini sağlamıştır. Ceza yargılaması sonlanana kadar insan ticareti mağdurlarının oturma izinlerini tekrar alma hakları vardır. Bu aşamadan sonra ayrı bir statü altında (evlilik, çalışma, vs.) oturma izni için başvurabilirler.

- Yunanistan kanunları açık bir şekilde resmi yönlendirme mekanizmasına imkan vermemektedir. İnsan ticareti karşıtı kanunların uygulanmasını kontrol etmek üzere oluşturulan Bakanlıklar arası Kurul gayri resmi yönlendirme mekanizması oluşturmuştur. Sosyal Dayanışma Ulusal Merkezi (EKKA) tarafından koordinasyonu sağlanmaktadır.

Yunanistan devleti komşu devletlerle aşağıdaki şekilde İkili Anlaşmalara imza atmıştır. (http://www.ikgv.org/pdf/insan_ticareti2007.pdf, Erişim Tarihi: 19.05.1017).

- Arnavutluk devleti ile, Arnavutluk'tan Yunanistan'a insan ticaretine maruz kalmış çocukların kişisel durumlarına ve çocuk mağdurların korunmalarına ihtiyaç duyulan artışa dikkat çekerek, refakatinde kimse olmayan çocukların ülkelerine geri iadeleri hakkında İkili Anlaşma. Anlaşmaya göre iade edilen çocuk mağdurların Arnavutluk devletinde uygun hayat koşullarında kabul edilmelerini temin etmeyi hedeflemektedir.
- Avlona, Arnavutluk'taki *İnsan Ticareti Karşıtı Merkez*in çalışma şekli için Mutabakat Anlaşması(kanun 3298/2004). Bu Merkezin amacı insan ticareti olayları hakkında bilgi toplama ve dağıtma noktası olmanın yanı sıra iki ülke arasında polis işbirliğini geliştirmek ve yönetimi sağlamaktır. Anlaşma Yunanistan, İtalya, Almanya ve Arnavutluk devletleri tarafından imza altına alınmıştır.

3.2.2. İnsan Ticareti İle Mücadele Politikaları

İlgili Bakanlıklar, IOM ve STK'ların işbirliği çerçevesinde imzalanan İşbirliği Paketi, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Ulusal Merkez(EKKA) insan ticaretine maruz kalan kişilerin korunması amacıyla devlet kuruluşları ve STK'lar arası esas yönlendirme teşkilatı olarak çalışır. EKKA Yunanistan Sağlık Bakanlığı kontrolündeki telefon hattını insan ticareti mağdurlarına ve kötü muamele gören bireylere 7/24 saat çalışan ve direkt yardım vermeyi hedefleyen bir kuruluştur.

Ayrıca, tespit edilmiş insan ticareti mağdurlarına, kötü muameleye maruz kalanlara, insan ticareti mağduru çocuklara ve kadınlara kısa zamanlı yeme içme, danışmanlık ve psikolojik destek sağlayan, dört tane sığınma evi hizmete sunulmuştur. Tespit edilen insan ticareti mağdurları, barındırıldıktan ve kısa bir süre sağlık kontrolü yapıldıktan

sonra, STK'lar aracılığı ile çalıştırılan sığınma evlerine gönderilmektedirler (http://www.ikgv.org/pdf/insan_ticareti2007.pdf, Erişim Tarihi: 19.05.1017).

İnsan ticareti mağdurlarını ağırlayan ve STK'ların işlettiği sığınma evleri şunlardır;

- **Ekkythka**(Yanya'da) 2004 Mayıs ayından bu yana (teşhis edilmiş beri ve/veya potansiyel) çocuklardan ve kadınlardan oluşan insan ticaretine uğramış kişiler (teşhis edilmiş ve/veya potansiyel) ve aile içinde şiddete uğramış mağdurlar için 13 yataklı bir sığınma evi kurularak işleme açılmıştır. Şimdiye dek insan ticareti mağduru 41 kişiye Tıbbid estek, psikolojik destek ve hukuki danışmanlık hizmetleri de vermiştir. EKYTHKA ayrıca insan ticareti mağdurlarına direk yardım eden bir telefon hattı kuruluşudur.
- **Kathv**(Selanik'te) 2004'ün sonundan itibaren tespit edilmiş veya potansiyel çocuk ve kadın insan ticareti mağdurları ile birlikte aile içi şiddette maruz kalmış mağdurlar için 10 yataklı sığınma evi işleme açılmıştır. Psikolojik destek ve hukuki danışmanlık hizmetleri de veren sığınma evi şimdiye kadar 13 mağdura hizmet vermiştir.
- **Klimaka**(Atina'da) 2005'ten bu yana Yunan devleti vatandaşı olmayan insan ticareti mağdurlarına (potansiyel veya teşhis edilmiş), aile içinde şiddet ve/veya işkence görmüş mağdurlara 12 yataktan oluşan sığınma evini işleme açmıştır. Sığınma evi tıbbi, psikolojik ve yasal destek ve danışmanlığın yanı sıra mesleki eğitim de vermektedir. Şu ana kadar beş insan ticareti mağduruna hizmet vermiştir.
- **Solidarity**(Atina'da) Ocak 2006 tarihinden beri kadın ve çocuk insan ticareti mağdurları (teşhis edilmiş ve potansiyel) ve aile içi şiddet görmüş mağdurları için 15 yataktan oluşan (genişleme olasılığıyla) bir sığınma evi açmıştır. Bu Sığınma evi tıbbi, psikolojik ve yasal destek ve danışma hizmetlerinin yanında Yunan dili ve bilgisayar kursları hizmetini de vermektedir. Şu ana kadar yedi tane insan ticareti mağduru bu hizmeti almıştır. Solidarity kuruluşu insan ticareti mağdurlarına direkt yardım sağlamak amacıyla kurulmuş ücretsiz bir telefon hattı da (800-11-37-777) işletmektedir.

3.2.2.1. ARSIS

ARSIS 1992 yılında kurulmuş ve o zamandan beri üyeleri, gönüllüler ve gençlerin aktif katılımıyla Atina, Selanik, Volos, Dedeğaç, Kozani ve Tiran'da faaliyet göstermektedir. 1998'den beri uluslararası insani bir örgüt olan *Terredes Hommes* ve diğer STK'larla işbirliği içerisinde çocuk ticaretiyle mücadeleyi hedefleyen programlar uygulamaktadır. Gençlerin sosyal dışlanma yaşamamaları için önlemler almaktadır. Bu çerçevede, Arsis'in hedef ve misyonlarından biride gençlere destek için yeni yöntemler ve araçlar geliştirip düzenlemek ve sosyal dayanışma ağları kurmaktadır. Kamu ve özel kurumlar ile işbirliği içerisinde gençlerin sosyal politikası açısından yöntemler geliştirir (<http://arsis.gr/en/arsis-is/>, Erişim Tarihi: 20.04.2017)

3.2.2.2. ACT UP

İnsan ticareti mağdurlarına genellikle istismar edildiği yerlerde (barlar, genelevler vs) ulaşır ve derhal cinsel yolla bulaşan hastalıklar için ücretsiz tedavi uygular. Ayrıca, ACT UP aynı yerlerde mağdurların *müşterilerine* de ulaşır onları bilinçlendirir ve insan ticareti hakkında bilgi verir (http://www.ikgv.org/pdf/insan_ticareti2007.pdf, Erişim Tarihi: 19.05.1017).

3.2.2.3. NEA ZOI

1996 yılından bu yana haftalık tanıtım hizmetleri veren Nea Zoi, ihtiyacı olanlara yardımcı olmak için kurulan bir organizasyondur. Ekip olarak , dünya çapında mültecilere, fuhuşa uğrayanlara, umutsuz gençliğe, ekonomik sıkıntı içinde olan bireylere hizmet vermektedir. Mağdurlara karşı psikolojik ve sosyal destek sunmaktadırlar (<http://neazoi.org/what-we-do/>, Erişim Tarihi: 19.05.2017).

3.2.2.4. ARIADNE

Haziran 2005'te, Güneydoğu ve Doğu Avrupa'da İnsan Ticaretiyle Mücadele İçin Atina'da kurulmuştur. 12 ülkeden 16 sivil toplum kuruluşu, mağdurlara yardım etmek, halkı bilinçlendirmek ve bu konudaki yayınları dağıtmak için kurulmuş olan bir ağıdır. Ağın misyonu, insan kaçakçılığı ile menşe ülkeleri, transit ve varış ülkeleri arasındaki yakın ve eşgüdümlü olarak mücadele etmektir. Mağdurlara daha iyi bir şekilde yardımcı olmak ve mevcut sorunları gidermek için, devlet görevlileri, uluslararası örgütler ve

STK'larla işbirliği içinde çalışmalara devam etmektedir. Ağın kurucu üyeleri olan 12 ülke; Arnavutluk, Bosna Hersek, Bulgaristan, Hırvatistan, Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti, Yunanistan, Moldova, Karadağ, Romanya, Sırbistan, Türkiye ve Ukrayna'dır. Yunanistan'daki İnsan Hakları Savunma Merkezi, Ağın koordinatörü olarak belirlenmiştir (<http://www.ariadnet.net/>, Erişim Tarihi: 17.06.2017).

3.2.2.5. Yunan Sosyal Karşılama Programı

Adalet Bakanı'nın inisiyatifiyle, 3064/2002 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmasına eşgüdüm sağlamak amacıyla Adalet Bakanlığı ve Genel Sekreteri başkanlığında özel bir komite kuruldu. Bu komite, insan ticaretiyle mücadele vermekte ve programlar yürütmektedir. Komite Genel Sekreterler ve eş-yetkili bakanlıkların başkanlığında insan ticaretine yönelik projeler hazırlamaktadır. "İnsan Ticaretiyle Mücadele" Projesi, eş-yetkili bakanlıkların koordinasyonuna dayanmakta ve insan ticaretiyle ilgili tüm eylemleri kapsamaktadır. Ayrıca hakimler ve savcılar için eğitim seminerleri düzenlenirken, konferanslar Hakimler Ulusal Okulunda yapılmaktadır (Apostolopoulos,2012: 45).

3.2.2.6.Sağlık ve Sosyal Dayanışma Ağı

Ağa sosyal dayanışma hizmetleri ve refah konusundaki bilgileri sunan ana ulusal eşgüdüm ajansı olan Ulusal Sosyal Dayanışma Merkezi (EKKA) ve yasadışı mağdurlara yardım ve konaklama sağlanması için bazı kamu kurumları katılmaktadır. Sağlık ve Sosyal Dayanışma Ağı'nın hizmetleri,

- Refah konularında danışmanlık, bilgi ve farkındalık.
- Kişilere, ailelere ve gruplara yönelik psikolojik destek.
- Bir kriz veya acil durumda olan insanlar için sığınma evlerinde geçici konaklama.
- Yasadışı ticaret ve cinsel istismar amacıyla ticaret yapan kadın mağdurlarına geçici barınma.
- Diğer acenteler, kar amacı gütmeyen kuruluşlar ve Sivil Toplum Kuruluşları tarafından sunulan toplumsal dayanışma hizmetlerine erişim için koordinasyon ve arabuluculuk.

şeklinde gerçekleşmektedir (Apostolopoulos,2012: 45).

3.2.2.7.İstihdam ve Sosyal Koruma Ağı

İstihdam ve Sosyal Koruma Ağı, insan ticaretiyle mücadele için programlar ve projeler gerçekleştirmektedir. Örneğin İş Teftiş Kurulu (SEPE), 2639/98 sayılı Kanunla kurulmuştur. İş hukuku uygulama kontrollerinden sorumlu olan bu makam, işyerlerini teftiş etmekte ve insan ticaretine maruz kalan, zorla çalıştırılan bireyleri tespit etmektedir. Diğer bir uygulama örneği ise, Cinsiyet Eşitliği Genel Sekreterliği, işsiz kadınları işgücü piyasasına entegre etmek amacıyla tasarlanan ve Kadınların Lehine Entegre Müdahaleleri Finansman Projesi'ni hayata geçirmiştir (Apostolopoulos,2012: 48).

3.3.İTALYA'DA İNSAN TİCARETİ İLE MÜCADELE

3.3.1.Yasal Çerçeve

İtalya uluslararası düzeyde, İnsan Ticaretine Karşı Avrupa Konseyi Sözleşmesine ek olarak, Birleşmiş Milletler Sınır Aşan Organize Suçlarla Mücadele Sözleşmesine, İnsan Ticareti Özellikle Kadın ve Çocukları Kaçakçılığı Önleme, Azaltma ve Cezalandırma Protokolüne, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, Çocukların Satılmaları, Çocuk Fuhşu ve Pornografisi Konusundaki İsteğe Bağlı Protokolüne, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) uyarınca yapılan Zorla veya Zorunlu Çalışma Sözleşmesi, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi , Zorla Çalıştırmanın Kaldırılmasına Dair Sözleşme ve Acil Eylem Konvansiyonu ve insan ticaretine karşı uygulanacak bir dizi Avrupa sözleşmesine taraftır.

İnsan ticaretiyle mücadele konusundaki yasal gelişmelerle ilgili olarak, İnsan Ticaretini Önleme ve İnsan Ticareti Mücadelesi Hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin 2011/36 / AB Sayılı Yönergesi ve 24/2014 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamesi 28 Mart 2014'te yürürlüğe girmiştir. Kararname, insan ticareti ve köleliği cezalandıran Ceza Kanunu hükümlerine değişiklik getirmiştir. Kararname'nin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde ulusal kaçakçılıkla mücadele eylem planının kabul edilmesi öngörülmüştür. İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Şiddetli Sömürüye Karşı İlk Ulusal Eylem Planı 26 Şubat 2016'da Bakanlar Kurulu tarafından kabul edilmiştir. Plan önleme, koruma, kovuşturma ve ortaklığı içermektedir. Özellikle göçmenler ve sığınmacılar arasında insan ticareti mağdurlarının belirlenmesini iyileştirecek tedbirleri

öngörmektedir. 142/2015 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede, insan ticareti mağdurları ve kadın sünneti mağdurları ile ciddi hastalık veya zihinsel rahatsızlıklardan etkilenen kişiler, daha önce Yasaya İlişkin Kanun Hükmünde Kararname'nin 8 maddesinde yer alan "savunmasız kişiler" listesine eklenmiştir. (GRETA,2016:16)

Kolluk Kaçakçılığı ve Kovuşturma faaliyetleri haricinde, insan ticareti karşıtı politikanın koordinasyonundan ve uygulanmasından sorumlu olan hükümet organı olan Bakanlar Kurulu Başkanlığına bağlıdır. DEO içinde, Genel ve Uluslararası İşler ve Sosyal Alanda Müdahale Ofisi, insan ticaretiyle mücadele faaliyetlerinden sorumlu olan kurumdur. Bu ofiste fırsat eşitliği alanında, diğerlerinin yanı sıra sömürü ve çocukların cinsel istismarının önlenmesi ve İtalyan hükümetinin uluslararası düzeyde temsil edilmesini içeren geniş bir portföy bulunmaktadır.

İtalyan parlamentosunun, yanlarında aileleri olmaksızın ülkeye gelen göçmen çocuklara koruma sağlayan yasayı kabul etmesi insan hakları örgütleri tarafından memnuniyetle karşılanmıştır. İtalya parlamentosu, yanlarında ebeveyn ya da refakatçi olmadan ülkeye ulaşan çocuk ve gençlere yönelik özel bir koruma yasasını kabul etti. Yasa, İtalya'ya ulaşan reşit olmayan yaştaki çocuk mültecilerin bundan böyle sınır dışı edilmemesini, ayrıca çocukların kimliklerini belirleyen sistemin daha hızlı çalışmasını ve sistemin tüm İtalya'da geçerli standartlara sahip olmasını öngörmektedir. Yasa, insan hakları kuruluşları tarafından memnuniyetle karşılanmıştır (<http://www.dw.com/tr/italyadan-%C3%A7ocuk-m%C3%BCltecileri-koruma-yasas%C4%B1/a-38201474>, 15.05.2017).

3.3.2.İnsan Ticareti İle Mücadele Politikaları

3.3.2.1.Sophia Operasyonu

Avrupa Birliği'nin başlattığı operasyonun ilk safhası Haziran 2015'te gerçekleştirilmişti. Bu operasyonda savaş gemileri, insan kaçakçılığı için kullanılan tekneleri izlemiş ve Libya'dan İtalya ve Malta'ya insan kaçaklığının nasıl yapıldığını gözlemlemişti. Operasyonun ikinci safhası Sophia adını, Ağustos ayında Libya açıklarında kurtarılan bir annenin bir AB gemisinde doğurduğu bebeğinden almaktadır (<http://www.sozcu.com.tr/2015/dunya/avrupa-birligi-insan-kacakcilarina-karsi-yeni-bir-operasyon-baslatiyor-953122/>, Erişim Tarihi: 24.04.2017). Her ne kadar Sophia

Operasyonu insan ticareti mağdurlarına yönelik potansiyel bir çözüm gibi görünse de, yalnızca açık denizlerde hareket eden bir misyon, kaçakçılık ağlarını etkili bir şekilde engelleyememektedir. Bu nedenle, Sophia Operasyonu çalışmaları övgüye değer ve çok sayıda insanın hayatını kurtarmaya yardımcı olmasına rağmen, operasyon, mülteci ticaretinde yer alan temel meselelere çözüm için yeterli değildir (Lords Select Committee, 2016).

3.3.2.2.Kaçakçılıkla Mücadele İçin Ücretsiz Yardım Hattı

Ücretsiz yardım hattı ile ticaret mağdurlarına, onlara yardımcı olabilecek profesyonellerle iletişime geçmelerini sağlamaktadır. Temmuz 2000'de kurulmuştur. İtalya'da "Numero Verde" telefon hattı, mevzuat ile İtalya'daki insan ticaretine maruz kalmış kişilere verilen hizmetlerle ilgili ayrıntılı bilgi sağlar ve talep üzerine ilgili servis sağlayıcılarına yönlendirir. Bilgiler, İngilizce, Arnavutça, Rusça, Fransızca, İspanyolca, Romence, Bulgarca, Macarca ve Çince gibi ana hedef gruplar tarafından konuşulan çeşitli dillerde sağlanmaktadır

(https://ec.europa.eu/antitrafficking/sites/antitrafficking/files/trafficking_in_human_beings_italy.pdf, Erişim Tarihi: 01.05.2017).

3.3.2.3.Gönüllü Geri Dönüş

İçişleri Bakanlığı tarafından koordine ve finanse edilen ve insan ticareti mağdurlarının menşei ülkelerinde yeniden entegrasyonu için IOM tarafından uygulanan bir projedir. Proje Temmuz 2001'de uygulanmaya başlanmıştır. 200'den fazla kişiye yardımcı olmuştur. Bu proje, insan ticareti mağdurlarına, bilgi alışverişinde bulunma, danışmanlık ve seyahat düzenlemeleri yapma olanağı tanıyan, insan ticareti ile karşı karşıya olan mağdurların savunmasızlıklarını azaltmak için güvenli geri dönüşü ve yeniden entegrasyon

imkanı

sunmaktadır

(https://ec.europa.eu/antitrafficking/sites/antitrafficking/files/trafficking_in_human_beings_italy.pdf, Erişim Tarihi: 01.05.2017).

3.3.2.4.Sığınmacılar ve Mülteciler İçin Koruma Sistemi (SPRAR)

Sığınmacılar ve Mülteciler İçin Koruma Sistemi (SPRAR), 189/2002 Sayılı Kanunla kurulmuştur. Mevcut kaynaklarda İltica Politikaları Ulusal Fonu'na erişerek zorunlu göçmenlerin kabul projelerini yürüten yerel kurumların ağından oluşmaktadır. Yerel düzeyde, gönüllü sektör kuruluşlarıyla işbirliği içinde olan kuruluş, yiyecek ve konutların dağılımının da ötesine geçen 'entegre alım' müdahaleleri üstlenmektedirler. Sosyal rehberlik ve destek gibi tamamlayıcı hizmetlerin yanında, sosyo-ekonomik katılım ve entegrasyonu teşvik etmek için bireysel programların geliştirilmesini sağlamaktadır. SPRAR'ın temel amacı, kişinin bağımsızlık hissi kazanması için tasarlanmış bireysel programların uygulanması yoluyla her bir kişiye destek sağlamak ve kişileri istihdama kazandırmaktır. Refakatsiz çocuklara, insan ticareti mağdurlarına, cinsel istismara uğrayan kişilere ve daha birçok yönden toplumdan dışlanmış mağdur durumda olan kişiler destek sağlamakta ve psiko tedavi yöntemleriyle topluma yeniden kazandırmayı hedeflemektedir (<http://www.sprar.it/english>, Erişim Tarihi: 16.05.2017).

3.3.2.5.Göçle İlgili Hukuki Araştırmalar Derneği (ASGI)

Göçle ilgili tüm yasal konulara odaklanan üyeliğe dayalı bir dernektir. ASGI avukatlar, akademisyenler, danışmanlar ve sivil toplum temsilcilerinin oluşan bir dernektir. Ayrımcılığa ve ırkçılığa maruz kalan kişiler, refakatsiz çocuklar, sığınmacılar, mülteciler, vatansız insanlar gibi çeşitli göç ve göçmen hakları alanlarıyla ilgilenmektedir. Göçmen mevzuatı ve politikalarına ek olarak insan ticareti ile ilgili araştırma yapmaktadır. Ayrıca hakimlere, savcılara ve diğer aktörlere yönelik eğitim faaliyetlerinde bulunmaktadır (<http://www.asgi.it/chi-siamo/english-version/>, Erişim Tarihi: 18.05.2017).

3.3.2.6.İnsan Ticaretini Önleme Kampanyası

Ekim 2015'te, İtalya'daki Salesian misyonerler, gençlerin göç etmesinin tehlikeleriyle ilgili farkındalık yaratmak için İnsan Ticareti Önleme Kampanyası'nı başlatmıştır. Kampanya, gençlerin Avrupa'daki daha iyi bir yaşam arayışında olup Afrika'daki ülkeleri terk edip insan ticareti mağduru olmalarının önlenmesine yöneliktir. Salesian tarafından işletilen ve Uluslararası Kalkınma Gönüllü Hizmeti ve İtalya'daki Torino'daki Don Bosco

Misyon Derneği tarafından desteklenen bu kampanya insan ticaretini önlemeye yönelik bir girişimin parçasıdır. Göçün gerçek nedenleri hakkında analiz ve araştırma yapan, olası göçmenlere yolculuk riskleri konusunda bilgi verilmesini sağlayan kampanya, gençlerin Senegal, Fildişi Sahili, Etiyopya ve Gana gibi insan kaçakçılığı riski altındaki ülkelerden ayrılmalarını engellemek için çalışmaktadır. Kampanyaya birçok misyonerinde katkılarıyla ayrılan fonlar artış göstermektedir. Senegal'de yapılan araştırmalara göre, ülkeden ayrılan gençlerin neredeyse yüzde 40'ının daha iyi eğitim imkânları arayışı içinde olduğunun ve bu sebeple ülkelerinden ayrılmak istediklerini ortaya çıkarmıştır. Kampanya ile sağlanan fonlar, Senegal'deki öğrencilere burs vermeye yardımcı oluyor ve böylece kendi ülkelerindeki eğitim fırsatlarına erişebiliyorlar (Apostolopoulos,2012: 47).

3.4. BELÇİKA'DA İNSAN TİCARETİ İLE MÜCADELE

3.4.1. Ceza Davalarında Avukat Tutma Hakkı

İnsan ticareti mağdurlarının ceza davalarında avukat kullanma hakkı bir medeni hukuk ülkesi olarak mağdurlara tanınmıştır. Özel merkezler genellikle insan ticareti mağdurlarına ücretsiz yasal yardım sağlamaktadır. Avukatın davanın dosyasına erişim hakkı bulunmaktadır (https://ec.europa.eu/anti-trafficking/member-states/belgium-3-implementation-anti-trafficking-policy_en, Erişim Tarihi: 11.12.2017).

3.4.2.Yardım Tedbirleri

Bir kez tacize uğramış mağdur ikamet belgeleriyle birlikte konut gibi tüm temel hizmetlere hak kazanırlar. Mağdurların kendisinin ve ailesinin sağlık ve refahı için beslenme, giyim, konut ve tıbbi bakım hakları bulunmaktadır. Ancak, iş bulma hakkı karmaşık bir süreçten geçtiği için tam anlamıyla sağlanamamıştır. Verilen hizmetlere rağmen mağdurlar için konut yetersizliği bulunmaktadır. Bunun sebebi ise, mağdurlar için özel olarak ayrılan barınakların dolu olmasıdır. Dolu olmasının sebebi ise aşırı yüklenmedir. Birçok mağdura yardım sağlandığı için eksiklik baş göstermektedir (https://ec.europa.eu/anti-trafficking/member-states/belgium-3-implementation-anti-trafficking-policy_en, Erişim Tarihi: 11.12.2017).

İş bulma hakkı karmaşık bir yasal süreçten geçtikten sonra verilmektedir. İşverenler bir insan ticareti mağduru istihdam etmek istiyorsa karmaşık bir izin süreci üstlenmek zorundadırlar. Bu işlem bir ay veya daha fazla sürmektedir. Çalışma izni sadece ikamet izni dahilinde olmaktadır. İkamet izninin süresi olduktan sonra tüm başvuru süreci tekrar yapılması gerektiğinden dolayı çok az sayıda işveren, mağdurlara istihdam imkanı sağlamamaktadır. Çalışma izni belirli bir işveren ile çalışmak için verilmektedir. 2001 yılında, 500'e yakın insan ticareti mağduruna yardım ve koruma gerçeğine rağmen, Belçika hükümeti trafiğe maruz bırakılmış kişilere yalnızca 31 geçici ruhsat vermiştir. Hükümetin, bu sorunla mücadele etmek için İtalya'da olduğu gibi, kaçakçılık mağdurları için daha fazla Özel İstihdam projesi yaratması gerekmektedir (https://ec.europa.eu/anti-trafficking/member-states/belgium-3-implementation-anti-trafficking-policy_en, Erişim Tarihi: 11.12.2017).

3.4.3. Psiko sosyal ve Tıbbi Yardım

Amaç, mağdurların mevcut durumunun ve yaşadıkları travmaların üstesinden gelmelerini, hayatlarını en iyi şekilde kendi ellerine almalarına ve geleceğe yönelik gerçekçi projeler üretmelerine yardımcı olmaktır. Örneğin, dil kurslarına kaydolurken mağdurun desteklenmesi, mesleki eğitim veya işte aktif olmaları gibi (https://ec.europa.eu/anti-trafficking/member-states/belgium-3-implementation-anti-trafficking-policy_en, Erişim Tarihi: 11.12.2017).

3.4.5. Sığınmacı Fedaral Ajansı (FEDASİL)

Fedasil (Sığınmacı Alma Federal Ajansı), refakatsiz çocuklara yönelik farkındalık yaratmak amacıyla 2012'de çalışmalar yapmıştır. Küçüklere yönelik insan ticareti konusunda bilgi vererek olası tehlikeden uzak tutmayı amaçlamaktadır. Farkındalık çalışmalarının yanı sıra çocuk mağdurların tespit edilmesi ve korunması sisteminin iyileştirilmesi ve uzmanlaşmış merkezlere sevk sistemi geliştirmiştir. Bu bağlamda, iki çalışma günü organize edilmiştir. Seminer sırasında dağıtılan broşürlerle insan ticaretine yönelik bilinç artırma faaliyetlerini sürdürmektedir (<https://www.fedasil.be/en> , Erişim Tarihi: 11.01.2018).

3.5. BULGARİSTAN'DA İNSAN TİCARETİ İLE MÜCADELE

3.5.1. Yasal Çerçeve

2003 yılında kabul edilen İnsan ticaretiyle mücadele hakkında kanun Bulgaristan mevzuatında insan ticareti karşıtı temel yasal belge olup Ceza Kanunu 2002 yılında değiştirilmiştir. Her iki metin Palermo Protokolü'nün onaylanmasını takip etmiştir. İnsan ticaretiyle mücadele hakkında kanun Devlet Gazetesi'nde 20 Mayıs 2003'te yayınlanmış, 1 Ocak 2004'te yürürlüğe girmiş ve Ekim 2005'te gözden geçirilip düzeltilmiştir. Şu hususları hüküm altına alır: (a) insan ticareti ile uğraşan devlet kurumlarının yetki ve ehliyetleri ve bunların etkileşimi, (b) kanuna göre kurulan sığınma evlerinin, merkezlerin ve komisyonların statüleri ve amaçları, (c) önleme tedbirleri, (d) özellikle kadınları ve çocukları korumaya yönelik tedbirler. Kanunun en önemli prensiplerinden birisi de soruşturma makamlarıyla işbirliği yapan mağdurlara özel koruma sağlamasıdır. 2004'te yeni kanuna göre iki yönetmelik çıkarılmıştır: İnsan ticaretiyle mücadele için Ulusal Komisyonun örgütlenmesi ve faaliyetleri hakkında yönetmelik ve insan ticareti mağdurlarının korunması ve desteklenmesi için sığınma evleri ve merkezler hakkında yönetmelik. Merkezler insan ticaretiyle mücadele için yerel komisyonlar bünyesinde oluşturulmuştur. Sığınma evleri Ulusal Komisyon tarafından yerel komisyonların önerileri üzerine veya Ulusal Komisyon tarafından tutulan özel sicile kayıtlı bireyler ve tüzel kişiler tarafından kurulur. Bu Yönetmelikler henüz yürürlüğe girmemiştir. Ceza Kanunu'nda organize suç grubunun değiştirilen tanımına (madde 93, 20. bent) ek olarak insan ticaretinin değişik şekillerini ve insan ticaretini kolaylaştıran eylemleri suç haline sokmak üzere başka değişiklikler yapılmıştır. Daha ağır yaptırımlar ile cezalandırılan bu eylemler arasında, daha sonra ahlaksızca fiiller veya fuhuşa teşvik amacıyla tecavüz (Madde 152, 3. fıkra , 4. yeni bent); fuhuşa teşvik (CK değiştirilmiş Madde 155); ve bir kişiyi ahlaksız fiiller veya fahişelik yaptırmak amacıyla kaçırma (Madde 156, değiştirilmemiş) bulunmaktadır (http://www.ikgv.org/pdf/insan_ticareti2007.pdf, 01.01.2018).

3.5.2. İnsan Ticareti Mücadele Politikaları

3.5.2.1. Devlet Çocuk Koruma Teşkilatı (SACP)

Çocukların insan ticaretinden korunması alanında çalışmalar düzenleyen tek kurum Devlet Çocuk Koruma Teşkilatıdır. Teşkilat, çocukların ticari amaçlı cinsel istismarına karşı Ulusal Eylem Planı'nı kabul etmiştir. Ana amaçları arasında cinsel istismar hususunda çocukların farkındalığını arttırmak ve önleme mekanizmaları geliştirmek, çocuklarla doğrudan çalışanların ve medya politika kurumlarının niteliğini arttırmak ve çocukların cinsel istismarı hakkında halkı uyarmak bulunmaktadır. Koruma alanında Devlet Çocuk Koruma Teşkilatının Ulusal Eylem Planı ülke kanunlarının uluslararası standartlara uyumlu hale getirilmesi ve çocuk mağdurların haklarının daha iyi korunması üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu hedeflere ulaşmanın yolları şunlardır (http://www.ikgv.org/pdf/insan_ticareti2007.pdf, 01.01.2018) :

- Ceza Usul Kanununun değiştirilmesi (CPC);
- Tanıkların beyanlarının gizliliğinin temini (kayıtlar);
- Soruşturma için görüşmeler yapılırken çocukların güvenli bir yerde kalma haklarına saygı göstermek;
- Kimsesiz çocukların ülkelerine gönderilmeleri için mali kaynaklar dahil mekanizmalar yaratmak.

3.5.2.2. La Strada

Bulgaristan'da, La Strada programı 1998'den beri 'Animus Association' vakfı tarafından uygulanmaktadır. Animus üç ana alanda çalışmaktadır: Rehabilitasyon, Danışmanlık ve Psikoterapi Merkezi. Önleme faaliyetlerinde psikolojik ve sosyal destek sağlanması ve şiddetin mağdurlar üzerindeki etkilerini tespit etmek için profesyonel bir ekip bulunmaktadır. La Strada Bulgaristan faaliyetlerinde, ulusal koordinatör olan Bayan Nadia Kozhouharova, önleme ve sosyal yardım olmak üzere iki kampanya yöneticisidir. La Strada Bulgaristan'da kadın ticaretine yönelik kurulan ve kadın ticaretiyle mücadelede sesini duyuran ilk kuruluşur (<http://lastradainternational.org/ls-offices/bulgaria>, 01.01.2018).

Bulgar odak noktası Animus Derneği ile birlikte mağdurların korunmasına büyük önem vermektedir. STK Ağları, Kadın Ticaretine Karşı Koalisyon (CATW) ve Avrupa Kadın

Lobisi (EWL), ABD ve İsveç hükümetleri tarafından finanse edilen bir önleme projesini uygulamaktadırlar. Avrupa Kadın Lobisinin Bulgaristan platformu Bulgar Cinsiyet Araştırma Vakfı tarafından koordine edilmektedir (http://www.ikgv.org/pdf/insan_ticareti2007.pdf, 01.01.2018) .

3.6.TÜRKİYE’DE İNSAN TİCARETİ İLE MÜCADELE

3.6.1.Yasal Çerçeve

Türkiye Cumhuriyeti Lozan Barış Antlaşması (md.100) hükmü uyarınca 18 Mayıs 1904 tarihli Beyaz Köle Ticaretinin Bastırılması Uluslararası Antlaşması’nı kabul etmiş bulunmaktadır. 1904 tarihli Antlaşma Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafınca 1948 tarihli Protokolün onanmasına dair 1950 yılında Kanun çıkartılmıştır. Sonuç olarak “ 11 Ekim 1933 tarihli Yetişkin/ (Reşit) Kadınların Ticaretinin önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi Türkiye tarafından onaylanmıştır. Türkiye bu amaçla, 15 Mayıs 1935 tarih ve 2693 sayılı “Reşit Kadın Ticaretinin Men’i Hakkında 11 Teşrinievvel 1933’de Cenevre’de İmzalanan beynelmilel mukavelenin tasdikine dair Kanun” çıkartmıştır. 1933 tarihli Sözleşme 1947 tarihli Protokol ile yer değiştirmiştir. Fakat 1949 tarihli “İnsan Ticaretinin ve Başkalarının Fahişeliğinin Sömürülmesinin Önlenmesi Sözleşmesini imzalamamıştır. 1949 tarihli Sözleşme (md.28) uyarınca bu Sözleşmeye taraf olan devletler bakımından, 1933 tarihli sözleşme hükümleri hükümsüz hale gelmiştir. 1956 yılında BM tarafından kabul edilen “Köleliğin, Köle Ticaretinin ve Köleliğe Benzer Kurumların ve Uygulamaların Kaldırılması Hakkında Tamamlayıcı Sözleşmeyi ise Türkiye 1957 yılında imzalamış, 1963 yılında ise 361 sayılı Kanunu çıkarmıştır (Şahin, Polat,2014: 65).

İnsan ticareti ile mücadele mevzuatı 148 ülke tarafında imzalanan 2000 tarihli BM Palermo Sözleşmesinin 2003 tarihinde TBMM’de onaylanmasının ardından iç hukuk halini alması ile ulusal düzeyde hukuki adımlar atılmıştır. Bu tarihten önce, insan ticareti suçunun spesifik olarak yasalarımızda düzenlenmemiştir. Bununla birlikte gerek kolluk birimlerinde gerekse yargı sürecinde çoğunlukla göçmen kaçakçılığı ya da fuhuş gibi kavramlar ile karıştırılmış olması, ortada bağımsız ve farklı bir suçun varlığını gözgeleyebilmiştir. İnsan ticareti suçu TCK’da tanımlanarak bu suçu işleyenlere uygulanan cezalar artırılmıştır (Seyhan,2012:11).

Türk hukukunda, Cumhuriyet tarihinde yürürlüğe giren tüm kanunlarda, farklı şekillerde ve şartlarda da olsa evlenme yoluyla vatandaşlığın kazanılması hususu yer almıştır. 23.05.1928 tarih ve 1312 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu [1312 sayılı Kanun] m. 13/1'in ilk iki cümlesinde *“Türklerle evlenen ecnebî kadınlar Türk vatandaşı olurlar. Ecnebîlerle evlenen Türk kadınları Türk kalırlar...”* hükmüne yer verilmiştir (Erten,2014:250). Ancak bu hüküm değişikliğe uğramıştır. Değişiklik sonrası 5. maddenin ilk fıkrasında, Türk vatandaşı ile evlenmenin kendiliğinden Türk vatandaşlığını bahşetmeyeceği ilkesi belirtildikten sonra,

“... bir Türk vatandaşı ile evlenme nedeniyle Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancılar, en az üç yıldan beri evli olmaları, fîlen birlikte yaşamaları ve evliliğin devamı kaydıyla, yurt içinde en büyük mülkî idare amirliklerine, yurt dışında ise Türk konsolosluklarına yazılı olarak başvuruda bulunabilirler. Başvuru üzerine İçişleri Bakanlığınca yapılacak inceleme ve soruşturma sonucunda, aranan şartları taşıdıkları anlaşılan kişiler, bu durumun tespitine ilişkin karar tarihinden itibaren Türk vatandaşlığını kazanırlar.”

hükmüne yer verilmiştir (Erten,2014:251). Bu değişikli farklı amaçlar taşısa da, evlilik yoluyla gelen mağdurun, tacirler tarafından kötüye kullanılmasının da önüne geçilmese imkân sağlanmıştır.

İnsan ticareti suçunun faili 5237 sayılı TCK'nın 80. maddesinde belirtilen seçimlik hareketleri gerçekleştiren kişidir. Buna göre, mağdurları ülkeye sokan, ülkeden çıkaran, tedarik eden, kaçırarak, nakleden, sevk eden, barındıran kimse insan ticareti suçunun failidir. Bu suçun faili herkes olabilir ve çok failli suç niteliği de taşımamaktadır. 5237 sayılı TCK'nın 266. maddesi uyarınca fail kamu görevlisi ve kendisine görevinden dolayı verilmiş araç ve gereçleri suçun işlenmesi sırasında kullanmış ise verilecek ceza arttırılacaktır. 5237 sayılı Kanun'un 80. maddesinin 4. fıkrasında da bu suçlardan dolayı tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbiri uygulanabileceği düzenlenmiştir (Demir ve Renk,2011:59).

765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 179. Maddesinin 1. Fıkrasında bir kimsenin diğer bir kimsenin özgürlüğünü meşru görülmeven nedenlerle ihlal etmesi bir suç olarak öngörülmüş ve bir yıldan beş yıla kadar hapis ve beş bin liradan az olmamak üzere ağır para cezası ile cezalandırılacağı düzenlenmiştir (Demir ve Renk,2011:58).

Son olarak da, 17 Mart 2016 tarih ve 29656 sayılı Yönetmelikle bu konuda çok önemli düzenlemeler yapılmıştır. “İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik” olarak çıkarılan yönetmelikte, dayanak olarak, 4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 121 inci maddesine ve 30/1/2016 tarihli ve 6667 sayılı Kanunla uygun bulunan Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi, gösterilmiştir. Yönetmeliğin uygulanmasında; insan haklarına dayalı, toplumsal cinsiyet eşitliği temelinde, sosyal devlet ilkesine uygun, adil, etkili ve süratli bir usul izleneceği belirtilmiştir. İlgili yönetmelik gereğince “İnsan ticareti suçunu önleme ve bu suçla mücadeleye ilişkin politika ve stratejilerin oluşturulması konusunda çalışmalar yürütmek, eylem planı hazırlamak, kamu kurum ve kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşları arasında koordinasyonu sağlamak amacıyla Kanunun 117. maddesine istinaden” bir komisyonun oluşturulacağı belirtilmiştir (Resmi Gazete, 17 Mart 2016).

İlgili yönetmelikte, Komisyonun görevleri olarak şu durumlar sıralanmıştır.

- “a) İnsan ticaretiyle mücadele alanında politika ve stratejilerin oluşturulması konusunda çalışmalar yürütmek,
- b) Ulusal eylem planlarına ilişkin konularda görüş ve önerilerde bulunmak,
- c) İnsan ticaretiyle mücadelede ilgili bakanlık, kamu kurum ve kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşları arasında koordinasyona ilişkin konuları görüşmek,
- ç) İnsan ticareti suçunun önlenmesi amacıyla ilgili kurum ve kuruluşlarca alınması gereken tedbirleri tespit etmek ve tespit edilen tedbirleri ilgili kurum ve kuruluşlara bildirmek,
- d) Mağdurların korunması, barındırılması ve desteklenmesi ile ilgili önerilerde bulunmak,
- e) İnsan ticaretine ilişkin ulusal ve uluslararası düzeyde verilerin toplanması, karşılaştırılması, uyumlaştırılması ve analizinin yapılması konusunda koordinasyonu sağlamak,
- f) Genel Müdürlük tarafından hazırlanan yıllık raporu görüşmek,
- g) İnsan ticaretiyle ilgili mevzuatın geliştirilmesine yönelik önerilerde bulunmak,
- ğ) İnsan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunması alanında iş ve işlemlerin yürütülmesine katkı sağlamak.” . (Resmi Gazete, 17 Mart 2016:2.bölüm)

İlgili yönetmeliğin üçüncü bölümünde ise Mağdur tanımlanması ve ikamet izni, dördüncü bölümünde ise Mağdurun korunması barındırılması, destek hizmetleri, sığınma evleri kısımları, 4/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun 121 inci maddesine ve 30/1/2016 tarihli ve 6667 sayılı Kanunla uygun bulunan Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesine uygun olarak düzenlenmiştir. (Resmi Gazete, 17 Mart 2016:2,3,4.bölümler)

3.6.2. İnsan Ticareti İle Mücadele Politikaları

11.04.2013 tarihli ve 28615 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile İçişleri Bakanlığına bağlı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Hedefi, göç alanı ile ilgili politika ve stratejilerin uygulamalarını yapmak, bu konularla alakalı kurum ve kuruluşlar arasında düzeni ve uyumu sağlamak, yabancıların Türkiye'ye giriş ve Türkiye'de kalışları, Türkiye'den çıkışları ve sınır dışı edilmeleri, uluslararası koruma, geçici koruma ve insan ticareti mağdurlarının korunmasıyla alakalı iş ve işlemleri yürütmek olarak belirlenmiştir. Kanun, iç mevzuatta insan ticareti mağdurları ile ilgili koruma ve tedbirlerin sınırlarının çizilmesi açısından çok büyük bir öneme sahiptir (http://www.goc.gov.tr/icerik6/6458-sayili-yabancılar-ve-uluslararası-koruma-kanunu-yururluge-girdi_350_361_607_icerik, E.T: 12.03.2017).

İnsan ticareti mağdurları ile ilgili yargısal ve idari süreçte yaşanabilen algısal hatalar mevcuttur. Bu suçun mağdurlarının baskı, korku, şiddet ya da yasadışı konumda olduklarına dair inançları nedeniyle herhangi bir kolluk ya da adli mercie başvuramamaktadırlar. Birçok mağdur içinde bulunduğu insanlık dışı durumu bir tür kader olarak nitelendirmekte ve kurtulmak için çaba harcamamaktadır. Büyük ölçüde yeraltında faaliyetlerini devam ettiren istismar sistemi bu nedenle resmi mercilere yansımadan sürüp gidebilmektedir. Adli mercilere gelen insan ticareti vakalarında ise zaman zaman bu suçun gerçek mağdurlarına yasadışı göçmen muamelesi yapılabilmektedir. Bu nedenle insan ticareti konusunda sağlıklı istatistiki bilgilere ulaşmak mümkün olamasa da, son yıllarda uygulamaya konulan çeşitli tedbirlerle birtakım sayısal veriler elde edilebilmiştir (Seyhan,2012: 11).

Mağdur destek programı çerçevesinde insan ticareti mağduruna, sığınma evlerine ya da güvenli yerde yaşama, sağlık hizmetlerinden faydalanma, psiko-sosyal yardım, hukuki

yardım, mesleki eğitim verilmesi ve işgücü sektörüne ulaşım konusunda destek verilmesi, temel ihtiyaçları karşılayacak seviyede maddi imkân sağlanması gibi destekler verilmektedir. Gönüllü ve geri dönüş programı ise mağdurun destek programından faydalanmak istemediği, destek programı uygulandığı anda ya da program bittiğinde istenilmesi halinde mağdurun kendi ülkesine veya 3. Bir ülkeye gitmek istediğinde güvenli çıkış ve ulaşımın sağlanması ve gerekli koruma önlemlerini içermektedir. Mağdur Destek Programı çerçevesinde insan ticareti mağduruna, sığınma evlerinde veya güvenli yerde barınma, sağlık hizmetlerinden yararlanma, psiko-sosyal destek, hukuki destek, mesleki eğitim verilmesi ve iş gücü piyasasına erişimi konusunda destek verilmesi, temel ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde geçici maddi destek temini gibi imkânlar tanınmaktadır (<http://www.mfa.gov.tr>, Erişim Tarihi: 15.04.2017).

Gönüllü ve güvenli geri dönüş programı ise mağdurun, destek programından yararlanmak istemediği, destek programı uygulandığı sırada veya program bitiminde talep etmesi halinde, mağdurun kendi ülkesine veya üçüncü bir ülkeye gitmek istediği durumda, güvenli çıkış ve varışının sağlanması ve gerekli koruma önlemlerini kapsamaktadır. İnsan ticareti ile mücadele alanında uluslararası modelde olduğu üzere, Sivil Toplum Örgütlerinin de mağdur tespit ve devamındaki tüm süreçte yer alması gereklilik ve ihtiyacından hareketle; İçişleri Bakanlığı EGM tarafından, konuyla ilgili STK'larla İkili İşbirliği Protokolleri imzalanmıştır. Bu çerçevede, Kasım 2004'te İstanbul ve Eylül 2005'te Ankara'da ve 2010 yılında Antalya'da insan ticareti mağdurlarına destek vermek amacıyla sığınma evleri açılmıştır. Sığınma evlerinde insan ticareti mağdurlarına hukuki, psikolojik danışmanlık ve tıbbi yardım sağlanmaktadır (<http://www.mfa.gov.tr>, Erişim Tarihi: 15.04.2017).

3.6.2.1. İnsan Ticareti Mağdurlarının Korunması Projesi

İnsan Ticareti ile Mücadelede Kurumsal Kapasitenin Güçlendirilmesi Ulusal Eylem Planı'nda yer alan sektörel eylem planları doğrultusunda 2011 yılında hazırlanan ve Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) 1. Bileşeni 2011 yılı Ulusal Programına ilişkin Finansman Anlaşmasının 13 Ekim 2011 tarihinde imzalanmasıyla, "İnsan Ticareti Mağdurlarının Korunması" projesi hazırlanmış olup, 16/05/2014 tarihinde proje sözleşmesi imzalanmıştır. Projenin hedefi, sınır ötesi suçların azaltılması, insan ticaretinin önlenmesi ve insan ticareti mağdurlarına insan hakları temelli koruma

sağlanmasıdır. Projenin genel bütçesi 1,9 milyon Avro olup, %90'ı olan 1.710.000 Avrosu AB fonlarından %10'u olan 190.000 Avrosu ise Ulusal Fondan karşılanmaktadır. Proje uygulama süresi 24 ay olarak planlanmış olup, Göç İdaresi Genel ile Uluslararası Göç Örgütü koordinesinde, Dışişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı, Kadın Dayanışma Vakfı ve Aile Danışmanları Derneği ile yürütülmektedir. 24 ay süreli projenin faaliyetlerine 15 Temmuz 2014 tarihinde başlanmış olup, 15 Ekim 2016 tarihinde bitirilmesi planlanmaktadır. Proje kapsamında bu tarihe kadar çalıştaylar, eğitimcilerin eğitimi, farkındalık faaliyetleri, istişare toplantıları, çalışma ziyaretleri düzenlenmiştir. Proje kapsamında sığınma evlerine de maddi destek sağlanmaktadır (<http://www.goc.gov.tr>, E.T.: 06.06.2017).

3.6.2.2. Türkiye’de İnsan Ticaretinin Önlenmesi, Tespiti ve Mücadelesi (PICTOR Türkiye) Projesi

İngiltere tarafından fonlanan, ICMPD (Uluslararası Göç Politikalarını Geliştirme Merkezi) ile yürütülen Türkiye’de İnsan Ticaretinin Önlenmesi, Tespiti ve Mücadelesi (PICTOR Türkiye) projesinin amacı Türkiye’de insan ticaretiyle ve geçici koruma altındaki Suriyeli uyruklu yabancıların ve yerinden edilmiş diğer kişilerin istismarıyla mücadele etmektir. Projenin ilk hedefi Bir eğitim müfredatı geliştirerek ve bir dizi çok disiplinli eğitimler vererek, geçici koruma rejimi kapsamında Türkiye'ye gelen ve burada ikamet eden hassas gruplar arasındaki insan ticareti vakalarını önleme, tespit etme ve yönlendirme için ilgili Devlet kurumlarının, STK'lerin ve uluslararası kuruluşların bilgi ve kapasitelerini önemli ölçüde artırmak, ikinci hedefi ise çalışma ve diğer hakları konusunda hedefe odaklı bilgi sağlayarak, Türkiye'de geçici koruma altında bulunan büyük nüfusun uzun vadede dayanıklılığına önemli ölçüde katkı vermektir. Proje 2 bileşenden oluşmaktadır. 1.bileşen, hassas topluluklar arasında mağdur tespiti ve proaktif taramayı artırmak, 2.bileşen ise Hassas gruplar arasında insan ticareti mağdurlarına sunulan hizmetleri iyileştirmektir. Proje'nin bütçesi 220.000 Pound 'dur (<http://www.goc.gov.tr>, Erişim Tarihi: 06.06.2017).

3.6.2.3. İnsan Ticareti ile Mücadele Ulusal Görev Gücü (UGG)

İnsan ticareti ile mücadele konusunda ilgili ve yetkili tüm resmi/sivil kurum ve kuruluşların katılımının sağlandığı “İnsan Ticareti ile Mücadele Ulusal Görev Gücü (UGG)” 2002 yılının Ekim ayında oluşturulmuştur. Bu görev gücü, Dışişleri Bakanlığının koordinasyonunda ve on beş farklı resmi ve sivil kurum ve kuruluşun bir araya gelmesiyle kurulan bir platformdur. Bu kurum ve kuruluşlar şunlardır (Sever vd., 2012: 41);

- Dışişleri Bakanlığı
- İçişleri Bakanlığı;
- Adalet Bakanlığı
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
- Sağlık Bakanlığı
- Yargıtay
- Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK)
- Türkiye Barolar Birliği
- İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı / İstanbul (İKGV)
- Kadın Dayanışma Vakfı / Ankara (KDV)
- Aile Danışmanları Derneği / Antalya (ADD)
- Uluslararası Göç Örgütü (IOM) (Gözlemci)
- Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği (Gözlemci)

Uluslararası kuruluşlardan IOM 2005, Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği ise 2008 yılından itibaren görev gücünün toplantılarına gözlemci olarak katılmakta ve çalışmalara destek sağlamaktadır. Böylece insan ticareti ile ilgili olarak mağdurların tespiti, korunması ve ayrıca insan tacirleri ile mücadelede açısından aktif ve geniş katılımlı bir ortam sağlanmıştır. Bu oluşumla, ilgili politika ve uygulamalarda uluslararası standartların yakalanması, daha kapsamlı ve sonuç getirici eylem ve prosedürler geliştirilmesi amaçlanmıştır. UGG, insan ticareti mağdurlarına yapılacak işlemlerle ilgili olarak bir yönlendirme mekanizması geliştirmiştir. Bu sistem kısaca hangi kurumların

hangi sorumlulukları üstleneceğini ve hangi aşamada ne gibi roller üstleneceklerini açıklığa kavuşturmaktadır (Sever vd., 2012: 41).

3.6.2.4. Çocuklara Yönelik Ticari Cinsel Sömürü ile Mücadele Ağı

Çocuklara Yönelik Ticari Cinsel Sömürü ile Mücadele Ağı, Türkiye de çocuk fuhuşu, çocuk satışı, çocuk pornosu ve çocuğa ilişkin her türden ticari cinsel sömürüyü ortadan kaldırılmak için çalışmalar yapmak üzere kurulan sivil toplum kuruluşları ağıdır. Ağ kapsamında Çocuk ve Gençlik katılımını sağlamak amacıyla ÇTCS ile Mücadele Gençlik Ağı oluşturulmuştur. ECPAT, Türkiye’de ilk çalışmasını Yeniden Sağlık ve Eğitim Derneği ile 2003 yılından itibaren başlatmıştır. Bu kapsamda çocuklarla birlikte çalışmış, çeşitli araştırma ve incelemelerde bulunmuştur. Türkiye Ağı, Uluslararası ECPAT tarafından desteklenmektedir. Türkiye’de Çocuklara yönelik ticari cinsel sömürü ile mücadelede yer alacak sivil toplum kuruluşlarıyla çeşitli tarihlerde ağ kurmayı hedefleyen toplantılar gerçekleştirmiş ve bu toplantılarda önemli adımlar atılmıştır (<http://ctcs-mucadele.net>, Erişim Tarihi: 20.06.2017).

3.6.2.5.Yabancılar İletişim Merkezi (YİMER)

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü; kurulduğu günden bu yana İnsan Ticareti Mağduru Acil Yardım ve İhbar Hattı olarak hizmet veren 157 numarasını devralmış ve 20.08.2015 tarihinde Yabancılar İletişim Merkezi (YİMER) adını alan ihbar hattı yabancıların tüm soru ve sorunlarının çözüm merkezi haline getirmiştir. Başlangıçta Türkçe, İngilizce, Arapça ve Rusça dillerinde hizmet veren YİMER’e 1 Nisan 2016 tarihi itibarıyla Almanca ve Farsça dillerinin de eklenmesiyle yabancılara 6 dilde 7 gün 24 saat kesintisiz hizmet sunulmaktadır. Yabancıların; vize, ikamet, uluslararası koruma, geçici koruma gibi Genel Müdürlüğümüzün görev alanına giren konularda sordukları tüm sorulara yanıt bulabilecekleri YİMER, insan ticareti mağdurlarına yönelik ihbar ve yardım hattı işlevini de sürdürmektedir. YİMER’de görevli yabancı temsilcileri, yabancılara bilgi vermek dışında, Genel Müdürlüğümüzün yetki alanına giren tüm konulara ilişkin şikâyetleri karşılamakta, kayıt altına almakta, Kurumun ilgili birimlerine söz konusu şikâyetleri iletmekte ve sonucunu takip ederek yabancılara geri bildirimde bulunmaktadır. Bunun dışında YİMER, acil yardıma ihtiyaç duyan yabancılara ilgili kolluk kuvvetleriyle koordineli şekilde yardım sağlamaktadır. Gereken durumlarda yabancıların kolluk birimleriyle temasa geçebilmesi adına dolaylı olarak tercüme hizmeti

de sunmaktadır. Bu doğrultuda 158 Sahil Güvenlik, 155 Polis İmdat, 156 Jandarma ve 112 Acil Çağrı hatlarına yönlendirilen çağrılarla birçok operasyon gerçekleştirilmiş, 4.155 hayat kurtarılmıştır (T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2016: 95)

3.6.2.6. Uluslararası Düzeyde İşbirliği Stratejileri

İnsan ticareti ile mücadele için ulusal ve sınır ötesi aktörlerin işbirliği gereklidir. Türkiye’de insan ticaretinin bir organize suç türü olarak ele alındığı ve uluslararası işbirliği noktasında bu yönde gerekli adımların atıldığı gözlenmektedir. Türkiye’nin 56 ülke ile organize suçlar ve terörizmle mücadelede işbirliğini öngören 76 adet ‘güvenlik işbirliği anlaşması’ bulunmaktadır. Bu anlaşmaların tamamında insan ticaretiyle mücadelede işbirliği tesis edilmesine ilişkin hükümlerin yer aldığı görülmektedir (Erdal,20??:87).

İşbirliği ve uyum çalışmaları da değerlendirildiğinde, Türkiye Göç Yönetimi alanında faaliyet gösteren uluslararası kuruluşlarla müşterek yürütülen çalışmalara etkin olarak katılmaktadır. Bu bağlamda Türkiye, Budapeşte Grubu, Uluslararası Sınır Polisi Konferansları, CIREFI (AB-Yasadışı Göç ve Sınır İhlalleri Konusunda Bilgi Değişim Merkezi), SECI Çalışma Grupları, İstikrar Paketi – İnsan Ticareti Görev Gücü, OSCE İnsan Ticareti Eylem Planı gibi uluslararası kuruluş ve çalışma gruplarına aktif olarak katılmaktadır (Aydın,2015:24).

Belirtilen ulusal çabalara ek olarak, ülkemiz, organize suçlar ve terörizmle mücadelede işbirliğini öngören çok sayıda Güvenlik İşbirliği Anlaşması imzalamış bulunmaktadır. Bu anlaşmaların tamamında yasadışı göç ve insane ticaretiyle mücadelede işbirliği tesis edilmesine ilişkin hükümler bulunmaktadır.Bu doğrultuda; söz konusu anlaşmaların ilgili hükümlerine işlerlik kazandırmak amacıyla Ukrayna, Gürcistan, Bulgaristan, Romanya, Moldova, Rusya Federasyonu, Azerbaycan, Belarus ve Özbekistan ve Kırgızistan’a işbirliği protokolleri teklif edilmiştir. Bu çerçevede (<https://www.egm.gov.tr>, Erişim Tarihi: 14.04.2017) ,

1) Belarus ile, 28 Temmuz 2004 tarihinde iki ülke İçişleri Bakanları arasında “Yasadışı Göç ve İnsan Ticareti ile Mücadele Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı”,

- 2) Gürcistan ile 10 Mart 2005 tarihinde, iki ülke Dışışleri Bakanları arasında “Türkiye Cumhuriyeti İle Gürcistan Ve Azerbaycan Arasında Terörizm, Örgütlü Suçlar Ve Diğer Önemli Suçlarla Mücadele Anlaşmasının Dokuzuncu Maddesinin Uygulanmasına Dair Protokol”,
- 3) Ukrayna ile 07 Temmuz 2005 tarihinde, iki ülke İçişleri Bakanları arasında, “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Suça Karşı İşbirliği Anlaşmasının Birinci Maddesinin Uygulanmasına Dair Ek Protokol”,
- 4) Moldova ile 8 Şubat 2006 tarihinde iki ülke İçişleri Bakanlıkları arasında “Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Uyuşturucu Madde Kaçakçılığı, Uluslararası Terörizm ve Diğer Örgütlü Suçlarla Mücadelede İşbirliği Anlaşması Çerçevesinde İnsan Ticareti ile Mücadele Alanında İşbirliği Yapılmasına Dair Protokol imzalanmış ve uygulamaya geçilmiştir.
- 5) Son olarak, 5 Eylül 2006 tarihinde de Kırgızistan ile ‘İnsan Ticareti ile Mücadelede İkili İşbirliği Protokolü’ imzalanmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Modern dünyada, 20.yy.'da insan hakları konusunda gelişmekte olan hassas tavır, günümüzde varlığını sürdürmektedir. Bireysel hak ve özgürlükleri ihlal eden her türlü davranış ve fiiller, uluslararası kamuoyunda tepkilere sebep olmakta ve bu durumla başa çıkabilmek için yöntemler geliştirilmeye çalışılmaktadır. Modern kölelik olan insan ticareti, insan hakları ihlallerine yol açan bir suçtur ve bu suçun mağdurları insanlık dışı davranışlara uğramaktadırlar. Özellikle küreselleşmenin gittikçe artması ve dünya ekonomilerinin sıkça darboğaza girmesi, ülke içinde yaşayan bireyler arasında uçuruma neden olan gelir eşitsizliği, başka ülkelerdeki yaşam ve refaha kavuşma istekleri bulundukları yeri terk etmeye zorlamaktadır. Göçün; şehirlerarası olmaktan çıkıp ülkeler ve kıtalararası boyutlara ulaşmasıyla birlikte insan ticareti suçu da tüm dünya ülkelerinin en büyük problemlerinden biri durumuna gelmiştir. İnsan ticareti suçu, kişisel mağduriyetlerin yanında, toplumsal mağduriyetler ortaya çıkarmakta, insan hakları ihlallerine neden olmakta ve bu yüzden de suçun asıl mağdurunun insanlık olduğuna inanılmaktadır.

İnsan ticareti ile mücadele hem Avrupa düzeyinde hem de Avrupa Birliği'nin üçüncü ayağı çerçevesinde ve ulusal düzeyde yürütülmektedir. Dahası, projeler, AB'nin diğer ayağı arasında insan ticaretine karşı da son dönemde gelişmiştir. Avrupa örgütlerinin, AB Konseyi, ulusal makamların ve STK'ların aktif çalışmaları, insan ticareti ile mücadele stratejisini sürekli olarak geliştirmektedir. Ancak, tüm bu gelişmelere rağmen insan ticareti olgusu yenilememektedir. İnsan ticareti ile mücadele için gelişmiş bir Avrupa işbirliği kurma isteği somut bir eylem planına konmalıdır. İkili ve çok taraflı işbirliği bilgi paylaşımında, karşılıklı hukuki yardım ve iadede, polislik ve sınır ötesi kontrollerde, insan ticareti mağdurları için verilecek koruma ve yardımlarda, AB üye ülkeleri arasında ve tüm Avrupa içinde artmalıdır.

Paranın dünya üzerinde dengesiz şekilde dağılmış olması, ülkelerin içeride ve dışarıda yaşadığı sorunlar, siyasi ve sosyal çatışmalar gibi sebeplerden dolayı insanlar dahi iynin, daha güzelin arayışına girmektedirler. Kişilerin göç kararı alması endişe verici değildir. Fakat yasal yollarla başvurup kabul görmediklerinde ellerine düşecekleri suç çeteleri ihtimali endişe ve huzursuzluk yaratmaktadır. Yapılan işin yalnızca o anda söz konusu olan ülke veya bölgeyle sınırlı kalmayacağının bilincinde olan zihinler için ise bu apaçık

şekilde uluslararası bir tehlike ve risktir. İnsan ticaretine uğrayan kişilerin sayıları günden güne artmakta olup asla kesin sayı tespit edilememekle birlikte Dünya’da her yıl iki milyon kişi insan ticareti suçuna konu olmaktadır. Suça konu olanların büyük bir bölümü gelişmemiş ya da gelişmekte olan ülke vatandaşları olup sayıca çok daha azı gelişmiş ülke vatandaşlarıdır. Suçtan en çok etkilenenler ise kadınlar ve çocuklardır. İnsan ticareti ile mücadelede bugün istenilen seviyelere gelmesine rağmen, pek çok konuda yetersizliklerin olduğu da ortadadır. Bu yetersizliklerin başında hukuki sürece yardımcı olacak delil ve ifadelerde istenilen sonucun alınmaması gelmektedir. İnsan ticareti, suçun gizli işlenmesi ve mağdurların iletişim ve ulaşım imkânlarının kısıtlanması gibi sebeplerle araştırılması ve soruşturulması bundan dolayı kanıtlanması zor bir suç çeşididir. Bu aşamalarda ilerleme katedilse de çoğu zaman mağdurların failer aleyhinde ifade vermekten korktukları, bir an önce ülkelerine dönmek istedikleri de görülmektedir. İnsan ticareti ile ilgili adli konularda uluslararası adli yardım olanaklarına sıkça başvurulmadığı da gözlenmektedir.

Kadınlar açısından uygun ve gerekli düzeyde ücret sunan işlerin az olması, yaşadıkları ülkelerde siyasal sistemin düzensiz işleyişi, onları ülkelerinden uzaklaşmaya hazır duruma getirmektedir ve ülkelerinden itmektedir. Siyasi ve ekonomik tutarsızlık, savaşlar, hastalıklar, çatışmalar gibi birçok durumdan dolayı dünyanın her tarafında savunmasız ve güçsüz pozisyonundaki kişiler varlığını devam ettirmektedir. Bu durum ülke içinde ya da ülkeler arasında, tacirler tarafından ulaşılan savunmasız insan sayısının artmasına neden olmaktadır. Bireylerin gitmek istedikleri ülkedeki daha iyi yaşam şartları, daha iyi işler onlar için çekici faktörler haline gelmektedir.

İnsan Ticareti suçunun profesyonel şebekelerce işlenmesi ve gizli olan yapısı nedeniyle; suça ilişkin detayların kesin bir şekilde ortaya konamaması, inanılabilir ve araştırmalara ışık tutabilecek kesinlikte istatistikî çalışma yapılamaması sonucunu doğurmaktadır. Suç gizli, kurbanlar sessiz, suç grupları acımasız olduğu için ve bu suç ile mücadele eden tüm kurumları kapsayıcı ortak bir çalışma grubu oluşturulamaması, suçun gerçek boyutunun ortaya konmasını fazlasıyla güçleştirmektedir. Ülkemizde ve dünyada yapılan hukuki çalışmalar teknik manada her ne kadar yeterli olsa bile, suç yine de gerçekleşmekte ve failer çok az vakada emniyet güçleri tarafından yakalanmaktadır. Mücadele için yapılan çalışmalara rağmen eksikliklerin de olduğu bir gerçekliktir. Öncelikle bu tip suçların

diğerlerinden daha gizli metotlarla iletişim ve para transferi işlemlerini yapmakta olduğunu hatırlamak gereklidir. Bu nedenledir ki kanıt ve faillere ulaşma konusunda zorluk seviyesi bir hayli yüksek bu örgütlü suç, ne yazık ki yeryüzünden silinemeyebilir. Türkiye ve AB kapsamında bakıldığında yapılan politikalar, uygulanan programlar ve eğitimler ve yıllar geçtikçe insanların bilinçlendirilmesi, artış göstermesine rağmen aslında yetersiz oldukları görünmektedir. İnsan ticaretine yönelik uygulanan mücadele politikaları yetersizdir. İnsan tacirleri kazandıkları paralardan ve karlardan ve kazançlarından dolayı bu suçu işlemeye hızlı bir şekilde devam etmektedir. Sayıları milyonları bulan çocuk ve kadın mağdurlar, zorla çalıştırılan ve düşük ücretlerde çalıştırılan göçmenler ve işçiler, korkularından dolayı, muhtaç olduklarından dolayı bütün olumsuzluklara, düşük ücretlere rağmen hayatını bir şekilde devam ettirmeye çalışmaktadır. Her ne kadar insan ticareti mağdurları bütün kötü şartlara rağmen çalışmaya mecbur olduklarından dolayı bu olumsuzlukları görmezden gelse de, bunun farkında olan diğer insanlar, bu suça göz yummamalıdır. Kolluk kuvvetleri, ulusal danışmanlık merkezleri, mağdur teşhis mekanizmaları güçlendirilmelidir. Yapılan eğitim programlarının sürekli olması sağlanmalıdır.

İnsan ticareti suçunun en aza indirgenmesi ve nihayetinde tamamen bitirilebilmesi için, bu suçun ardındaki itici sebeplerin araştırılması, irdelenmesi, olumsuzlukların ortadan kaldırılması ve insanların tüm dünyada eşit hak ve fırsatlara sahip olması gerekmektedir. İnsanlığın eğitimde, refahta, sosyal ve siyasal tüm hak ve imkânlarda eşit düzeye gelebilmesi için daha çok çaba ve çaba harcamaya devam edilmelidir. Öte yandan bir sektöre karşılık gelen bu suçun bitirilmesi için suçun, insan haklarının ve gerekli bütün enformasyonun dünya üzerindeki tüm kadın, çocuk ve gençlere iletilmesi gerekmektedir. Eğitim, özellikle mücadele eden birimlerin görevlilerince, insan ticareti suçunun tüm yönleriyle bilinmesinin tek yoludur. Ülkemizde ve diğer ülkelerde insan ticaretine ilişkin eğitim programlarının artırılması ve daha çok görevlinin insan ticareti suçuyla ilgili olarak eğitilmeleri, konusunda uzmanlaşan görevlilerin yalnızca suçla mücadele eden birimlerde görevlendirilmeleri sağlanmalıdır. Eğitimin yanı sıra ulusal ve uluslararası aktörler sadece toplantı ve konferanslara değil uygulamada mağdurlara yardım için finansal destek sağlamalıdır. Bu hizmetlerin finansmanının sürekliliği için sürdürülebilir bir çözüm geliştirilmelidir. Aynı mağdurun türlü kimlikler altında yeniden

sömürülmesini önlemek amacıyla, risk altındaki mağdurların ülkelerine tekrar gönderilmeleri dışında da çözümler üretilmelidir. Bazı durumlarda mağdurlar korkup çekindikleri için mahkemelerde olsun normal hayatta olsun konuşmaya çekinmektedir. Bunun önüne geçebilmek için mağduru destekleyici faaliyetlerin artırılması, ayrıca mahkeme sürecine katılarak tacirler hakkında şikâyet hakkını kullanması sağlanmalıdır. İnsan ticaretine neden olan faktörler yok edilmeye çalışılmalıdır. Yoksulluğun ortadan kaldırılmasına, kadınların ve azınlıkların uğradıkları ayrımcılıkla mücadeleye yönelik planlar yapılmalıdır. Kadınların en az erkekler kadar, iş ve eğitim fırsatlarından faydalanmaları sağlanmalıdır. Kadınlar özel ve genel karar mekanizmalarına dâhil edilmelidirler. Kadın ve çocukların uğradıkları şiddet ağır şekilde cezalandırılarak, kişilerin kendi topraklarında rahat yaşam imkânı bulmaları sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Abakan, A. (2003). *İnsan Pazarı, BBC Radyo Programı*,
www.bbc.co.uk/turkish/insan_pazari/insan_pazari_main.shtml#, 25.12.2016
- Akgün, E. (2014). Modern Kölelik İnsan Ticareti ve Rakamlarla Türkiye Gerçeği. *MÜFH Dergisi*, Cilt:22. Sayı:1. ss.157-181. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/274331>, 27.04.2017.
- Antonopoulos, G., Winterdyk, J. (2005). Techniques of Neutralizing the Trafficking of Women. *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*. 13 (2), ss. 136-147
- Aronowitz, A. (2009). *Human Trafficking, Human Misery: The Global Trade in Human Beings*, WestPort: Praeger
- Arslan, Ç. (2004). *İnsan Ticaret Suçu*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. Sayı:53: ss.19-85.
- ASGI, (?). *Association for Juridical Studies on Immigration*, <http://www.asgi.it/chisiamo/english-version/>, 18.05.2017.
- Aydın, M. (2013). *Türk Ceza Kanunu'nda İnsan Ticareti Suçu*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Aydın, E. (2010). *İnsan Ticaret Suçu*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Antalya.
- Aydın, Ö. (2015). *Türkiye'de Göçmen Kaçakçılığı Suçu İle Mücadelede Yasal Düzenlemelerin Rolü*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çanakkale.
- Aydoğanoglu, E. (2017), *Uluslararası Emek Göçü, Yasadışı Göç ve Göçmen İstihdamı*. <http://www.emekdunyasi.net/ed/arastirmalar/593-uluslararasi-emek-gocu-yasadisi-goc-ve-gocmen-istihdami-1>. 02.01.2017.
- Bakar, N. (2011). *Düzensiz Göç Ve Fuhuş Amaçlı Kadın Ticareti :Türkiye Örneği Ve İsveç Modeli Üzerine Tartışmalar*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Bakar, N. (2010). *Düzensiz Göç ve Fuhuş Amaçlı Kadın Ticareti: Türkiye Modeli ve İsveç Modeli Üzerine Tartışmalar*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

- Bereket, M. (2003). *Organ Ticareti NTV Anahtar Programı*.
<http://ntvmsnbc.com/news/224193.asp>, 21.02.2016.
- Belser, P. (2005). *Forced Labour and Human Trafficking: Estimating the Profits*, Geneva: ILO Publications. http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---declaration/documents/publication/wcms_081971.pdf, 17.12.2017.
- Bolat, G. (2005). *Dünya'da ve Türkiye'de İnsan Ticareti*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü.
- Bolat, Gürbüz. (2013). *Berdel Töresi ve İnsan Ticareti*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Polis Akademisi Güvenlik Bilimler Enstitüsü.
- Cupolo, D. (2016). *Failing Immigration System Leaves Thousands Homeless In Italy*.
<http://www.dw.com/en/failing-immigration-system-leaves-thousands-homeless-in-italy/a-19247731>, 02.04.2017.
- Çayır, K. ve Ceyhan, M.A. (2013). *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Çiçekli, B. (2005). Yasadışı Göç, İnsan Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti ile Mücadele ve Türkiye. *Polis Bilimleri Dergisi*. Cilt 7(1), ss. 43-57.
- Demir, B. Ve Renk, O. Ö. (2011). İnsan Ticareti Ve Yasal Düzenlemeler: Eski Sorunlar, Yeni Çözümler. *Polis Bilimleri Dergisi*. Cilt:13
- Değirmenci, O. (2006). Ticaret Bankalarının İşlevleri. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*. Sayı: 67, s. 61
- Değirmenci, O. (2016). Mukayeseli Hukukta Ve Türk Hukukunda İnsan Ticareti Suçu. *TBB Dergisi*. Sayı: 67. ss. 58-96.
- Doğru, O. ve Nalbant A. (2012). *İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi Açıklama ve Önemli Kararlar 1*. Cilt. İstanbul: Legal Yayınları
- Eberhard. W. (2007). *Çin Tarihi*. İstanbul: Türk Tarih Kurumu Yayınları
- Erdal, H. (2008). Organize Bir Suç Türü Olarak İnsan Ticareti ve Türkiye Örneği. *Polis Bilimleri Dergisi*. Sayı:10. Cilt:2
- Erten, R. (2014). Evliliğin Butlanının Evlenme Nedeniyle Kazanılan Türk Vatandaşlığına Etkisi Hususunda Değerlendirmeler. *TAAD*. Sayı:19.
- EUROSTAT. (2015). *Trafficking In Human Beings*.
<http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-statistical-working-papers/-/KS-TC-14->

008-1. 10.10.2017

GRETA. (2016). Report On Italy Under Rule 7 Of The Rules Of Procedure For Evaluating İmplementation Of TheCouncil Of Europe Convention On Action AgainstTrafficking İn Human Beings. ,<https://rm.coe.int/16806edf35>. 06.06.2017.

Göksu, T. (2003). *Göç ve Türkiye'nin Güvenliği*. Tülin İçli ve Fatih Karaosmanođlu (der.). *Uluslararası Polislik ve İç Güvenlik*. ss. 259–287. Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.

IOM. (1996). Trafficking in Women To Italy For Sexual Exploitation. https://childhub.org/en/system/tdf/library/attachments/iom_1996_trafficking_in_wo2.pdf?file=1&. 22.06.2017.

IOM. (2016). Mediterranean Human Trafficking and Exploitation PrevalenceSurvey. <https://childhub.org/en/child-protection-news/mediterranean-human-trafficking-and-exploitation-prevalence-survey-iom>. 22.02.2017.

IOM. (2016). Press Releases. <https://www.iom.int/news/mediterranean-human-trafficking-and-exploitation-prevalence-survey-iom>. 22.02.2017.

İç İşleriBakanlığı. (2013). Yabancılar Ve Uluslararası Koruma Kanunu. T.C ResmiGazete. 11.04.2014.

İçişleriBakanlığı. (2016). Yürütölen Projeler. http://www.goc.gov.tr/icerik3/yurutulen-projeler_409_561_3607, 06.06.2017.

İBSM. (2004). Göçmen Kaçakçılığı ve İnsanTicareti. http://www.icisleri.gov.tr/strateji/kitap/Gocmen/gocmen_kacak.pdf. 07.12.2016.

İkizler, A. (1998). *Devletten Sosyal Devlete*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul

Kalfa, A. (2008). *Eski Doğu Bloku Ülkeleri Kaynaklı İnsan Ticareti ve Fuhuş Sektöründe Çalışan Kadınlar*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.

Kartush, A. (2001). *Reference Guide for Anti-trafficking Legislative Review*, OSCE. Vienna.

Kandyla, A.,Anagnostou, D. (2015). Countering new forms of Roma ChildrenTrafficking: Participatory Approach Nationalreport: Greece.

Kızılsümer, D. (2007). İnsan Ticareti ile Mücadele: Uluslararası Belgeler ve Türkiye'nin Çabaları. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, Sayı:62, Cilt:1 s.s: 113-141

Knaus, K., Angelika K. ve Gabriele, R. (2000). *Combat of Trafficking in women For The*

- Purpose of Forced Prostitution*. Ludwig Boltzman Institute of Human Rights, Vienna.
- Koç, Y. (1999). *Türkiye’de Yabancı Kaçak İşçilik*. TÜRK-İŞ EğitimYayınları. Sayı:26, <http://www.yildirimkoc.com.tr/usrfile/1322245267b.pdf>, 19.04.2017.
- Kuloğlu, T. (2010). *Uluslararası Belgelerde ve Türk Hukukunda İnsanTicareti*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya.
- Lymouris, N. (2006). *Trafficking In Greece*, Atina Pantheon Üniversitesi. Doktora Tezi. Yunanistan.
- Noyan, E. (2006), *Ceza Davası*, Ankara: Adalet Yayınevi
- Odabaşı, F. (2010). *Yoksullukla Mücadelede İstihdamın Rolü*. Sosyal Yardım Uzmanlık Tezi, Ankara.
- Osce, V. Kligman, G. ve Stephanie L. (2004). *Trafficking Women After Socialism: From, To, and Through Eastern Europe*. Chicago. http://www.europamet.org/conference2004/papers/F4_Kligman_Limon.pdf, 05.04.2017.
- ÖZER, E. N. (2010). *Türkiye’de İnsan Ticareti Mağdurları Üzerine Bir Araştırma*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Panahi, F. ve Malekmohammadi I. (2011). *The Analysis of Effective Factors On Livelihood Poverty Alleviation In Rural Iran*.Uluslararası Yoksullukla Mücadele Stratejileri Sempozyumu. Ankara.
- Pearson, E. (2004). *Coercion in theKidneyTrade? A Background Study on Trafficking in Human Organs World wide*, Eshborn. <http://www.gtz.de/de/dokumente/en-svbf-organ-trafficking-e.pdf>, 14.09.2016.
- Riga, S. (2003). *They Are Sold Like a Doll. Trafficking in Women in Greece for the Purpose of Sexual Exploitation*. Ludwig Boltzmann Institute of Human Rights, Vienna.http://www.univie.ac.at/bim/download/THESIS_Styliana_Riga.pdf, 14.07.2017.
- Rijken C. (2003). *Trafficking in Persons: Prosecution from a European Perspective*, Asser Press. The Hague.
- SAVE THE CHILDREN. (2015). *Young Invisible Enslaved*. <file:///C:/Users/sdfg/Desktop/young%20invisible%20enslaved%204%20low.pdf>. 02.07.2017.
- Sever vd., (2012). *Türkiye’de İnsan Ticareti Mağduru Tespit Süreçlerinin*

Değerlendirilmesi, UTSAM Raporu, Ekim

Sever, H. ve Arslan, S.(2008). *İnsan Borsası*. Adalet Yayınları, Ankara.

Seyhan, O. (2012). Kaos ve Kamu Politikası Oluşumu: Türkiye’de İnsan Ticareti Politikaları Örneği. *İnsan Hakları Yıllığı*. Cilt:30, s. 1-20.

Seyhan, O.(2012). Kamu Politikası Oluşumu: Türkiye’de İnsan Ticareti Politikaları Örneği. *İnsan Hakları Yıllığı*. Cilt: 30. ss. 1-20.

Shelley. L. (2010). Human Trafficking. *Cambridge University Press*. Newyork.

Şahin, S. ve Polat. O.(2014). İnsan Ticareti ve Fuhuşun Uluslararası Düzenlemeler Çerçevesinde Değerlendirilmesi. *Küresel Bakış Çeviri Hukuku Dergisi*. Sayı:16, ss.56-57

TDK. (2017). *Büyük Türkçe Sözlük*. <http://tdkterim.gov.tr/bts/>. 11.05.2017.

Toksöz vd., (2012). Türkiye’ye Düzensiz Emek Göçü Ve Göçmenlerin İşgücü Piyasasındaki Durumları, IOM Raporu.

U.S. DEPARTMENT OF STATE; (2012), *Trafficking in Persons Report 2012*, <http://www.state.gov/j/tip/rls/tiprpt/2012/192359.htm>, 25.12.2016.

U.S DEPARTMENT OF STATE.(2004) *Trafficking in Persons Report*.

U.S DEPARTMENT OF STATE. (2016) *Trafficking in Persons Report*.

UNICEF. (2005). *TheState of the World of the Children 2005 – Childhood under Threat*.

UNICEF; (2005). *Combating Child Trafficking: Handbook for Parliamentarians*. http://www.unicef.org/protection/files/child_trafficking_handbook.pdf. 15.02.2017

UNICEF. (2002). *Millions of Babies Go Unregistered at Birth, Denied their Identity a Recognized Name and a Nationality Says UNICEF Report*. <http://www.unicef.org/newsline/02pr29birth.htm>, 21.04.2017.

UNICEF.(2001).*ProfitingfromAbuse*.http://www.unicef.org/publications/files/pub_profiting_en.pdf, 15.02.2017.

Vaknin, S. (2005). *Organ Trafficking in Eastern Europe*.<http://samvak.tripod.com/brief-organ01.html>, 23.12.2016.

Vural, D.G.(2007). *Uluslararası*

GöçmenKaçakçılığıveİnsanTicareti. (Yayınlanmamış YüksekLisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Isparta

WHO; (2006), *Preventing Child Maltreatment: A Guide Otaking Action And Generating Evidence*. http://whqlibdoc.who.int/publications/2006/9241594365_eng.pdf. 12.04.2017.

Yabaş, İ. (2008). *Dünyada ve Türkiye’de Cinsel Sömürü Amaçlı Çocuk Ticareti*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Güvenlik Bilimleri Enstitüsü. Ankara Polis Akademisi.

Yenidünya, C.(2007). İnsan Ticareti Suçu. Turhan Kitabevi. İstanbul.

Yılmaz, C., Vural D. G. (2007). İnsan Hakları Bağlamında Kadın Ticareti, İnsan Hakları Yıllığı, Cilt:25

Yüksel, H.(2014). Güncel Gelişmeler Işığında Sosyal Politika. Ekin Yayınevi. Bursa.

ZIMIC, S. Z. (2004). *Women and Trafficking*.

http://www2.mirovniinstitut.si/eng_html/publications/pdf/MI_politike_symposion_women_and.pdf, 02.07.2017).

İNTERNET KAYNAKLARI:

<https://www.egm.gov.tr/Sayfalar/turkiyenin-insan-ticareti-ile-mucadele-calismalari.aspx>, Erişim Tarihi: 14.04.2017

http://www.mfa.gov.tr/turkiye_nin-insan-ticaretiyle-mucadelesi-.tr.mfa, Erişim Tarihi: 15.04.2017

http://www.ikgv.org/pdf/insan_ticareti2007.pdf, 17.05.2017.

<http://www.sbe.deu.edu.tr/dergi/cilt11.say%C4%B112/11.2%20turgay%20cin.pdf>

<http://neazoi.org/what-we-do/>, Erişim Tarihi: 19.05.2017.

http://www.ikgv.org/pdf/insan_ticareti2007.pdf, Erişim Tarihi: 19.05.1017.

<http://www.adalet.gov.tr/duyurular/2011/eylul/anayasalar/ulkeana/pdf/10-%C4%B0TALYA%20319-354.pdf>, Erişim Tarihi: 25.04.2017. 330. Sayfa

<http://www.sprar.it/english>, Erişim Tarihi:16.05.2017.

https://ec.europa.eu/antitrafficking/sites/antitrafficking/files/trafficking_in_human_beings_italy.pdf, Erişim Tarihi: 01.05.2017

<http://missionnewswire.org/italy-stop-human-trafficking-campaign-is-helping-to-prevent-exploitation-and-abuse/>, Erişim Tarihi:19.07.2017

(https://ec.europa.eu/anti-trafficking/member-states/belgium-3-implementation-anti-trafficking-policy_en, Erişim Tarihi: 11.12.2017).

<http://ctcs-mucadele.net/ag-hakkinda>, Erişim Tarihi: 20.06.2017.

<http://www.ariadnet.net/>, Erişim Tarihi: 17.06.2017.

http://sartraccc.ru/Traffic/court_pract/cd2/Supporting%20Files/Country%20Reports/Europe%20and%20Central%20Asia/Greece.pdf, Erişim Tarihi: 02.07.2017.

<https://www.statista.com/search/?q=human+trafficking>, Erişim Tarihi: 04.07.2017

www.parliament.uk/business/committees/committees, Erişim Tarihi: 04.07.2017

<http://lastradainternational.org/ls-offices/bulgaria>, Erişim Tarihi: 01.01.2018

<https://www.fedasil.be/en>, Erişim Tarihi: 01.01.2018

ÖZGEÇMİŞ

14 Ağustos 1992 tarihinde Kırşehir’de doğdu. İlk, orta ve liseyi yine aynı ilde tamamladıktan sonra 2011 yılında Yalova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesine kayıt oldu. Bu bölümden 2015 yılında mezun olduktan sonra aynı yıl içerisinde Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde, Sosyal Politika Tezli Yüksek Lisans Bölümünde eğitime başladı.

